

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

L 244

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Νομοθεσία

57ο έτος

19 Αυγούστου 2014

Περιεχόμενα

II Μη νομοθετικές πράξεις

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

- ★ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 893/2014 της Επιτροπής, της 14ης Αυγούστου 2014, για την απαγόρευση των δραστηριοτήτων αλιείας ερυθρού τόνου στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ και στη Μεσόγειο Θάλασσα, από σκάφη με παγίδες, τα οποία είναι νηολογημένα στην Ιταλία, την Πορτογαλία και την Ισπανία 1
- ★ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 894/2014 της Επιτροπής, της 14ης Αυγούστου 2014, για την απαγόρευση των αλιευτικών δραστηριοτήτων από σκάφη γρι-γρι που φέρουν σημαία ή είναι νηολογημένα στην Κροατία, τη Γαλλία, την Ιταλία, τη Μάλτα και την Ισπανία, τα οποία αλιεύουν ερυθρό τόνο στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ, και στη Μεσόγειο Θάλασσα 3
- ★ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 895/2014 της Επιτροπής, της 14ης Αυγούστου 2014, για την τροποποίηση του παραρτήματος XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH) ⁽¹⁾ 6
- ★ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 896/2014 της Επιτροπής, της 18ης Αυγούστου 2014, για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 793/2013 για τη θέσπιση μέτρων όσον αφορά τις Φερδές Νήσους, προκειμένου να εξασφαλιστεί η διατήρηση του αποθέματος ατλαντοσκανδιναβικής ρέγγας 10
- ★ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 897/2014 της Επιτροπής, της 18ης Αυγούστου 2014, για τον καθορισμό των ειδικών διατάξεων εφαρμογής των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας 12
- ★ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 898/2014 της Επιτροπής, της 18ης Αυγούστου 2014, για την κατάργηση του οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές ενεργοποιημένου άνθρακα σε σκόνη καταγωγής Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας έπειτα από επανεξέταση ενόψει της λήξης ισχύος των μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1225/2009 του Συμβουλίου 55
- Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 899/2014 της Επιτροπής, της 18ης Αυγούστου 2014, για καθορισμό των κατ' αποκοπή τιμών εισαγωγής για τον προσδιορισμό της τιμής εισόδου ορισμένων οπωροκηπευτικών 57

⁽¹⁾ Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ

EL

Οι πράξεις οι τίτλοι των οποίων έχουν τυπωθεί με ημίμαυρα στοιχεία αποτελούν πράξεις τρεχούσης διαχείρισης που έχουν θεσπισθεί στο πλαίσιο της γεωργικής πολιτικής και είναι γενικά περιορισμένης χρονικής ισχύος.

Οι τίτλοι όλων των υπολοίπων πράξεων έχουν τυπωθεί με μαύρα στοιχεία και επισημαίνονται με αστερίσκο.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

2014/532/ΕΕ:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής, της 23ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 28/10 που εφάρμοσε η Πορτογαλία με τη μορφή καθεστώτος βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2011) 7756] ⁽¹⁾ 59

⁽¹⁾ Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ

II

(Μη νομοθετικές πράξεις)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 893/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 14ης Αυγούστου 2014

για την απαγόρευση των δραστηριοτήτων αλιείας ερυθρού τόνου στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ και στη Μεσόγειο Θάλασσα, από σκάφη με παγίδες, τα οποία είναι νηολογημένα στην Ιταλία, την Πορτογαλία και την Ισπανία

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2009, περί θεσπίσεως κοινοτικού συστήματος ελέγχου της τήρησης των κανόνων της κοινής αλιευτικής πολιτικής ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 36 παράγραφος 2,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 43/2014 του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2014, σχετικά με τον καθορισμό, για το 2014, για ορισμένα αποθέματα ιχθύων και ομάδες αποθεμάτων ιχθύων, των αλιευτικών δυνατοτήτων στα ενωσιακά ύδατα, και για τα ενωσιακά σκάφη, σε ορισμένα μη ενωσιακά ύδατα ⁽²⁾, καθορίζει την ποσότητα ερυθρού τόνου που μπορεί να αλιευθεί το 2014 στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ, και στη Μεσόγειο από αλιευτικά σκάφη και σκάφη με παγίδες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (2) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 302/2009 του Συμβουλίου, της 6ης Απριλίου 2009, για τη θέσπιση πολυετούς σχεδίου αποκατάστασης του τόνου στον Ανατολικό Ατλαντικό και στη Μεσόγειο, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 43/2009 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1559/2007 ⁽³⁾, απαιτεί από τα κράτη μέλη να ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τις ατομικές ποσοστώσεις που κατανέμουν στα αλιευτικά τους σκάφη άνω των 24 μέτρων. Όσον αφορά τα σκάφη αλίευσης κάτω των 24 μέτρων και τις παγίδες, τα κράτη μέλη πρέπει να ενημερώνουν την Επιτροπή, τουλάχιστον όσον αφορά τις ποσοστώσεις που κατανέμουν στις οργανώσεις παραγωγών ή στις ομάδες σκαφών που αλιεύουν με ομοειδή εργαλεία.
- (3) Η κοινή αλιευτική πολιτική έχει καταρτιστεί έτσι ώστε να εξασφαλίζει, βάσει της προληπτικής προσέγγισης, τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του αλιευτικού κλάδου μέσω της βιώσιμης εκμετάλλευσης των έμβιων υδρόβιων πόρων.
- (4) Σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009, όταν η Επιτροπή διαπιστώσει, με βάση τις πληροφορίες που υπέβαλαν τα κράτη μέλη και άλλες πληροφορίες που έχει στην κατοχή της, ότι οι αλιευτικές δυνατότητες τις οποίες διαθέτουν η Ευρωπαϊκή Ένωση, ένα κράτος μέλος ή ομάδα κρατών μελών θεωρείται ότι έχουν εξαντληθεί, όσον αφορά ένα ή περισσότερα εργαλεία ή στόλους, η Επιτροπή ενημερώνει σχετικά τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη και απαγορεύει τις αλιευτικές δραστηριότητες στις αντίστοιχες περιοχές, με τα αντίστοιχα εργαλεία, για τα αποθέματα, την ομάδα αποθεμάτων ή για τους στόλους που συμμετέχουν στις συγκεκριμένες αλιευτικές δραστηριότητες.
- (5) Οι πληροφορίες που έχει στην κατοχή της η Επιτροπή δείχνουν ότι, όσον αφορά τον ερυθρό τόνο στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ, και στη Μεσόγειο, οι αλιευτικές δυνατότητες οι οποίες έχουν διατεθεί σε σκάφη με παγίδες, τα οποία είναι νηολογημένα στην Ιταλία, την Πορτογαλία και την Ισπανία, έχουν εξαντληθεί.
- (6) Στις 7 Ιουλίου η Ιταλία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι επέβαλε απαγόρευση των αλιευτικών δραστηριοτήτων στα τρία σκάφη της με παγίδες, τα οποία δραστηριοποιούνται το 2014 στην αλιεία ερυθρού τόνου, με ισχύ από τις 29 Ιουνίου 2014 και ώρα 15.00.

⁽¹⁾ ΕΕ L 343 της 22.12.2009, σ. 1.⁽²⁾ ΕΕ L 24 της 28.1.2014, σ. 1.⁽³⁾ ΕΕ L 96 της 15.4.2009, σ. 1.

- (7) Στις 16 Ιουλίου η Πορτογαλία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι επέβαλε απαγόρευση των αλιευτικών δραστηριοτήτων στα τρία σκάφη της με παγίδες, τα οποία δραστηριοποιούνται το 2014 στην αλιεία ερυθρού τόνου, με ισχύ από τις 15 Ιουλίου 2014 και ώρα 00.00.
- (8) Στις 10, 18 και 20 Ιουνίου η Ισπανία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι επέβαλε απαγόρευση των αλιευτικών δραστηριοτήτων στα τέσσερα σκάφη της με παγίδες που δραστηριοποιούνται το 2014 στην αλιεία ερυθρού τόνου, με ισχύ από τις 10 Ιουνίου στα δύο σκάφη με παγίδες, από τις 19 Ιουνίου σε ένα σκάφος με παγίδες και από τις 20 Ιουνίου για το εναπομένον σκάφος με παγίδες, με αποτέλεσμα την απαγόρευση όλων των δραστηριοτήτων από τις 20 Ιουνίου 2014 και ώρα 00.00.
- (9) Με την επιφύλαξη των προαναφερθέντων μέτρων που έλαβαν η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Ισπανία, είναι αναγκαίο η Επιτροπή να επιβεβαιώσει την απαγόρευση της αλιείας ερυθρού τόνου στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ και στη Μεσόγειο Θάλασσα, από σκάφη με παγίδες, τα οποία είναι νηολογημένα στην Ιταλία, με ισχύ από τις 29 Ιουνίου και ώρα 15.00, από σκάφη με παγίδες, τα οποία είναι νηολογημένα στην Πορτογαλία από τις 15 Ιουλίου και ώρα 00.00 και από σκάφη με παγίδες, τα οποία είναι νηολογημένα στην Ισπανία, από τις 20 Ιουνίου 2014 και ώρα 00.00 το αργότερο,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Η αλιεία ερυθρού τόνου στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ και στη Μεσόγειο Θάλασσα από σκάφη με παγίδες τα οποία είναι νηολογημένα στην Ιταλία απαγορεύεται από τις 29 Ιουνίου 2014, ώρα 15.00.

Ο ερυθρός τόνος που έχει αλιευθεί από τα εν λόγω σκάφη με παγίδες από την ημερομηνία αυτή απαγορεύεται να διατηρείται επί του σκάφους, να τοποθετείται σε κλωβούς για πάχυνση ή εκτροφή, να μεταφορτώνεται, να μεταβιβάζεται, να συλλέγεται ή να εκφορτώνεται.

Άρθρο 2

Η αλιεία ερυθρού τόνου στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ και στη Μεσόγειο Θάλασσα από σκάφη με παγίδες τα οποία είναι νηολογημένα στην Πορτογαλία απαγορεύεται από τις 15 Ιουλίου 2014, ώρα 00.00.

Ο ερυθρός τόνος που έχει αλιευθεί από τα εν λόγω σκάφη με παγίδες από την ημερομηνία αυτή απαγορεύεται να διατηρείται επί του σκάφους, να τοποθετείται σε κλωβούς για πάχυνση ή εκτροφή, να μεταφορτώνεται, να μεταβιβάζεται, να συλλέγεται ή να εκφορτώνεται.

Άρθρο 3

Η αλιεία ερυθρού τόνου στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ, και στη Μεσόγειο από σκάφη με παγίδες τα οποία είναι νηολογημένα στην Ισπανία απαγορεύεται από τις 20 Ιουνίου 2014 και ώρα 00.00 το αργότερο.

Ο ερυθρός τόνος που έχει αλιευθεί από τα εν λόγω σκάφη με παγίδες από την ημερομηνία αυτή απαγορεύεται να διατηρείται επί του σκάφους, να τοποθετείται σε κλωβούς για πάχυνση ή εκτροφή, να μεταφορτώνεται, να μεταβιβάζεται, να συλλέγεται ή να εκφορτώνεται.

Άρθρο 4

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 14 Αυγούστου 2014.

Για την Επιτροπή,
εξ ονόματος του Προέδρου,
Michel BARNIER
Αντιπρόεδρος

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 894/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 14ης Αυγούστου 2014

για την απαγόρευση των αλιευτικών δραστηριοτήτων από σκάφη γρι-γρι που φέρουν σημαία ή είναι νηολογημένα στην Κροατία, τη Γαλλία, την Ιταλία, τη Μάλτα και την Ισπανία, τα οποία αλιεύουν ερυθρό τόνο στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ, και στη Μεσόγειο Θάλασσα

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2009, περί θεσπίσεως κοινοτικού συστήματος ελέγχου της τήρησης των κανόνων της κοινής αλιευτικής πολιτικής ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 36 παράγραφος 2,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 43/2014 του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2014, σχετικά με τον καθορισμό, για το 2014, για ορισμένα αποθέματα ιχθύων και ομάδες αποθεμάτων ιχθύων, των αλιευτικών δυνατοτήτων στα ενωσιακά ύδατα, και για τα ενωσιακά σκάφη, σε ορισμένα μη ενωσιακά ύδατα ⁽²⁾, καθορίζει την ποσότητα ερυθρού τόνου που μπορεί να αλιευθεί το 2014 στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ, και στη Μεσόγειο από αλιευτικά σκάφη και σκάφη με παγίδες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (2) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 302/2009 του Συμβουλίου, της 6ης Απριλίου 2009, για τη θέσπιση πολυετούς σχεδίου αποκατάστασης του τόνου στον Ανατολικό Ατλαντικό και στη Μεσόγειο, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 43/2009 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1559/2007 ⁽³⁾, απαιτεί από τα κράτη μέλη να ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τις ατομικές ποσοστώσεις που κατανέμουν στα αλιευτικά τους σκάφη άνω των 24 μέτρων. Όσον αφορά τα σκάφη αλίευσης κάτω των 24 μέτρων και τις παγίδες, τα κράτη μέλη πρέπει να ενημερώνουν την Επιτροπή, τουλάχιστον όσον αφορά τις ποσοστώσεις που κατανέμουν στις οργανώσεις παραγωγών ή στις ομάδες σκαφών που αλιεύουν με ομοειδή εργαλεία.
- (3) Η κοινή αλιευτική πολιτική έχει καταρτιστεί έτσι ώστε να εξασφαλίζει, βάσει της προληπτικής προσέγγισης, τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του αλιευτικού κλάδου μέσω της βιώσιμης εκμετάλλευσης των έμβιων υδρόβιων πόρων.
- (4) Σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009, όταν η Επιτροπή διαπιστώσει, με βάση τις πληροφορίες που υπέβαλαν τα κράτη μέλη και άλλες πληροφορίες που έχει στην κατοχή της, ότι οι αλιευτικές δυνατότητες τις οποίες διαθέτουν η Ευρωπαϊκή Ένωση, ένα κράτος μέλος ή ομάδα κρατών μελών θεωρείται ότι έχουν εξαντληθεί, όσον αφορά ένα ή περισσότερα εργαλεία ή στόλους, η Επιτροπή ενημερώνει σχετικά τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη και απαγορεύει τις αλιευτικές δραστηριότητες στις αντίστοιχες περιοχές, με τα αντίστοιχα εργαλεία, για τα αποθέματα, την ομάδα αποθεμάτων ή για τους στόλους που συμμετέχουν στις συγκεκριμένες αλιευτικές δραστηριότητες.
- (5) Οι πληροφορίες που έχει στην κατοχή της η Επιτροπή δείχνουν ότι, για τον ερυθρό τόνο στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ, και στη Μεσόγειο, οι αλιευτικές δυνατότητες οι οποίες έχουν διατεθεί σε γρι-γρι που φέρουν σημαία ή είναι νηολογημένα στην Κροατία, τη Γαλλία, την Ιταλία, τη Μάλτα και την Ισπανία έχουν εξαντληθεί.
- (6) Στις 24 Ιουνίου η Κροατία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι επέβαλε απαγόρευση των αλιευτικών δραστηριοτήτων στα οκτώ σκάφη γρι-γρι της χώρας που δραστηριοποιούνται αλιευτικά το 2014 στην αλιεία ερυθρού τόνου, με ισχύ από τις 24 Ιουνίου 2014 και ώρα 00.00.
- (7) Στις 28 Μαΐου και στις 9 και 12 Ιουνίου η Γαλλία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι επέβαλε απαγόρευση των αλιευτικών δραστηριοτήτων στα 17 σκάφη γρι-γρι της χώρας που δραστηριοποιούνται το 2014 στην αλιεία ερυθρού τόνου, με ισχύ από τις 28 Μαΐου σε 11 σκάφη, από τις 9 Ιουνίου σε δύο σκάφη και από τις 12 Ιουνίου σε τέσσερα σκάφη, με αποτέλεσμα την απαγόρευση όλων των δραστηριοτήτων από τις 12 Ιουνίου 2014 και ώρα 09.04.
- (8) Στις 1, 2, 9 και 13 Ιουνίου η Ιταλία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι επέβαλε απαγόρευση των αλιευτικών δραστηριοτήτων στα 12 σκάφη γρι-γρι της χώρας που δραστηριοποιούνται το 2014 στην αλιεία ερυθρού τόνου, με ισχύ από την 1η Ιουνίου σε τρία σκάφη, από τις 2 Ιουνίου σε τέσσερα σκάφη, από τις 8 Ιουνίου σε τέσσερα σκάφη και από τις 13 Ιουνίου στα υπόλοιπα σκάφη, με αποτέλεσμα την απαγόρευση όλων των δραστηριοτήτων από τις 13 Ιουνίου 2014 και ώρα 23.02.

⁽¹⁾ ΕΕ L 343 της 22.12.2009, σ. 1.⁽²⁾ ΕΕ L 24 της 28.1.2014, σ. 1.⁽³⁾ ΕΕ L 96 της 15.4.2009, σ. 1.

- (9) Στις 12 Ιουνίου η Μάλτα ενημέρωσε την Επιτροπή ότι επέβαλε απαγόρευση των αλιευτικών δραστηριοτήτων στο σκάφος γρι-γρι της χώρας που δραστηριοποιείται αλιευτικά το 2014 στην αλιεία ερυθρού τόνου, με ισχύ από τις 10 Ιουνίου 2014 και ώρα 14.39.
- (10) Στις 28 Μαΐου η Ισπανία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι επέβαλε απαγόρευση των αλιευτικών δραστηριοτήτων στα έξι σκάφη γρι-γρι της χώρας που δραστηριοποιούνται αλιευτικά το 2014 στην αλιεία ερυθρού τόνου, με ισχύ από τις 28 Μαΐου 2014 και ώρα 00.00.
- (11) Με την επιφύλαξη των προαναφερθέντων μέτρων που έλαβαν η Κροατία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Μάλτα και η Ισπανία είναι απαραίτητο να επιβεβαιώσει η Επιτροπή την απαγόρευση της αλιείας ερυθρού τόνου στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ, και στη Μεσόγειο, από σκάφη γρι-γρι που φέρουν σημαία ή είναι νηολογημένα στα εν λόγω κράτη μέλη της ΕΕ, με ισχύ από τις 24 Ιουνίου 2014 και ώρα 00.00 όσον αφορά την Κροατία, από τις 12 Ιουνίου 2014 και ώρα 9.04 το αργότερο όσον αφορά τη Γαλλία, από τις 13 Ιουνίου 2014 και ώρα 23.02 το αργότερο όσον αφορά την Ιταλία, από τις 10 Ιουνίου 2014 και ώρα 14.39 όσον αφορά τη Μάλτα και από τις 28 Μαΐου 2014 και ώρα 00.00 όσον αφορά την Ισπανία,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Η αλιεία ερυθρού τόνου στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ, και στη Μεσόγειο Θάλασσα από σκάφη γρι-γρι τα οποία φέρουν τη σημαία της Κροατίας ή είναι νηολογημένα στη χώρα αυτή απαγορεύεται από τις 24 Ιουνίου 2014 και ώρα 00.00.

Ο ερυθρός τόνος που έχει αλιευθεί από τα εν λόγω σκάφη από την εν λόγω ημερομηνία δεν επιτρέπεται να διατηρείται επί του σκάφους, να τοποθετείται σε κλωβούς για πάχυνση ή εκτροφή, να μεταφορτώνεται, να μεταβιβάζεται ή να εκφορτώνεται.

Άρθρο 2

Η αλιεία ερυθρού τόνου στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ, και στη Μεσόγειο Θάλασσα από σκάφη γρι-γρι τα οποία φέρουν τη σημαία της Γαλλίας ή είναι νηολογημένα στη χώρα αυτή απαγορεύεται από τις 12 Ιουνίου 2014 και ώρα 9.04 το αργότερο.

Ο ερυθρός τόνος που έχει αλιευθεί από τα εν λόγω σκάφη από την εν λόγω ημερομηνία δεν επιτρέπεται να διατηρείται επί του σκάφους, να τοποθετείται σε κλωβούς για πάχυνση ή εκτροφή, να μεταφορτώνεται, να μεταβιβάζεται ή να εκφορτώνεται.

Άρθρο 3

Η αλιεία ερυθρού τόνου στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ, και στη Μεσόγειο Θάλασσα από σκάφη γρι-γρι τα οποία φέρουν τη σημαία της Ιταλίας ή είναι νηολογημένα στη χώρα αυτή απαγορεύεται από τις 13 Ιουνίου 2014 και ώρα 23.02 το αργότερο.

Ο ερυθρός τόνος που έχει αλιευθεί από τα εν λόγω σκάφη από την εν λόγω ημερομηνία δεν επιτρέπεται να διατηρείται επί του σκάφους, να τοποθετείται σε κλωβούς για πάχυνση ή εκτροφή, να μεταφορτώνεται, να μεταβιβάζεται ή να εκφορτώνεται.

Άρθρο 4

Η αλιεία ερυθρού τόνου στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ, και στη Μεσόγειο Θάλασσα από σκάφη γρι-γρι τα οποία φέρουν τη σημαία της Μάλτας ή είναι νηολογημένα στη χώρα αυτή απαγορεύεται από τις 10 Ιουνίου 2014 και ώρα 14.39.

Ο ερυθρός τόνος που έχει αλιευθεί από τα εν λόγω σκάφη από την εν λόγω ημερομηνία δεν επιτρέπεται να διατηρείται επί του σκάφους, να τοποθετείται σε κλωβούς για πάχυνση ή εκτροφή, να μεταφορτώνεται, να μεταβιβάζεται ή να εκφορτώνεται.

Άρθρο 5

Η αλιεία ερυθρού τόνου στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανατολικά του γεωγραφικού μήκους 45° Δ, και στη Μεσόγειο Θάλασσα από σκάφη γρι-γρι τα οποία φέρουν τη σημαία της Ισπανίας ή είναι νηολογημένα στη χώρα αυτή απαγορεύεται από τις 28 Μαΐου 2014 και ώρα 00.00.

Ο ερυθρός τόνος που έχει αλιευθεί από τα εν λόγω σκάφη από την εν λόγω ημερομηνία δεν επιτρέπεται να διατηρείται επί του σκάφους, να τοποθετείται σε κλωβούς για πάχυνση ή εκτροφή, να μεταφορτώνεται, να μεταβιβάζεται ή να εκφορτώνεται.

Άρθρο 6

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 14 Αυγούστου 2014.

Για την Επιτροπή,
εξ ονόματος του Προέδρου,
Michel BARNIER
Αντιπρόεδρος

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 895/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**της 14ης Αυγούστου 2014****για την τροποποίηση του παραρτήματος XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH)****(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)**

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH), για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων, για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/45/ΕΚ και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1488/94 της Επιτροπής, καθώς και της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών 91/155/ΕΟΚ, 93/67/ΕΟΚ, 93/105/ΕΚ και 2000/21/ΕΚ ⁽¹⁾ της Επιτροπής, και ιδίως τα άρθρα 58 και 131,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η ουσία φορμαλδεΐδη, προϊόν oligομερούς αντίδρασης με την ανιλίνη (τεχνητό MDA) πληροί τα κριτήρια για να ταξινομηθεί ως καρκινογόνος (κατηγορία 1B) σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾ και, συνεπώς, πληροί τα κριτήρια εγγραφής στο παράρτημα XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006, τα οποία ορίζονται στο άρθρο 57 στοιχείο α) του εν λόγω κανονισμού.
- (2) Η ουσία αρσενικό οξύ πληροί τα κριτήρια για να ταξινομηθεί ως καρκινογόνος (κατηγορία 1A), σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008, και, συνεπώς, πληροί τα κριτήρια εγγραφής στο παράρτημα XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006, τα οποία ορίζονται στο άρθρο 57 στοιχείο α) του εν λόγω κανονισμού.
- (3) Η ουσία δις(2-μεθοξυαιθυλ)αιθέρας (diglyme) πληροί τα κριτήρια για να ταξινομηθεί ως τοξική για την αναπαραγωγή (κατηγορία 1B), σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008, και, συνεπώς, πληροί τα κριτήρια για εγγραφή στο παράρτημα XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006, τα οποία ορίζονται στο άρθρο 57 στοιχείο γ) του εν λόγω κανονισμού.
- (4) Η ουσία 1,2-διχλωροαιθάνιο (EDC) πληροί τα κριτήρια για να ταξινομηθεί ως καρκινογόνος (κατηγορία 1B) σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008, και, συνεπώς, πληροί τα κριτήρια εγγραφής στο παράρτημα XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006, τα οποία ορίζονται στο άρθρο 57 στοιχείο α) του εν λόγω κανονισμού.
- (5) Η ουσία 2,2'-διχλωρο-4,4'-μεθυλενοδιανιλίνη (MOCA) πληροί τα κριτήρια για να ταξινομηθεί ως καρκινογόνος (κατηγορία 1B) σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008, και συνεπώς, πληροί τα κριτήρια εγγραφής στο παράρτημα XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006, τα οποία ορίζονται στο άρθρο 57 στοιχείο α) του εν λόγω κανονισμού.
- (6) Η ουσία τρις(χρωμικό)διχρώμιο πληροί τα κριτήρια για να ταξινομηθεί ως καρκινογόνος (κατηγορία 1B), σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008, και, συνεπώς, πληροί τα κριτήρια εγγραφής στο παράρτημα XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006, τα οποία ορίζονται στο άρθρο 57 στοιχείο α) του εν λόγω κανονισμού.
- (7) Η ουσία χρωμικό στρόντιο πληροί τα κριτήρια για να ταξινομηθεί ως καρκινογόνος (κατηγορία 1B), σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008, και, συνεπώς, πληροί τα κριτήρια εγγραφής στο παράρτημα XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006, τα οποία ορίζονται στο άρθρο 57 στοιχείο α) του εν λόγω κανονισμού.
- (8) Η ουσία υδροξυ-οκταεξο-διψευδαργυρικό-διχρωμικό κάλιο πληροί τα κριτήρια για να ταξινομηθεί ως καρκινογόνος (κατηγορία 1A), σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008, και, συνεπώς, πληροί τα κριτήρια εγγραφής στο παράρτημα XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006, τα οποία ορίζονται στο άρθρο 57 στοιχείο α) του εν λόγω κανονισμού.
- (9) Η ουσία χρωμικό οκταϋδροξείδιο του πενταψευδαργύρου πληροί τα κριτήρια για να ταξινομηθεί ως καρκινογόνος (κατηγορία 1B), σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008, και, συνεπώς, πληροί τα κριτήρια εγγραφής στο παράρτημα XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006, τα οποία ορίζονται στο άρθρο 57 στοιχείο α) του εν λόγω κανονισμού.

⁽¹⁾ ΕΕ L 396 της 30.12.2006, σ. 1.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία ουσιών και μειγμάτων (ΕΕ L 353 της 31.12.2008, σ. 1).

- (10) Οι εν λόγω ουσίες έχουν ταυτοποιηθεί και εγγραφεί στον κατάλογο των υποψηφίων ουσιών σύμφωνα με το άρθρο 59 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006. Επιπλέον, έχουν λάβει προτεραιότητα για συμπερίληψη στο παράρτημα XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Χημικών Προϊόντων (στο εξής «ο Οργανισμός»), με τη σύσταση του Οργανισμού, της 17ης Ιανουαρίου 2013 ⁽¹⁾, σύμφωνα με το άρθρο 58 του εν λόγω κανονισμού. Ως εκ τούτου, κρίνεται σκόπιμο να καταχωριστούν οι συγκεκριμένες ουσίες στο εν λόγω παράρτημα.
- (11) Η ουσία N,N-διμεθυλακεταμίδιο (DMAC) πληροί τα κριτήρια για να ταξινομηθεί ως τοξική για αναπαραγωγή (κατηγορία 1B), σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008, και, συνεπώς, πληροί τα κριτήρια εγγραφής στο παράρτημα XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006, τα οποία ορίζονται στο άρθρο 57 στοιχείο γ) του εν λόγω κανονισμού. Έχει επίσης προσδιοριστεί και εγγραφεί στον κατάλογο των υποψηφίων ουσιών σύμφωνα με το άρθρο 59 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 και έχει λάβει προτεραιότητα για συμπερίληψη στο παράρτημα XIV του εν λόγω κανονισμού με της σύστασης του Οργανισμού, της 17ης Ιανουαρίου 2013, σύμφωνα με το άρθρο 58 του εν λόγω κανονισμού. Η ουσία DMAC έχει παρόμοιες ενδογενείς ιδιότητες με αυτές της ουσίας N-μεθυλο-2-πυρρολιδόνη (NMP) και οι δύο ουσίες μπορούν να θεωρηθούν πιθανές εναλλακτικές για μερικές από τις βασικές χρήσεις τους. Η χημική ουσία NMP επί του παρόντος υπόκειται στη διαδικασία επιβολής περιορισμών σύμφωνα με το άρθρο 69 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006. Λαμβάνοντας υπόψη τις ομοιότητες των δύο ουσιών, τόσο ως προς τις εγγενείς τους ιδιότητες όσο και ως προς τις βιομηχανικές τους εφαρμογές, και προκειμένου να διασφαλιστεί μια συνεκτική κανονιστική προσέγγιση, η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να αναβάλει τη λήψη απόφασης για τη συμπερίληψη της DMAC στο παράρτημα XIV.
- (12) Κρίνεται σκόπιμο να καθοριστούν οι τελευταίες ημερομηνίες αίτησης και οι ημερομηνίες λήξης που αναφέρονται στο άρθρο 58 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημεία i) και ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 στο παράρτημα XIV του εν λόγω κανονισμού.
- (13) Η σύσταση του Οργανισμού της 17ης Ιανουαρίου 2013 έχει προσδιορίσει τις ημερομηνίες που αναφέρονται στο άρθρο 58 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006, πριν από τις οποίες πρέπει να παραληφθούν οι αιτήσεις εφόσον ο αιτών επιθυμεί να εξακολουθήσει να χρησιμοποιεί μια ουσία ή να τη διαθέτει στην αγορά για συγκεκριμένες χρήσεις, για καθεμία από τις ουσίες που απαριθμούνται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού. Οι ημερομηνίες αυτές καθορίστηκαν με βάση τον χρόνο που εκτιμάται ότι θα χρειαστεί για την κατάρτιση της αίτησης αδειοδότησης, λαμβανομένων υπόψη των διαθέσιμων πληροφοριών για τις διάφορες ουσίες και των πληροφοριών που συγκεντρώθηκαν κατά τη δημόσια διαβούλευση που διενεργήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 58 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006. Συνεκτιμήθηκε, επίσης, η ικανότητα του Οργανισμού να διεκπεραιώνει αιτήσεις στον προβλεπόμενο χρόνο σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1907/2006, όπως ορίζεται στο άρθρο 58 παράγραφος 3 του εν λόγω κανονισμού.
- (14) Όσον αφορά τις ουσίες τρις(χρωμικό) διχρώμιο, χρωμικό στρόντιο, υδροξυ-οκταεξο-διψευδαργυρικό-δι(χρωμικό) κάλιο και χρωμικό οκταΰδροξείδιο του πενταψευδαργύρου που είναι όλες ενώσεις του χρωμίου VI, ο Οργανισμός πρότεινε η καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή αίτησης να οριστεί σε 24 μήνες μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι η καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή αίτησης θα πρέπει να καθοριστεί σε 35 μήνες μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, ώστε να ακολουθηθεί η προσέγγιση που χρησιμοποιείται για τις επτά ενώσεις χρωμίου VI που ήδη παρατίθενται στις εγγραφές 16 έως 22 του παραρτήματος XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006.
- (15) Για καθεμία από τις ουσίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού, η ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 58 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο i) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 θα πρέπει να οριστεί σε 18 μήνες μετά την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 58 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο ii) του εν λόγω κανονισμού.
- (16) Το άρθρο 58 παράγραφος 1 στοιχείο ε) σε συνδυασμό με το άρθρο 58 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 προβλέπει τη δυνατότητα εξαίρεσης χρήσεων ή κατηγοριών χρήσεων σε περιπτώσεις όπου η ειδική ενωσιακή νομοθεσία επιβάλλει ελάχιστες απαιτήσεις για την προστασία της υγείας του ανθρώπου ή του περιβάλλοντος που διασφαλίζουν ότι ο κίνδυνος ελέγχεται ορθώς. Σύμφωνα με τα στοιχεία που είναι επί του παρόντος διαθέσιμα, δεν ενδείκνυται να καθοριστούν εξαιρέσεις με βάση τις εν λόγω διατάξεις.
- (17) Σύμφωνα με τα στοιχεία που είναι επί του παρόντος διαθέσιμα, δεν ενδείκνυται να καθοριστούν εξαιρέσεις για δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης που είναι προσανατολισμένες σε προϊόντα και διαδικασίες.
- (18) Σύμφωνα με τα στοιχεία που είναι επί του παρόντος διαθέσιμα, δεν ενδείκνυται να καθοριστούν περίοδοι αναθεώρησης για ορισμένες χρήσεις.
- (19) Συνεπώς, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως.
- (20) Τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής που έχει συσταθεί δυνάμει του άρθρου 133 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006,

⁽¹⁾ http://echa.europa.eu/documents/10162/13640/4th_a_xiv_recommendation_17jan2013_en.pdf

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Το παράρτημα XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 τροποποιείται σύμφωνα με το παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την τρίτη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 14 Αυγούστου 2014.

Για την Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
José Manuel BARROSO

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στον πίνακα του παραρτήματος XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 προστίθενται οι ακόλουθες καταχωρίσεις:

Καταχώριση αριθ.	Ουσία	Εγγενείς ιδιότητες που αναφέρονται στο άρθρο 57	Μεταβατικές ρυθμίσεις		Εξαιρούμενες (κατηγορίες) χρήσεων	Περίοδοι αναθεώρησης
			Τελευταία ημερομηνία αίτησης (*)	Ημερομηνία λήξης (**)		
«23.	Φορμαλδεύδη, προϊόντα αντίδρασης ολιγομερών με ανιλίνη (τεχνητό MDA) Αριθ. ΕΚ: 500-036-1 Αριθ. CAS: 25214-70-4	Καρκινογόνο (κατηγορία 1B)	22 Φεβρουαρίου 2016	22 Αυγούστου 2017	—	—
24.	Αρσενικό οξύ Αριθ. ΕΚ: 231-901-9 Αριθ. CAS: 7778-39-4	Καρκινογόνο (κατηγορία 1A)	22 Φεβρουαρίου 2016	22 Αυγούστου 2017	—	—
25.	Δις(2-μεθοξυαιθυλ)αιθέρας (diglyme) Αριθ. ΕΚ: 203-924-4 Αριθ. CAS: 111-96-6	Τοξικός για την αναπαραγωγή (κατηγορία 1B)	22 Φεβρουαρίου 2016	22 Αυγούστου 2017	—	—
26.	1,2-διχλωροαιθάνιο (EDC) Αριθ. ΕΚ: 203-458-1 Αριθ. CAS: 107-06-2	Καρκινογόνο (κατηγορία 1B)	22 Μαΐου 2016	22 Νοεμβρίου 2017	—	—
27.	2,2'-διχλωρο-4,4'-μεθυλενοδιανιλίνη (MOCA) Αριθ. ΕΚ: 202-918-9 Αριθ. CAS: 101-14-4	Καρκινογόνο (κατηγορία 1B)	22 Μαΐου 2016	22 Νοεμβρίου 2017	—	—
28.	Τρις(χρωμικό) διχρώμιο Αριθ. ΕΚ: 246-356-2 Αριθ. CAS: 24613-89-6	Καρκινογόνο (κατηγορία 1B)	22 Ιουλίου 2017	22 Ιανουαρίου 2019	—	—
29.	Χρωμικό στρόντιο Αριθ. ΕΚ: 232-142-6 Αριθ. CAS: 7789-06-2	Καρκινογόνο (κατηγορία 1B)	22 Ιουλίου 2017	22 Ιανουαρίου 2019	—	—
30.	υδροξυ-οκταοξο-διψευδαργυρικό-διχρωμικό κάλιο Αριθ. ΕΚ: 234-329-8 Αριθ. CAS: 11103-86-9	Καρκινογόνο (κατηγορία 1 A)	22 Ιουλίου 2017	22 Ιανουαρίου 2019	—	—
31.	Χρωμικό οκταϋδροξείδιο του πενταψευδαργύρου Αριθ. ΕΚ: 256-418-0 Αριθ. CAS: 49663-84-5	Καρκινογόνο (κατηγορία 1 A)	22 Ιουλίου 2017	22 Ιανουαρίου 2019	—	—»

(*) Ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 58 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006.

(**) Ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 58 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο i) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006.

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 896/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 18ης Αυγούστου 2014

για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 793/2013 για τη θέσπιση μέτρων όσον αφορά τις Φερόες Νήσους, προκειμένου να εξασφαλιστεί η διατήρηση του αποθέματος ατλαντοσκανδιναβικής ρέγγας

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1026/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη λήψη ορισμένων μέτρων με στόχο τη διατήρηση των ιχθυοαποθεμάτων, κατά των χωρών οι οποίες επιτρέπουν τη διεξαγωγή μη βιώσιμης αλιείας ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 7,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 793/2013 της Επιτροπής, της 20ής Αυγούστου 2013, για τη θέσπιση μέτρων όσον αφορά τις Φερόες Νήσους, προκειμένου να εξασφαλιστεί η διατήρηση του αποθέματος ατλαντοσκανδιναβικής ρέγγας ⁽²⁾, αναφέρει ότι οι Φερόες Νήσοι επιτρέπουν τη διεξαγωγή μη βιώσιμης αλιείας και προβλέπει ορισμένα μέτρα για να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη διατήρηση αυτού του αποθέματος, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1026/2012.
- (2) Το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1026/2012 προβλέπει ότι τα εν λόγω μέτρα παύουν να ισχύουν εφόσον η χώρα η οποία επιτρέπει τη διεξαγωγή μη βιώσιμης αλιείας υιοθετήσει, είτε μεμονωμένα, είτε στο πλαίσιο διαβουλεύσεων, κατάλληλα διορθωτικά μέτρα για τη διατήρηση και διαχείριση του αποθέματος κοινού ενδιαφέροντος και δεν θίγουν την αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν ληφθεί από την Ένωση.
- (3) Σύμφωνα με ανακοίνωση του υπουργού Αλιείας των Φερόων Νήσων της 12ης Ιουνίου 2014, οι Φερόες Νήσοι έχουν θεσπίσει όριο αλιευμάτων ύψους 40 000 τόνων ρέγγας για το 2014, ποσότητα η οποία, τόσο σε απόλυτους όσο και σε σχετικούς όρους, είναι σαφώς κάτω από το όριο των 105 230 τόνων αλιευμάτων που είχε εγκριθεί για το 2013. Με την απόφαση αυτή αναμένεται να αυξηθεί κατά 4,4 % το συνολικό ΤΑC για το 2014 που προτείνεται από τα λοιπά παράκτια κράτη σύμφωνα με το ισχύον μακροπρόθεσμο σχέδιο διαχείρισης.
- (4) Σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη επιστημονική γνωμοδότηση, η εκτιμώμενη επίδραση της παρούσας αύξησης των αλιευμάτων για το 2014 στη βιομάζα του αποθέματος ρέγγας έως τις αρχές του 2015 αναμένεται να είναι μόνον 0,4 %, ποσοστό που μπορεί να θεωρηθεί αμελητέο όσον αφορά τη διατήρηση του αποθέματος.
- (5) Συνεπώς, το διορθωτικό μέτρο που θεσπίστηκε από τις Φερόες Νήσους, σε συνδυασμό με τα ποσοστά που εγκρίθηκαν από κοινού από τα λοιπά παράκτια κράτη, δηλαδή από τη Ρωσική Ομοσπονδία, τη Νορβηγία, την Ισλανδία και την Ένωση, δεν θα υπονομεύσει τις προσπάθειες διατήρησης που συμφωνήθηκαν μεταξύ της ΕΕ και των λοιπών παράκτιων κρατών.
- (6) Κατά συνέπεια, τα μέτρα που θεσπίστηκαν από την Επιτροπή σύμφωνα με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 793/2013 θα πρέπει να παύσουν να ισχύουν σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1026/2012. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να καταργηθεί ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 793/2013.
- (7) Δεδομένου ότι δεν είναι αναγκαία η συνέχιση της εφαρμογής των εν λόγω μέτρων, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να αρχίσει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του.
- (8) Τούτο ισχύει με την επιφύλαξη των μελλοντικών αλιευτικών ποσοστώσεων που θα καθοριστούν από τις Φερόες Νήσους ή των επικείμενων διαβουλεύσεων των παράκτιων κρατών σχετικά με την από κοινού διαχείριση της Ατλαντο-σκανδιναβικής ρέγγας.
- (9) Η επιτροπή αλιείας και υδατοκαλλιέργειας δεν εξέδωσε γνώμη,

⁽¹⁾ ΕΕ L 316 της 14.11.2012, σ. 34.

⁽²⁾ ΕΕ L 223 της 21.8.2013, σ. 1.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 793/2013 καταργείται.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 18 Αυγούστου 2014.

Για την Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
José Manuel BARROSO

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 897/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**της 18ης Αυγούστου 2014****για τον καθορισμό των ειδικών διατάξεων εφαρμογής των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας**

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 291,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 232/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας ⁽¹⁾, και ειδικότερα το άρθρο 12,Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 236/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τον καθορισμό κοινών κανόνων και διαδικασιών για την εφαρμογή των μηχανισμών εξωτερικής δράσης της Ένωσης ⁽²⁾, και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 2,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Μία από τις πτυχές του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 περιλαμβάνει τη συνεργασία μεταξύ, αφενός, ενός ή περισσότερων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, αφετέρου, μιας ή περισσότερων χωρών-εταίρων, όπως ορίζονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού, και/ή τη Ρωσική Ομοσπονδία, η οποία πραγματοποιείται στο κοινό τμήμα των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης με στόχο την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας («CBC»).
- (2) Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 236/2014 θεσπίζει κανόνες για την υλοποίηση της συνδρομής, οι οποίοι είναι κοινοί για όλους τους μηχανισμούς εξωτερικής δράσης.
- (3) Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 232/2014 ορίζει ότι πρέπει να θεσπιστούν κανόνες εφαρμογής για τον καθορισμό των ειδικών διατάξεων υλοποίησης των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας. Οι κανόνες αυτοί θα περιλαμβάνουν διατάξεις μεταξύ άλλων σχετικά με το ποσοστό και τις μεθόδους συγχρηματοδότησης, το περιεχόμενο, την εκπόνηση, την τροποποίηση και το κλείσιμο των κοινών επιχειρησιακών προγραμμάτων, τον ρόλο και τη λειτουργία των δομών του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένης της θέσης, της ταυτοποίησης, της λογοδοσίας και της ευθύνης τους, την περιγραφή των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και τις προϋποθέσεις για την τεχνική και δημοσιονομική διαχείριση της στήριξης της Ένωσης, τις διαδικασίες ανάκτησης σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, την προβολή και τις δράσεις ενημέρωσης, την επιμερισμένη και έμμεση διαχείριση.
- (4) Το έγγραφο προγραμματισμού που προβλέπεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 καθορίζει τους στρατηγικούς στόχους που θα επιδιωχθούν από τη διασυνοριακή συνεργασία, καθώς και τους θεματικούς στόχους και τα αναμενόμενα ενδεικτικά αποτελέσματα αυτής της συνεργασίας, και περιλαμβάνει τον κατάλογο των κοινών επιχειρησιακών προγραμμάτων που πρέπει να καταρτιστούν.
- (5) Η διασυνοριακή συνεργασία θα πρέπει να εφαρμόζεται μέσω πολυετών κοινών επιχειρησιακών προγραμμάτων, τα οποία αφορούν τη συνεργασία σε σύνορο ή ομάδα συνόρων και περιλαμβάνουν πολυετείς προτεραιότητες που επιδιώκουν συνεκτικό σύνολο θεματικών στόχων και που μπορούν να εφαρμοστούν με τη στήριξη της Ένωσης.
- (6) Χρειάζεται να καθοριστούν κανόνες εφαρμογής που θεσπίζουν κοινές λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με την υλοποίηση των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας που χρηματοδοτούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014, ενώ παράλληλα θα παρέχεται στις συμμετέχουσες χώρες κάποιος βαθμός ευελιξίας όσον αφορά τις ειδικές για κάθε πρόγραμμα ρυθμίσεις για την οργάνωση και την υλοποίησή του, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών χαρακτηριστικών του. Με βάση αυτήν την αρχή και σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, οι συμμετέχουσες χώρες θα πρέπει να υποβάλουν από κοινού προς έγκριση στην Επιτροπή προτάσεις για κοινά επιχειρησιακά προγράμματα σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014.
- (7) Δεδομένου ότι όλες οι συμμετέχουσες χώρες πρόκειται να συμμετάσχουν στα όργανα λήψης αποφάσεων του προγράμματος, ενώ τα καθήκοντα υλοποίησης ανατίθενται συνήθως σε διαχειριστική αρχή που είναι εγκατεστημένη σε κράτος μέλος, απαιτείται η θέσπιση κανόνων που θα διέπουν την οργανωτική δομή που καλύπτει τα καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής και τον καταμερισμό των καθηκόντων μεταξύ των φορέων και εντός κάθε φορέα που συμμετέχει στις δομές του προγράμματος.

⁽¹⁾ ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 27.⁽²⁾ ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 95.

- (8) Με βάση τα διδάγματα που αποκομίσθηκαν κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, η Επιτροπή δεν θα φέρει αυτομάτως την τελική ευθύνη για τις ανακτήσεις στις χώρες-εταίρους. Κατά συνέπεια, καταρτίστηκαν νέες διατάξεις στο πλαίσιο των κανόνων εφαρμογής, οι οποίες εκχωρούν περισσότερες αρμοδιότητες στις συμμετέχουσες χώρες σε ό,τι αφορά τη διαχείριση, τον έλεγχο και τον λογιστικό έλεγχο. Τα προγράμματα θα πρέπει να καθορίσουν τα δικά τους συστήματα διαχείρισης και ελέγχου με βάση αυτούς τους κανόνες. Οι χώρες-εταίροι θα πρέπει να επικουρούν τις διαχειριστικές αρχές κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων συστήνοντας εθνικές αρχές, σημεία επαφής για τον έλεγχο και ομάδες ελεγκτών.
- (9) Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014, στις περιπτώσεις όπου αυτό απαιτείται, θα υπογραφούν συμφωνίες μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών και της διαχειριστικής αρχής για τον καθορισμό των διατάξεων που δεν εμπεριέχονται στις συμφωνίες χρηματοδότησης που έχουν υπογραφεί με τις χώρες-εταίρους ή με τη Ρωσική Ομοσπονδία.
- (10) Με βάση τα διδάγματα που αποκομίσθηκαν κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, οι διαδικασίες παροχής επιχορηγήσεων και οι κανόνες που έχει καταρτίσει η Επιτροπή για τις εξωτερικές δράσεις δεν θα έχουν πλέον υποχρεωτικό χαρακτήρα. Θα πρέπει να επιτρέπεται στα προγράμματα να εφαρμόζουν διαδικασίες που έχουν καθιερώσει οι συμμετέχουσες χώρες με την προϋπόθεση ότι πληρούνται ορισμένα πρότυπα που προβλέπει ο παρών κανονισμός.
- (11) Σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014, η χρηματοδότηση δυνάμει του παρόντος κανονισμού μπορεί να συνδυαστεί με τη χρηματοδότηση που παρέχεται δυνάμει άλλων σχετικών κανονισμών της Ένωσης. Με αυτόν τον τρόπο, θα επιτραπεί η μεταφορά της χρηματοδότησης από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 232/2014 στα προγράμματα που χρηματοδοτούνται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾. Στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 231/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾ υφίσταται ισοδύναμος κανόνας για τη μεταφορά χρηματοδότησης στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 232/2014, προκειμένου να καλυφθεί η συμμετοχή των δικαιούχων του τελευταίου στα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας που υπόκεινται στον παρόντα κανονισμό. Οι νέοι αυτοί κανόνες θα απλουστεύσουν τις διαδικασίες διαχείρισης για τη συμμετοχή των χωρών αυτών στα προγράμματα.
- (12) Δεδομένου ότι συνήθως τα προγράμματα υλοποιούνται μέσω επιμερισμένης διαχείρισης, τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου θα πρέπει να είναι σύμφωνα με τους κανόνες της Ένωσης, και ιδιαίτερα τους κανόνες του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾ και του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1268/2012 ⁽⁴⁾ της Επιτροπής, καθώς επίσης και με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 ⁽⁵⁾ του Συμβουλίου. Η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίσει τη χρήση των πόρων της Ένωσης σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων.
- (13) Τα εν λόγω μέτρα είναι σύμφωνα με τη γνωμοδότηση της επιτροπής η οποία συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 232/2014.
- (14) Για τη διασφάλιση του έγκαιρου προγραμματισμού και της άμεσης υλοποίησης των προγραμμάτων, ο παρών κανονισμός πρέπει να τεθεί σε ισχύ την τρίτη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει λεπτομερείς διατάξεις για την υλοποίηση προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας όπως ορίζεται στο άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 και στο άρθρο 6 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2014.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη του στόχου της Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 259).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 231/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, σχετικά με τον Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (IPA II) (ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 11).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου (ΕΕ L 298 της 26.10.2012, σ. 1).

⁽⁴⁾ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1268/2012 της Επιτροπής, της 29ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους κανόνες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (ΕΕ L 362 της 31.12.2012, σ. 1).

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1).

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «πρόγραμμα»: κοινό επιχειρησιακό πρόγραμμα κατά την έννοια του άρθρου 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014·
- β) «συμμετέχουσες χώρες»: όλα τα κράτη μέλη, οι χώρες-εταίροι διασυνοριακής συνεργασίας και οποιαδήποτε χώρα του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου που συμμετέχει σε ένα πρόγραμμα·
- γ) «έγγραφο προγραμματισμού»: το έγγραφο που αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 και καθορίζει τους στρατηγικούς στόχους, τον κατάλογο των προγραμμάτων, την ενδεικτική πολυετή κατανομή των πόρων σε αυτά και τη γεωγραφική επιλεξιμότητα·
- δ) «περιοχή του προγράμματος»: οι βασικές περιφέρειες, οι γειτονικές περιφέρειες, τα κύρια κοινωνικά, οικονομικά ή πολιτιστικά κέντρα και οι εδαφικές μονάδες που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφοι 3 και 4 αντίστοιχα του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014·
- ε) «βασικές περιφέρειες»: οι εδαφικές μονάδες που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 και οι μεθοριακές ζώνες στις γεωγραφικές οντότητες του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας και στις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, όπως ορίζονται στο έγγραφο προγραμματισμού·
- στ) «γειτονικές περιφέρειες»: οι εδαφικές μονάδες που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 και οι περιφέρειες που γειτονεύουν με βασικές περιφέρειες στις γεωγραφικές οντότητες του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας και στις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου·
- ζ) «κοινή επιτροπή παρακολούθησης»: η κοινή επιτροπή που είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση της υλοποίησης του προγράμματος·
- η) «διαχειριστική αρχή»: η αρχή ή ο φορέας που έχουν ορίσει οι συμμετέχουσες χώρες ως υπεύθυνη(ο) για τη διαχείριση του προγράμματος·
- θ) «εθνική αρχή»: η οντότητα που ορίζει κάθε συμμετέχουσα χώρα η οποία φέρει την τελική ευθύνη για τη στήριξη της διαχειριστικής αρχής κατά την υλοποίηση του προγράμματος στην επικράτειά της·
- ι) «κοινή τεχνική γραμματεία»: ο φορέας που συστήνουν οι συμμετέχουσες χώρες, ο οποίος επικουρεί τους φορείς του προγράμματος·
- ια) «χρηματοδοτικά μέσα»: μέτρα της Ένωσης για χρηματοδοτική ενίσχυση, σε συμπληρωματική βάση, με σκοπό την επίτευξη ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στόχων πολιτικής της Ένωσης. Τα μέσα αυτά είναι δυνατό να έχουν τη μορφή επενδύσεων μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου, δανείων ή εγγυήσεων ή άλλων μέσων επιμερισμού κινδύνου και να συνδυάζονται, εφόσον ενδείκνυται, με επιχορηγήσεις·
- ιβ) «χώρες-εταίροι διασυνοριακής συνεργασίας»: οι χώρες και τα εδάφη που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014, η Ρωσική Ομοσπονδία και οι δικαιούχοι που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 231/2014, στην περίπτωση συγχρηματοδότησης δυνάμει του τελευταίου·
- ιγ) «παρατυπίες»: οποιαδήποτε παραβίαση συμφωνίας χρηματοδότησης, σύμβασης ή του εφαρμοστέου δικαίου, που προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα που εμπλέκεται στην υλοποίηση του προγράμματος, η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ένωσης με τον καταλογισμό σε αυτόν αδικαιολόγητων δαπανών·
- ιδ) «συνεισφορά της Ένωσης»: το τμήμα των επιλέξιμων δαπανών του προγράμματος ή του έργου που χρηματοδοτείται από την Ένωση·
- ιε) «σύμβαση»: κάθε σύμβαση προμηθειών ή επιχορήγησης που συνάπτεται στο πλαίσιο ενός προγράμματος·
- ιστ) «μεγάλα έργα υποδομής»: έργα που περιλαμβάνουν σύνολο εργασιών, δραστηριοτήτων ή υπηρεσιών με στόχο την εκπλήρωση αδιαίρετου καθήκοντος συγκεκριμένου χαρακτήρα που εξυπηρετεί την υλοποίηση σαφώς καθορισμένων στόχων κοινού ενδιαφέροντος για τους σκοπούς της πραγματοποιήσιμης επενδύσεων με διασυνοριακό αντίκτυπο και όφελι και όπου τμήμα του προϋπολογισμού ύψους τουλάχιστον 2,5 εκατ. ευρώ εκχωρείται για την αγορά υποδομών·

- ιζ) «ενδιάμεσος φορέας»: κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που ενεργεί υπό την ευθύνη διαχειριστικής αρχής ή εκτελεί καθήκοντα εξ ονόματος τέτοιας αρχής σε σχέση με δικαιούχους που υλοποιούν έργα·
- ιη) «ανάδοχος»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο με το οποίο έχει συναφθεί σύμβαση προμηθειών·
- ιδ) «δικαιούχος»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο με το οποίο έχει υπογραφεί σύμβαση επιχορήγησης·
- κ) «λογιστική χρήση»: η περίοδος από την 1η Ιουλίου έως την 30ή Ιουνίου, εκτός από την πρώτη λογιστική χρήση, η οποία καλύπτει την περίοδο από την ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας της δαπάνης έως την 30ή Ιουνίου 2015. Η τελική λογιστική χρήση καλύπτει την περίοδο από την 1η Ιουλίου 2023 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2024. Σε περίπτωση έμμεσης διαχείρισης με διεθνή οργανισμό κατά την έννοια του άρθρου 80, η λογιστική χρήση συμπίπτει με το οικονομικό έτος·
- κα) «οικονομικό έτος»: η περίοδος από την 1η Ιανουαρίου έως την 31η Δεκεμβρίου.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Προγράμματα

Άρθρο 3

Κατάρτιση

Κάθε πρόγραμμα καταρτίζεται με κοινή συμφωνία όλων των συμμετεχουσών χωρών σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 232/2014, το έγγραφο προγραμματισμού και τον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 4

Περιεχόμενο

Ειδικότερα, κάθε πρόγραμμα περιλαμβάνει τις ακόλουθες πληροφορίες:

1. Εισαγωγή: σύντομη περιγραφή των σταδίων κατάρτισης του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων σχετικά με διαβουλεύσεις και ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν για τη συμμετοχή των συμμετεχουσών χωρών και άλλων ενδιαφερομένων μερών στην κατάρτιση του προγράμματος.
2. Περιγραφή της περιοχής του προγράμματος:
 - α) Βασικές περιφέρειες: κατάλογος των επιλέξιμων εδαφικών μονάδων όπως καθορίζονται στο έγγραφο προγραμματισμού και, κατά περίπτωση, κάθε επέκταση σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο έγγραφο προγραμματισμού·
 - β) Γειτονικές περιφέρειες, κατά περίπτωση: κατάλογος των γειτονικών περιφερειών, αιτιολόγηση της συμπερίληψής τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο έγγραφο προγραμματισμού και προϋποθέσεις συμμετοχής τους στο πρόγραμμα, όπως έχουν οριστεί από τις συμμετέχουσες χώρες·
 - γ) Κύρια κοινωνικά, οικονομικά ή πολιτιστικά κέντρα που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014, κατά περίπτωση: κατάλογος των εντοπισθέντων κέντρων ανά προτεραιότητα, αιτιολόγηση της συμπερίληψής τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο έγγραφο προγραμματισμού και προϋποθέσεις συμμετοχής τους στο πρόγραμμα, όπως έχουν οριστεί από τις συμμετέχουσες χώρες·
 - δ) Χάρτης της περιοχής του προγράμματος, όπου αναφέρεται η ονομασία κάθε εδαφικής μονάδας και, εάν συντρέχει περίπτωση, γίνεται διάκριση μεταξύ των εδαφικών μονάδων που αναφέρονται στα σημεία α), β) και γ)·
 - ε) Εκτός από την περιγραφή της περιοχής του προγράμματος, κατά περίπτωση, στο πρόγραμμα αναφέρεται η πρόθεση χρήσης του άρθρου 10 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο έγγραφο προγραμματισμού.

3. Στρατηγική του προγράμματος:

- α) περιγραφή της στρατηγικής του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής θεματικών στόχων και των αντίστοιχων προτεραιοτήτων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο έγγραφο προγραμματισμού·
- β) αιτιολόγηση της στρατηγικής που επιλέχθηκε με βάση:
 - ανάλυση της κοινωνικοοικονομικής περιβαλλοντικής κατάστασης της περιοχής του προγράμματος σε ό,τι αφορά τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα, καθώς και τις μεσοπρόθεσμες ανάγκες που προκύπτουν από την εν λόγω ανάλυση,
 - περιγραφή των διδαγμάτων που αποκομίσθηκαν από προηγούμενες εμπειρίες σε διασυνοριακά προγράμματα,
 - βάσει ευρύτερης διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, πληροφορίες σχετικά με τη συνάφεια με άλλα χρηματοδοτούμενα από την Ένωση προγράμματα στις συγκεκριμένες χώρες και περιφέρειες, καθώς και ανάλυση της συνάφειας με τις εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές και πολιτικές,
 - ανάλυση επικινδυνότητας και μέτρα μετριασμού·
- γ) περιγραφή των αντικειμενικά επαληθεύσιμων δεικτών, που περιλαμβάνει ειδικότερα:
 - τα προσδοκώμενα αποτελέσματα για κάθε προτεραιότητα και τους αντίστοιχους δείκτες αποτελεσμάτων, με τιμή αναφοράς και τιμή στόχου,
 - τους δείκτες εκρών για κάθε προτεραιότητα, συμπεριλαμβανομένης της τιμής του ποσοτικού στόχου, που αναμένεται ότι θα συμβάλουν στα αποτελέσματα.
- δ) περιγραφή των τρόπων συνεκτίμησης των ακόλουθων εγκάρσιων ζητημάτων, κατά περίπτωση: δημοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα, περιβαλλοντική βιωσιμότητα, ισότητα των φύλων και HIV/AIDS.

4. Δομές και ορισμός των αρμόδιων αρχών και των φορέων διαχείρισης:

- α) τη σύνθεση και τα καθήκοντα της κοινής επιτροπής παρακολούθησης·
- β) τη διαχειριστική αρχή και τη διαδικασία ορισμού της·
- γ) τις εθνικές αρχές όλων των συμμετεχουσών χωρών, και ιδίως την αρχή κάθε συμμετέχουσας χώρας που αναφέρεται στα άρθρα 20 και 31 και, κατά περίπτωση, τις δομές υποστήριξης, εκτός εκείνων που αναφέρονται στα στοιχεία ε) και στ)·
- δ) τη διαδικασία σύστασης της κοινής τεχνικής γραμματείας, εγκατάστασης υποκαταστημάτων και καθορισμού των καθηκόντων, εάν συντρέχει περίπτωση·
- ε) την αρχή ελέγχου και τα μέλη της ομάδας ελεγκτών·
- στ) τον (τους) φορέα(-είς) που ορίζονται ως σημεία επαφής για τον έλεγχο σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες και τα καθήκοντά του (τους) δυνάμει του άρθρου 32·

5. Υλοποίηση του προγράμματος:

- α) συνοπτική περιγραφή των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 30·
- β) χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση του προγράμματος·
- γ) περιγραφή των διαδικασιών επιλογής έργων σύμφωνα με το άρθρο 30·
- δ) περιγραφή ανά προτεραιότητα του είδους της στήριξης σύμφωνα με το άρθρο 38, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης καταλόγου των έργων που θα επιλεγούν μέσω διαδικασίας άμεσης ανάθεσης ή των συνεισφορών στα χρηματοδοτικά μέσα. Περιλαμβάνεται επίσης ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα για την επιλογή των έργων που θα χρηματοδοτηθούν σύμφωνα με το άρθρο 41·
- ε) περιγραφή της προγραμματισμένης χρήσης της τεχνικής συνδρομής και των εφαρμοστέων διαδικασιών ανάθεσης συμβάσεων·
- στ) περιγραφή των συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης, καθώς και ενδεικτικό σχέδιο παρακολούθησης και αξιολόγησης για όλη τη διάρκεια του προγράμματος·

- ζ) την επικοινωνιακή στρατηγική για όλη την περίοδο του προγράμματος και ενδεικτικό σχέδιο ενημέρωσης και επικοινωνίας για το πρώτο έτος·
- η) πληροφορίες σχετικά με την τήρηση των ρυθμιστικών απαιτήσεων που προβλέπονται στην οδηγία 2001/42/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾·
- θ) ενδεικτικό χρηματοδοτικό σχέδιο που περιλαμβάνει δύο πίνακες (χωρίς κατανομή ανά συμμετέχουσα χώρα):
 - πίνακα όπου διευκρινίζονται οι ετήσιες προσωρινές δημοσιονομικές πιστώσεις για τις προβλεπόμενες αναλήψεις υποχρεώσεων και πληρωμές για τη στήριξη από την Ένωση για κάθε θεματικό στόχο και την τεχνική συνδρομή. Οι πιστώσεις του πρώτου έτους περιλαμβάνουν το κόστος των προπαρασκευαστικών δράσεων σύμφωνα με το άρθρο 16,
 - πίνακα όπου διευκρινίζονται τα προσωρινά ποσά των δημοσιονομικών πιστώσεων της στήριξης της Ένωσης και η συγχρηματοδότηση για ολόκληρη την προγραμματική περίοδο για κάθε θεματικό στόχο και την τεχνική συνδρομή.
- ι) τους κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών που αναφέρονται στα άρθρα 48 και 49·
- ια) την κατανομή των ευθυνών μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών σύμφωνα με το άρθρο 74·
- ιβ) τους κανόνες μεταφοράς, χρήσης και παρακολούθησης της συγχρηματοδότησης·
- ιγ) περιγραφή των συστημάτων πληροφορικής για την υποβολή εκθέσεων και την ανταλλαγή μηχανογραφημένων δεδομένων μεταξύ της διαχειριστικής αρχής και της Επιτροπής·
- ιδ) τη(ις) γλώσσα(ες) που έχουν εγκριθεί από το πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 7.

Άρθρο 5

Έγκριση

1. Εντός ενός έτους από την έγκριση του προγράμματος προγραμματισμού, οι συμμετέχουσες χώρες υποβάλλουν από κοινού στην Επιτροπή πρόταση προγράμματος, η οποία περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 4. Οι συμμετέχουσες χώρες επιβεβαιώνουν εγγράφως τη συμφωνία τους με το περιεχόμενο του προγράμματος πριν από την υποβολή του στην Επιτροπή.
2. Η Επιτροπή ελέγχει αν το πρόγραμμα περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 4. Η Επιτροπή αξιολογεί κατά πόσο το πρόγραμμα συνάδει με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 232/2014, το έγγραφο προγραμματισμού, τον παρόντα κανονισμό και κάθε άλλη σχετική ενωσιακή νομοθεσία. Ειδικότερα, η αξιολόγηση καλύπτει τα εξής:
 - α) την ποιότητα της ανάλυσης, τη συνέπειά της ως προς τις προτεινόμενες προτεραιότητες και τα άλλα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Ένωση,
 - β) την ακρίβεια του χρηματοδοτικού σχεδίου,
 - γ) τη συμμόρφωση με την οδηγία 2001/42/EK.
3. Εντός τριών μηνών από την ημερομηνία υποβολής του προγράμματος η Επιτροπή υποβάλλει παρατηρήσεις και ζητεί τις απαραίτητες αναθεωρήσεις. Εντός δύο μηνών από το αίτημα της Επιτροπής, οι συμμετέχουσες χώρες παρέχουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία. Εντός έξι μηνών από την ημερομηνία υποβολής του προγράμματος, η Επιτροπή εγκρίνει το πρόγραμμα με την προϋπόθεση ότι έχουν ληφθεί δεόντως υπόψη όλες οι παρατηρήσεις της. Η Επιτροπή δύναται να παρατείνει τις εν λόγω προθεσμίες ανάλογα με το είδος των απαιτούμενων αναθεωρήσεων.
4. Όλα τα προγράμματα εγκρίνονται με απόφαση της Επιτροπής για ολόκληρη τη διάρκειά τους σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014.

Άρθρο 6

Αναθεώρηση

1. Οι προσαρμογές των προγραμμάτων που δεν επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό το είδος και τους στόχους του προγράμματος θεωρούνται μη ουσιαστικές. Ειδικότερα:
 - α) σωρευτικές αλλαγές έως και κατά 20 % της αρχικά διατεθείσας συνεισφοράς της Ένωσης σε κάθε θεματικό στόχο ή την τεχνική συνδρομή ή κατόπιν τροποποίησης δυνάμει της παραγράφου 2 με μεταφορά μεταξύ των θεματικών στόχων ή από την τεχνική συνδρομή στους θεματικούς στόχους·
 - β) σωρευτικές αλλαγές έως και κατά 20 % της αρχικά διατεθείσας συνεισφοράς της Ένωσης σε κάθε θεματικό στόχο ή κατόπιν τροποποίησης δυνάμει της παραγράφου 2 με μεταφορά από τους θεματικούς στόχους στην τεχνική συνδρομή.

⁽¹⁾ Οδηγία 2001/42/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων (ΕΕ L 197 της 21.7.2001, σ. 30).

Η διαχειριστική αρχή δύναται να επιφέρει απευθείας αλλαγές στο χρηματοδοτικό σχέδιο του προγράμματος οι οποίες αναφέρονται στο στοιχείο α) κατόπιν προηγούμενης έγκρισης της κοινής επιτροπής παρακολούθησης. Η διαχειριστική αρχή ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με οποιαδήποτε σχετική αλλαγή το αργότερο στην επόμενη ετήσια έκθεση, και παρέχει στην Επιτροπή όλα τα απαραίτητα επιπλέον στοιχεία.

Σε περίπτωση αλλαγών στο χρηματοδοτικό σχέδιο του προγράμματος που αναφέρονται στο στοιχείο β), η διαχειριστική αρχή ζητεί εκ των προτέρων την έγκριση της κοινής επιτροπής παρακολούθησης και της Επιτροπής.

2. Κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος της κοινής επιτροπής παρακολούθησης ή πρωτοβουλία της Επιτροπής, κατόπιν διαβούλευσης με την κοινή επιτροπή παρακολούθησης, τα προγράμματα μπορούν να αναθεωρηθούν λόγω μιας εκ των εξής περιπτώσεων:

α) αναθεώρηση του εγγράφου προγραμματισμού·

β) σημαντικές κοινωνικοοικονομικές αλλαγές ή ουσιαστικές αλλαγές στην περιοχή του προγράμματος·

γ) δυσκολίες ως προς την υλοποίηση·

δ) αλλαγές στο χρηματοδοτικό σχέδιο εκτός του περιθωρίου ευελιξίας που αναφέρεται στην παράγραφο 1 ή οποιαδήποτε αλλαγή που επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τον χαρακτήρα και τους στόχους του προγράμματος·

ε) έλεγχοι, παρακολούθηση και αξιολογήσεις.

3. Τα αιτήματα αναθεώρησης των προγραμμάτων πρέπει να είναι δεόντως αιτιολογημένα και να αντικατοπτρίζουν τον αναμενόμενο αντίκτυπο των αλλαγών στο πρόγραμμα.

4. Η Επιτροπή αξιολογεί τις πληροφορίες που της παρέχονται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3. Εάν η Επιτροπή διατυπώσει παρατηρήσεις, η διαχειριστική αρχή υποβάλλει όλες τις απαραίτητες συμπληρωματικές πληροφορίες στην Επιτροπή. Εντός πέντε μηνών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης αναθεώρησης, η Επιτροπή την εγκρίνει με την προϋπόθεση ότι έχουν ληφθεί δεόντως υπόψη όλες οι παρατηρήσεις της.

5. Κάθε αναθεώρηση προγράμματος στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2 ή στο άρθρο 66 παράγραφος 5 εγκρίνεται με απόφαση της Επιτροπής και ενδέχεται να συνεπάγεται τροποποίηση των συμφωνιών χρηματοδότησης που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 9.

Άρθρο 7

Χρήση γλωσσών

1. Κάθε πρόγραμμα χρησιμοποιεί μία ή περισσότερες επίσημες γλώσσες της Ένωσης ως γλώσσα(ες) εργασίας. Επιπλέον, οι συμμετέχουσες χώρες δύνανται επίσης να αποφασίσουν να χρησιμοποιήσουν ως γλώσσες εργασίας άλλες μη επίσημες γλώσσες της Ένωσης. Η επιλογή της(ων) γλώσσας(ών) εργασίας περιγράφεται στο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 4.

2. Για να ληφθεί υπόψη η εταιρική πτυχή των προγραμμάτων, οι δικαιούχοι μπορούν να υποβάλουν στη διαχειριστική αρχή έγγραφα σχετικά με το έργο τους, στην εθνική τους γλώσσα, υπό την προϋπόθεση ότι η δυνατότητα αυτή θα αναφέρεται συγκεκριμένα στο πρόγραμμα και ότι η κοινή επιτροπή παρακολούθησης θα προβλέπει, μέσω της διαχειριστικής αρχής, την κάλυψη των ενδεχόμενων αναγκών διερμηνείας και μετάφρασης.

3. Το κόστος διερμηνείας και μετάφρασης για όλες τις γλώσσες που έχουν επιλεγεί από το πρόγραμμα καλύπτεται είτε σε επίπεδο προγράμματος από τον προϋπολογισμό για την τεχνική συνδρομή είτε σε επίπεδο έργου από τον προϋπολογισμό κάθε επιμέρους έργου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Συμφωνίες χρηματοδότησης

Άρθρο 8

Συμφωνίες χρηματοδότησης με χώρες-εταίρους διασυνοριακής συνεργασίας

1. Η Επιτροπή συνάπτει συμφωνίες χρηματοδότησης με καθεμία από τις χώρες-εταίρους διασυνοριακής συνεργασίας. Συμφωνίες χρηματοδότησης μπορούν επίσης να υπογράφονται από τις άλλες συμμετέχουσες χώρες και από τη διαχειριστική αρχή ή από τη χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένη η διαχειριστική αρχή.

2. Οι συμφωνίες χρηματοδότησης υπογράφονται το αργότερο στα τέλη του έτους που ακολουθεί το έτος έκδοσης της απόφασης έγκρισης του προγράμματος από την Επιτροπή. Ωστόσο, στην περίπτωση που σε ένα πρόγραμμα συμμετέχουν περισσότερες από μία χώρες-εταίροι διασυνοριακής συνεργασίας, υπογράφεται τουλάχιστον μία συμφωνία χρηματοδότησης από όλα τα μέρη πριν από αυτήν την ημερομηνία. Οι άλλες χώρες-εταίροι διασυνοριακής συνεργασίας δύνανται να υπογράψουν τις αντίστοιχες συμφωνίες χρηματοδότησής τους σε μεταγενέστερο στάδιο. Όσο εκκρεμεί η θέση σε ισχύ της συμφωνίας χρηματοδότησής του, η εξωτερική συνιστώσα του προγράμματος με τη συγκεκριμένη χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας δεν μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή. Στην περίπτωση που ένα πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 231/2014 και που σε αυτό συμμετέχουν περισσότερες από μία χώρες-εταίροι διασυνοριακής συνεργασίας, υπογράφεται τουλάχιστον μία συμφωνία χρηματοδότησης με μία συμμετέχουσα χώρα-εταίρο που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 ή με τη Ρωσική Ομοσπονδία από όλα τα μέρη, το αργότερο στα τέλη του έτους που ακολουθεί το έτος έκδοσης της απόφασης έγκρισης του προγράμματος από την Επιτροπή.

Άρθρο 9

Συμφωνίες χρηματοδότησης με συγχρηματοδοτούσες χώρες-εταίρους διασυνοριακής συνεργασίας

1. Σε περίπτωση μεταφοράς της συγχρηματοδότησης χώρας-εταίρου διασυνοριακής συνεργασίας στη διαχειριστική αρχή, η συμφωνία χρηματοδότησης που αναφέρεται στο άρθρο 8 υπογράφεται και από τα άλλα συμμετέχοντα κράτη μέλη και τις χώρες-εταίρους διασυνοριακής συνεργασίας, καθώς και από τη διαχειριστική αρχή ή από τη χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένη η διαχειριστική αρχή.
2. Η εν λόγω συμφωνία χρηματοδότησης περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τη συγχρηματοδότηση της χώρας-εταίρου διασυνοριακής συνεργασίας, όπως:
 - α) το ποσό·
 - β) η επιδιωκόμενη χρήση και οι προϋποθέσεις χρήσης, συμπεριλαμβανομένων των προϋποθέσεων υποβολής αίτησης·
 - γ) λεπτομέρειες για τις πληρωμές·
 - δ) η δημοσιονομική διαχείριση·
 - ε) η τήρηση αρχείων·
 - στ) οι υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων·
 - ζ) οι επαληθεύσεις και οι έλεγχοι·
 - η) παρατυπίες και ανακτήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Άλλες συμφωνίες ή μνημόνια συνεννόησης

Άρθρο 10

Περιεχόμενο

Η διαχειριστική αρχή δύναται να συνάψει μνημόνια συνεννόησης ή οποιαδήποτε άλλη συμφωνία με τις συμμετέχουσες χώρες, όπου αναφέρονται οι διατάξεις του προγράμματος, ειδικότερα διατάξεις σχετικά με την εθνική συγχρηματοδότηση, τις ειδικές δημοσιονομικές αρμοδιότητες, τους λογιστικούς ελέγχους και τις ανακτήσεις.

Το περιεχόμενο των εν λόγω μνημονίων συνεννόησης ή οποιασδήποτε άλλης συμφωνίας συνάδει με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού και της (των) συμφωνίας(-ιών) χρηματοδότησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Υλοποίηση

Άρθρο 11

Μέθοδοι υλοποίησης

Τα προγράμματα υλοποιούνται συνήθως μέσω επιμερισμένης διαχείρισης με τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 59 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012. Οι συμμετέχουσες χώρες δύνανται να προτείνουν την υλοποίηση μέσω έμμεσης διαχείρισης από χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας ή διεθνή οργανισμό σύμφωνα με το άρθρο 60 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.

Τα προγράμματα που υλοποιούνται βάσει έμμεσης διαχείρισης διέπονται από το τρίτο μέρος του παρόντος κανονισμού.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Άρθρο 12

Ποσοστό συγχρηματοδότησης

1. Η συγχρηματοδότηση ανέρχεται τουλάχιστον στο 10 % της ενωσιακής συνεισφοράς.
2. Η συγχρηματοδότηση κατανέμεται, ει δυνατόν, ισόρροπα σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος, κατά τρόπον ώστε να επιτευχθεί, στο τέλος του προγράμματος, ο ελάχιστος στόχος του 10 %.
3. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο του προγράμματος συμμορφώνονται με τους εφαρμοστέους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 13

Πηγές συγχρηματοδότησης

1. Η συγχρηματοδότηση προέρχεται από πηγές εκτός της Ένωσης.
2. Στο πλαίσιο κάθε προγράμματος οι συμμετέχουσες χώρες έχουν την ευχέρεια να καθορίσουν την πηγή, το ποσό και την κατανομή της συγχρηματοδότησης.
3. Εάν μια χώρα-εταίρος διασυνοριακής συνεργασίας δεσμευθεί να μεταφέρει τη συγχρηματοδότησή της στη διαχειριστική αρχή, οι ρυθμίσεις για την παροχή, τη χρήση και την παρακολούθηση της συγχρηματοδότησης καθορίζονται στη συμφωνία χρηματοδότησης που αναφέρεται στο άρθρο 9 και, κατά περίπτωση, στις συμφωνίες που αναφέρονται στο άρθρο 10.
4. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, οι ρυθμίσεις που ισχύουν για τη συγχρηματοδότηση μπορούν να καθοριστούν στις συμφωνίες που αναφέρονται στο άρθρο 10.

Άρθρο 14

Συνεισφορά σε είδος

1. Κάθε παροχή μη οικονομικών πόρων ατελώς από τρίτο θεωρείται συνεισφορά σε είδος σε επίπεδο προγράμματος και έργου. Το κόστος του προσωπικού που επιφορτίζεται με την εκτέλεση ενός έργου ή προγράμματος δεν θεωρείται συνεισφορά σε είδος, αλλά δύναται να θεωρηθεί τμήμα της ελάχιστης συγχρηματοδότησης κατά 10 % που αναφέρεται στο άρθρο 12, όταν καλύπτεται από δικαιούχους ή συμμετέχουσες χώρες.
2. Οι συνεισφορές σε είδος δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες και δεν μπορούν να θεωρηθούν τμήμα της ελάχιστης συγχρηματοδότησης κατά 10 % που αναφέρεται στο άρθρο 12.

ΤΙΤΛΟΣ III

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Άρθρο 15

Περίοδος εκτέλεσης

Η περίοδος εκτέλεσης κάθε προγράμματος ξεκινά το νωρίτερο κατά την ημερομηνία έγκρισης του προγράμματος από την Επιτροπή και λήγει το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2024.

Άρθρο 16

Εναρκτήρια φάση του προγράμματος

1. Στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, η έναρξη του προγράμματος στα συμμετέχοντα κράτη μέλη πραγματοποιείται με την παραλαβή της ειδοποίησης που αναφέρεται στο άρθρο 25 παράγραφος 4, με την οποία η Επιτροπή ενημερώνει ότι δεν σκοπεύει να ζητήσει τα έγγραφα που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο ή ότι δεν έχει παρατηρήσεις. Οι συμμετέχουσες χώρες δύνανται να ξεκινήσουν νωρίτερα τις προπαρασκευαστικές δράσεις που απαιτούνται για την ανάπτυξη των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου. Το σχετικό κόστος είναι επιλέξιμο σύμφωνα με το άρθρο 36.

2. Στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης που αναφέρεται στα άρθρα 80 και 82, η έναρξη του προγράμματος στις συμμετέχουσες χώρες πραγματοποιείται μετά από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας με την οποία ανατίθενται καθήκοντα εκτέλεσης του προϋπολογισμού σε διεθνή οργανισμό ή σε χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας.
3. Επιπλέον, μπορούν να αναληφθούν οι ακόλουθες περαιτέρω προπαρασκευαστικές ενέργειες που απαιτούνται για την έναρξη του προγράμματος:
 - α) σύσταση της διαχειριστικής αρχής και, όπου απαιτείται, της κοινής τεχνικής γραμματείας·
 - β) οι πρώτες συνεδριάσεις της κοινής επιτροπής παρακολούθησης, όπου συμμετέχουν και οι εκπρόσωποι των χωρών-εταίρων διασυνοριακής συνεργασίας που δεν έχουν υπογράψει ακόμη συμφωνία χρηματοδότησης ή στις οποίες η συμφωνία χρηματοδότησης δεν έχει ακόμη τεθεί σε ισχύ·
 - γ) προετοιμασία και έναρξη των διαδικασιών επιλογής έργων ή ανάθεσης συμβάσεων με ρήτρα αναστολής σχετικά με τη θέση σε ισχύ των συμφωνιών χρηματοδότησης.
4. Εν αναμονή της έναρξης ισχύος των αντίστοιχων συμφωνιών χρηματοδότησης, μπορούν να ξεκινήσουν μόνο οι προπαρασκευαστικές δράσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 3 σε συνεργασία με την οικεία χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας.

Άρθρο 17

Διακοπή του προγράμματος

1. Στην περίπτωση που καμία εκ των χωρών-εταίρων διασυνοριακής συνεργασίας δεν έχει υπογράψει τη σχετική συμφωνία χρηματοδότησης πριν από την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2, το πρόγραμμα διακόπτεται.

Οι ετήσιες δόσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης που έχουν ήδη δεσμευθεί παραμένουν διαθέσιμες για τον κανονικό χρόνο ισχύος τους, αλλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για δραστηριότητες που πραγματοποιούνται αποκλειστικά στα οικεία κράτη μέλη και για τις οποίες συνήφθησαν συμβάσεις πριν από την απόφαση της Επιτροπής για διακοπή του προγράμματος. Η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει την τελική έκθεση εντός τριών μηνών από τον τερματισμό των συμβάσεων στην Επιτροπή, η οποία ενεργεί σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3.

2. Όταν το πρόγραμμα δεν μπορεί να υλοποιηθεί λόγω προβλημάτων που προκύπτουν στις σχέσεις μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών και σε άλλες δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να διακόψει το πρόγραμμα πριν από την ημερομηνία λήξης της περιόδου εκτέλεσης, κατόπιν αιτήματος της κοινής επιτροπής παρακολούθησης ή ίδια πρωτοβουλία, αφού ζητήσει τη γνώμη της κοινής επιτροπής παρακολούθησης.

3. Στις περιπτώσεις διακοπής του προγράμματος, η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει την τελική έκθεση εντός έξι μηνών από την απόφαση της Επιτροπής. Μετά την εκκαθάριση των προηγούμενων πληρωμών προχρηματοδότησης, η Επιτροπή καταβάλλει το τελικό υπόλοιπο ή, κατά περίπτωση, εκδίδει εντολή ανάκτησης. Η Επιτροπή αποδεσμεύει επίσης το υπόλοιπο των αναλήψεων υποχρεώσεων.

Ως εναλλακτική επιλογή, μπορεί να αποφασιστεί η μείωση της κατανομής του προϋπολογισμού του προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο γ).

4. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, η στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης που αντιστοιχεί σε ετήσιες δόσεις που δεν έχουν ακόμη δεσμευθεί ή ετήσιες δόσεις που έχουν δεσμευθεί και αποδεσμευθεί εν όλω ή εν μέρει κατά τη διάρκεια του ίδιου οικονομικού έτους, και οι οποίες δεν έχουν διατεθεί εκ νέου σε άλλο πρόγραμμα της ίδιας κατηγορίας προγραμμάτων εξωτερικής συνεργασίας, διατίθενται σε εσωτερικά προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1299/2013.

Η στήριξη από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 232/2014 που αντιστοιχεί σε ετήσιες δόσεις που δεν έχουν ακόμη δεσμευθεί ή ετήσιες δόσεις που έχουν δεσμευθεί και αποδεσμευθεί εν όλω ή εν μέρει κατά τη διάρκεια του ίδιου δημοσιονομικού έτους χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση άλλων επιλέξιμων προγραμμάτων ή έργων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014.

Άρθρο 18

Έργα

1. Οι συμβάσεις για μεγάλα έργα υποδομής που έχουν επιλεγεί με άμεση ανάθεση υπογράφονται και η συνεισφορά στα χρηματοδοτικά μέσα παρέχεται πριν από τις 30 Ιουνίου 2019.
2. Όλες οι άλλες συμβάσεις πρέπει να υπογραφούν πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2021.
3. Όλες οι δραστηριότητες έργων που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα ολοκληρώνονται το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2022.

Άρθρο 19

Ολοκλήρωση του προγράμματος

1. Από την 1η Ιανουαρίου 2023 έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2024 μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο δραστηριότητες που συνδέονται με την ολοκλήρωση του προγράμματος.
2. Θεωρείται ότι ένα πρόγραμμα έχει περατωθεί όταν:
 - α) έχουν κλείσει όλες οι συμβάσεις που έχουν συναφθεί στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος·
 - β) το τελικό υπόλοιπο έχει καταβληθεί ή επιστραφεί·
 - γ) οι εναπομένουσες πιστώσεις έχουν αποδεσμευθεί από την Επιτροπή.
3. Το κλείσιμο του προγράμματος δεν θίγει το δικαίωμα της Επιτροπής να προβεί, σε μεταγενέστερο στάδιο, σε δημοσιονομικές διορθώσεις έναντι της διαχειριστικής αρχής ή των δικαιούχων, εάν το τελικό ποσό του προγράμματος ή των έργων πρέπει να αναθεωρηθεί ύστερα από λογιστικούς ή άλλους ελέγχους που διενεργήθηκαν μετά την ημερομηνία περάτωσης.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΔΟΜΕΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Άρθρο 20

Ορισμός των αρχών και των φορέων διαχείρισης

1. Οι συμμετέχουσες χώρες επιλέγουν ως διαχειριστική αρχή δημόσια αρχή ή φορέα εθνικού, περιφερειακού ή τοπικού επιπέδου ή φορέα ιδιωτικού δικαίου με αποστολή παροχής δημόσιας υπηρεσίας. Μπορεί να επιλεγεί η ίδια διαχειριστική αρχή για περισσότερα του ενός επιχειρησιακά προγράμματα.
2. Οι συμμετέχουσες χώρες ορίζουν ως ενιαία αρχή ελέγχου εθνική δημόσια αρχή ή φορέα εθνικού, περιφερειακού ή τοπικού επιπέδου, λειτουργικά ανεξάρτητη(-ο) από τη διαχειριστική αρχή. Η αρχή ελέγχου βρίσκεται στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένη η διαχειριστική αρχή. Μπορεί να οριστεί η ίδια αρχή ελέγχου για περισσότερα από ένα επιχειρησιακά προγράμματα.
3. Ένας ή περισσότεροι ενδιαμέσσοι φορείς δύνανται να οριστούν για να εκτελούν συγκεκριμένα καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής υπό την ευθύνη της. Οι σχετικές ρυθμίσεις μεταξύ της διαχειριστικής αρχής και των ενδιαμέσων φορέων καταγράφονται σε επίσημο έγγραφο. Ο ενδιαμέσος φορέας παρέχει εγγυήσεις για τη φερεγγυότητά του και τις ικανότητές του στον οικείο τομέα, καθώς και για τη διοικητική και δημοσιονομική του διαχείριση.
4. Οι συμμετέχουσες χώρες καθορίζουν στο πλαίσιο των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και, εάν συντρέχει περίπτωση, στις συμφωνίες χρηματοδότησης που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 9 και/ή τις συμφωνίες που αναφέρονται στο άρθρο 10, τους κανόνες που διέπουν τις σχέσεις τους με τη διαχειριστική και την ελεγκτική αρχή, τις σχέσεις μεταξύ των αρχών αυτών και τις σχέσεις μεταξύ των αρχών αυτών και της Επιτροπής.
5. Το κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένη η διαχειριστική αρχή δύναται, ίδια πρωτοβουλία, να ορίσει φορέα συντονισμού που θα ασκεί καθήκοντα συνδέσμου και θα παρέχει πληροφορίες στην Επιτροπή, θα συντονίζει τις δραστηριότητες των άλλων σχετικών ορισθέντων φορέων και θα προωθεί την εναρμονισμένη εφαρμογή του εφαρμοστέου δικαίου.
6. Κάθε συμμετέχουσα χώρα ορίζει:
 - α) εθνική αρχή, η οποία θα υποστηρίζει τη διαχειριστική αρχή κατά τη διαχείριση του προγράμματος σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης·
 - β) σημείο επαφής όσον αφορά τον έλεγχο για την υποστήριξη της διαχειριστικής αρχής στο πλαίσιο των υποχρεώσεων της σχετικά με τον έλεγχο του προγράμματος·
 - γ) εκπρόσωπο της ομάδας των ελεγκτών δυνάμει του άρθρου 28 παράγραφος 2·
 - δ) εκπροσώπους που συμμετέχουν στην κοινή επιτροπή παρακολούθησης που αναφέρεται στο άρθρο 21.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Κοινή επιτροπή παρακολούθησης**Άρθρο 21****Κοινή επιτροπή παρακολούθησης**

Εντός τριών μηνών από την ημερομηνία έγκρισης του προγράμματος από την Επιτροπή, οι συμμετέχουσες χώρες συστήνουν την κοινή επιτροπή παρακολούθησης.

Άρθρο 22**Σύνθεση της κοινής επιτροπής παρακολούθησης**

1. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης απαρτίζεται από έναν ή περισσότερους εκπροσώπους που ορίζονται από κάθε συμμετέχουσα χώρα. Οι εκπρόσωποι ορίζονται ανάλογα με τα καθήκοντα και όχι σε προσωπική βάση. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης μπορεί να ορίσει και άλλα πρόσωπα ως παρατηρητές.
2. Οσάκις είναι εφικτό και σκόπιμο, οι συμμετέχουσες χώρες διασφαλίζουν την κατάλληλη συμμετοχή όλων των οικείων παραγόντων και ιδίως των τοπικών ενδιαφερομένων μερών, συμπεριλαμβανομένων των οργάνων της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών αρχών, προκειμένου να διασφαλίσουν τη συμμετοχή τους στην υλοποίηση του προγράμματος.
3. Η Επιτροπή συμμετέχει στις εργασίες της κοινής επιτροπής παρακολούθησης ως παρατηρητής. Καλείται να συμμετέχει σε κάθε συνεδρίαση της κοινής επιτροπής παρακολούθησης παράλληλα με τους εκπροσώπους των συμμετεχουσών χωρών. Η Επιτροπή δύναται να αποφασίσει εάν θα συμμετάσχει στο σύνολο ή σε μέρος της συνεδρίασης της κοινής επιτροπής παρακολούθησης.
4. Την προεδρία της κοινής επιτροπής παρακολούθησης αναλαμβάνει ένα από τα μέλη της, εκπρόσωπος της διαχειριστικής αρχής, ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο κατά τα οριζόμενα στον εσωτερικό κανονισμό.
5. Εκπρόσωπος της διαχειριστικής αρχής, της κοινής τεχνικής γραμματείας ή του ενδιαμέσου φορέα που αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 3 διορίζεται στη θέση του γραμματέα της κοινής επιτροπής παρακολούθησης.

Άρθρο 23**Λειτουργία**

1. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης συντάσσει και εγκρίνει ομόφωνα τον εσωτερικό κανονισμό της.
2. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης επιδιώκει τη λήψη αποφάσεων με συναίνεση. Δύναται να θέσει ορισμένες αποφάσεις σε ψηφοφορία, ιδίως εκείνες που αφορούν την τελική επιλογή των έργων και τα ποσά επιχορηγήσεων που κατανομούνται σε αυτά σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό της.
3. Κάθε συμμετέχουσα χώρα έχει ίσα δικαιώματα ψήφου ανεξάρτητα από τον αριθμό των εκπροσώπων που έχει ορίσει.
4. Ο γραμματέας, η Επιτροπή ή οποιοσδήποτε άλλος παρατηρητής δεν έχουν δικαίωμα ψήφου.
5. Ο πρόεδρος της κοινής επιτροπής παρακολούθησης τελεί χρέη συντονιστή και διευθύνει τις συζητήσεις. Ο πρόεδρος έχει δικαίωμα ψήφου εφόσον εκπροσωπεί συμμετέχουσα χώρα.
6. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο. Συγκαλείται από τον πρόεδρό της κατόπιν αιτήματος της διαχειριστικής αρχής ή κατόπιν δεόντως αιτιολογημένου αιτήματος οποιασδήποτε συμμετέχουσας χώρας ή της Επιτροπής. Δύναται επίσης να λαμβάνει αποφάσεις μέσω γραπτής διαδικασίας με πρωτοβουλία του προέδρου της, της διαχειριστικής αρχής ή οποιασδήποτε συμμετέχουσας χώρας σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό της.
7. Στο τέλος κάθε συνεδρίασης της κοινής επιτροπής παρακολούθησης συντάσσονται πρακτικά που συνυπογράφονται από τον πρόεδρο και τον γραμματέα. Αντίγραφο των εν λόγω πρακτικών κοινοποιείται στους εκπροσώπους των συμμετεχουσών χωρών, στην Επιτροπή και σε κάθε άλλο παρατηρητή.

Άρθρο 24

Καθήκοντα της κοινής επιτροπής παρακολούθησης

1. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης παρακολουθεί την υλοποίηση και την πρόοδο του προγράμματος ως προς τις προτεραιότητές του με βάση αντικειμενικά επαληθεύσιμους δείκτες και σχετικές τιμές στόχων που καθορίζονται στο πρόγραμμα. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης εξετάζει όλα τα ζητήματα που επηρεάζουν τις επιδόσεις του προγράμματος.
2. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης δύναται να εκδίδει συστάσεις προς τη διαχειριστική αρχή αναφορικά με την υλοποίηση και την αξιολόγηση του προγράμματος. Παρακολουθεί τα μέτρα που λαμβάνονται κατόπιν των συστάσεών της.
3. Ειδικότερα, η κοινή επιτροπή παρακολούθησης:
 - α) εγκρίνει το πρόγραμμα εργασιών και το χρηματοδοτικό σχέδιο της διαχειριστικής αρχής, συμπεριλαμβανομένης της προγραμματισμένης χρήσης της τεχνικής συνδρομής·
 - β) παρακολουθεί την εφαρμογή του προγράμματος εργασιών και του χρηματοδοτικού σχεδίου από τη διαχειριστική αρχή·
 - γ) εγκρίνει τα κριτήρια επιλογής των έργων που θα λάβουν χρηματοδότηση από το πρόγραμμα·
 - δ) είναι υπεύθυνη για τη διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής που ισχύει για τα έργα που πρόκειται να λάβουν χρηματοδότηση από το πρόγραμμα·
 - ε) εγκρίνει κάθε πρόταση αναθεώρησης του προγράμματος·
 - στ) εξετάζει το σύνολο των υποβληθεισών από τη διαχειριστική αρχή εκθέσεων και λαμβάνει, κατά περίπτωση, τα κατάλληλα μέτρα·
 - ζ) εξετάζει τυχόν αμφιλεγόμενες περιπτώσεις που της γνωστοποιεί η διαχειριστική αρχή·
 - η) εξετάζει και εγκρίνει την ετήσια έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 77·
 - θ) εξετάζει και εγκρίνει το ετήσιο σχέδιο παρακολούθησης και αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 78·
 - ι) εξετάζει και εγκρίνει τα ετήσια σχέδια ενημέρωσης και επικοινωνίας που αναφέρονται στο άρθρο 79.
4. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 3 στοιχείο δ), η κοινή επιτροπή παρακολούθησης δύναται να συστήσει επιτροπή επιλογής έργων που ενεργεί υπό την ευθύνη της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Διαχειριστική αρχή

Άρθρο 25

Ορισμός

1. Η διαχειριστική αρχή που έχει επιλεγεί από τις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα υποβάλλεται σε διαδικασία ορισμού στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένη κατόπιν απόφασης στο κατάλληλο επίπεδο.
2. Η διαδικασία ορισμού βασίζεται σε έκθεση και γνωμοδότηση ανεξάρτητου ελεγκτικού φορέα που αξιολογεί τη συμμόρφωση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου των ενδιάμεσων φορέων σε αυτά, με τα κριτήρια ορισμού που προβλέπονται στο παράρτημα Ι του παρόντος κανονισμού. Ο ελεγκτικός φορέας λαμβάνει υπόψη, κατά περίπτωση, εάν τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος είναι παρόμοια με τα συστήματα που τέθηκαν σε εφαρμογή κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, καθώς επίσης και κάθε αποδεικτικό στοιχείο για την αποτελεσματική λειτουργία τους.

Ο ανεξάρτητος ελεγκτικός φορέας είναι η αρχή ελέγχου ή άλλος φορέας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου με την απαραίτητη ελεγκτική ικανότητα, ο οποίος είναι ανεξάρτητος ως προς τη λειτουργία του από τη διαχειριστική αρχή. Διεκπεραιώνει τις εργασίες του σύμφωνα με διεθνώς αποδεκτά πρότυπα ελέγχου.

3. Το κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή την επίσημη απόφαση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 το συντομότερο δυνατόν μετά την έγκριση του προγράμματος από την Επιτροπή.

4. Εντός δύο μηνών από την παραλαβή της επίσημης απόφασης που αναφέρεται στην παράγραφο 1, η Επιτροπή δύναται να ζητήσει την έκθεση και τη γνωμοδότηση του ανεξάρτητου ελεγκτικού φορέα και την περιγραφή του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου ιδίως σχετικά με τα τμήματα που αφορούν την επιλογή των έργων. Εάν η Επιτροπή δεν προτίθεται να ζητήσει την υποβολή αυτών των εγγράφων, ειδοποιεί σχετικά το κράτος μέλος το συντομότερο δυνατόν. Εάν η Επιτροπή ζητήσει τα εν λόγω έγγραφα, δύναται να διατυπώσει παρατηρήσεις εντός δύο μηνών από την παραλαβή των εν λόγω εγγράφων, τα οποία επανεξετάζονται αφού ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις. Εάν η Επιτροπή δεν έχει αρχικές ή περαιτέρω παρατηρήσεις, ειδοποιεί σχετικά το κράτος μέλος το συντομότερο δυνατόν.

5. Σε περίπτωση που από τα υφιστάμενα αποτελέσματα των λογιστικών και άλλων ελέγχων προκύπτει ότι η διορισθείσα αρχή δεν πληροί πλέον τα κριτήρια της παραγράφου 2, το κράτος μέλος θεσπίζει, στο κατάλληλο επίπεδο, τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα και ορίζει περίοδο συμμόρφωσης ανάλογα με τη σοβαρότητα του προβλήματος, κατά την οποία πρέπει να αναληφθούν τα εν λόγω διορθωτικά μέτρα.

Σε περίπτωση που η διορισμένη αρχή δεν υλοποιήσει τα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα εντός της περιόδου συμμόρφωσης που καθόρισε το κράτος μέλος, επιβάλλεται παύση του διορισμού της από το ίδιο το κράτος μέλος στο κατάλληλο επίπεδο.

Το κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή αμελλητί όταν:

- διορισθείσα αρχή τίθεται σε περίοδο συμμόρφωσης και παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα διορθωτικά μέτρα και την αντίστοιχη περίοδο συμμόρφωσης, ή
- μετά την εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων λήγει η περίοδος συμμόρφωσης, ή
- παύει ο διορισμός της αρχής.

Η γνωστοποίηση υπαγωγής διορισμένου φορέα σε περίοδο συμμόρφωσης από το κράτος μέλος, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 61, δεν συνεπάγεται διακοπή της επεξεργασίας των αιτήσεων πληρωμής.

Σε περίπτωση επιβολής παύσης του ορισμού διαχειριστικής αρχής, οι συμμετέχουσες αρχές διορίζουν νέα αρχή ή φορέα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 20 παράγραφος 1, που αναλαμβάνει τα καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής. Ο εν λόγω φορέας ή αρχή υποβάλλεται στη διαδικασία ορισμού που προβλέπεται στην παράγραφο 2 και η Επιτροπή ενημερώνεται σχετικά σύμφωνα με την παράγραφο 4. Η αλλαγή αυτή συνεπάγεται υποχρεωτική αναθεώρηση του προγράμματος δυνάμει του άρθρου 6.

Άρθρο 26

Καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής

1. Η διαχειριστική αρχή είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του προγράμματος σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των αποφάσεων της κοινής επιτροπής παρακολούθησης με το εφαρμοστέο δίκαιο και τις εφαρμοστέες διατάξεις.
2. Όσον αφορά τη διαχείριση του προγράμματος, η διαχειριστική αρχή:
 - α) υποστηρίζει το έργο της κοινής επιτροπής παρακολούθησης και της παρέχει τα απαιτούμενα στοιχεία για την εκτέλεση των καθηκόντων της, και ιδίως δεδομένα που αφορούν την πρόοδο του προγράμματος ως προς την επίτευξη των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων και στόχων·
 - β) συντάσσει και, κατόπιν εγκρίσεως της κοινής επιτροπής παρακολούθησης, υποβάλλει την ετήσια και την τελική έκθεση στην Επιτροπή·
 - γ) κοινοποιεί στους ενδιαμέσους φορείς, την κοινή τεχνική γραμματεία, την αρχή ελέγχου και τους δικαιούχους πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων τους και την υλοποίηση του έργου·
 - δ) εγκαθιστά και συντηρεί μηχανογραφημένο σύστημα για την καταχώριση και την αποθήκευση δεδομένων σχετικά με κάθε έργο, τα οποία είναι απαραίτητα για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιονομική διαχείριση, τους λογιστικούς και λοιπούς ελέγχους, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδομένων για τους μεμονωμένους συμμετέχοντες σε έργα. Ειδικότερα, καταγράφει και αποθηκεύει τεχνικές και οικονομικές εκθέσεις για κάθε έργο. Το σύστημα παρέχει όλα τα απαραίτητα δεδομένα για την κατάρτιση αιτήσεων πληρωμών και ετησίων λογαριασμών, συμπεριλαμβανομένων των αρχείων των ανακτήσιμων ποσών, των ανακτηθέντων ποσών και των ποσών που μειώθηκαν κατόπιν ακύρωσης του συνόλου ή μέρους της συνεισφοράς σε ένα έργο ή πρόγραμμα·
 - ε) διενεργεί, κατά περίπτωση, μελέτες εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε επίπεδο προγράμματος·
 - στ) εφαρμόζει τα ετήσια σχέδια ενημέρωσης και επικοινωνίας σύμφωνα με το άρθρο 79·

- ζ) εφαρμόζει τα ετήσια σχέδια παρακολούθησης και αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 78.
3. Σε ό,τι αφορά την επιλογή και τη διαχείριση των έργων, η διαχειριστική αρχή:
- α) καταρτίζει και κινεί τις διαδικασίες επιλογής·
- β) διαχειρίζεται τις διαδικασίες επιλογής έργων·
- γ) παρέχει στον κύριο δικαιούχο έγγραφο που καθορίζει τις προϋποθέσεις για τη στήριξη κάθε έργου, συμπεριλαμβανομένου του σχεδίου χρηματοδότησης και των προθεσμιών εκτέλεσης·
- δ) υπογράφει συμβάσεις με τους κύριους δικαιούχους·
- ε) διαχειρίζεται τα έργα.
4. Σε ό,τι αφορά την τεχνική συνδρομή, η διαχειριστική αρχή:
- α) διαχειρίζεται τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων·
- β) υπογράφει συμβάσεις με τους αναδόχους·
- γ) διαχειρίζεται τις συμβάσεις.
5. Σε ό,τι αφορά τη δημοσιονομική διαχείριση και τον έλεγχο του προγράμματος, η διαχειριστική αρχή:
- α) επαληθεύει την παροχή των υπηρεσιών, την παράδοση των προμηθειών και/ή την εκτέλεση των εργασιών, καθώς και την καταβολή στους δικαιούχους των δαπανών που έχουν δηλώσει και τη συμμόρφωση των δαπανών με το εφαρμοστέο δίκαιο, τους κανόνες του προγράμματος και τις προϋποθέσεις για τη στήριξη των έργων·
- β) διασφαλίζει ότι οι δικαιούχοι που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου τηρούν είτε χωριστό λογιστικό σύστημα είτε κατάλληλη λογιστική κωδικοποίηση για όλες τις συναλλαγές που αφορούν ένα έργο·
- γ) θέτει σε εφαρμογή αποτελεσματικά και αναλογικά μέτρα καταπολέμησης της απάτης, λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους·
- δ) καθορίζει διαδικασίες που διασφαλίζουν την τήρηση όλων των εγγράφων σχετικά με τις δαπάνες και τους ελέγχους που απαιτούνται για την εξασφάλιση κατάλληλης διαδρομής ελέγχου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 30·
- ε) συντάσσει τη δήλωση διαχείρισης και την ετήσια σύνοψη που αναφέρονται στο άρθρο 68·
- στ) καταρτίζει και υποβάλλει στην Επιτροπή αιτήσεις πληρωμής σύμφωνα με το άρθρο 60·
- ζ) καταρτίζει τους ετήσιους λογαριασμούς·
- η) λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα όλων των λογιστικών ελέγχων που διενεργήθηκαν από την αρχή ελέγχου ή υπό την ευθύνη αυτής, κατά την κατάρτιση και την υποβολή αιτήσεων πληρωμής·
- θ) τηρεί μηχανογραφημένα λογιστικά αρχεία για τις δηλωθείσες στην Επιτροπή δαπάνες και για τις πληρωμές που λαμβάνουν οι δικαιούχοι·
- ι) τηρεί λογιστικά στοιχεία σχετικά με τα ποσά προς ανάκτηση και τα ποσά που μειώθηκαν κατόπιν ακύρωσης του συνόλου ή μέρους της επιχορήγησης.
6. Οι επαληθεύσεις βάσει της παραγράφου 5 στοιχείο α) περιλαμβάνουν τις ακόλουθες διαδικασίες:
- α) διοικητικές επαληθεύσεις για κάθε αίτηση πληρωμής που υποβάλλουν οι δικαιούχοι·
- β) επιτόπιες επαληθεύσεις έργων.
- Η συχνότητα και το πεδίο κάλυψης των επιτόπιων επαληθεύσεων είναι ανάλογα προς το ποσό της επιχορήγησης ενός έργου και το επίπεδο επικινδυνότητας που διαπιστώνεται κατά τις εν λόγω επαληθεύσεις και τους λογιστικούς ελέγχους που διενεργεί η αρχή ελέγχου για τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου συνολικά.
7. Οι επιτόπιες επαληθεύσεις έργων δυνάμει της παραγράφου 6 στοιχείο β) μπορούν να διενεργούνται σε δειγματοληπτική βάση.
8. Εάν το θεσμικό όργανο στο οποίο είναι εγκατεστημένη η διαχειριστική αρχή είναι και δικαιούχος στο πλαίσιο του προγράμματος, οι ρυθμίσεις για τις επαληθεύσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5 στοιχείο α) διασφαλίζουν τον επαρκή διαχωρισμό των καθηκόντων.

Άρθρο 27

Κοινή τεχνική γραμματεία και παραρτήματα

1. Οι συμμετέχουσες χώρες δύνανται να αποφασίσουν τη σύσταση κοινής τεχνικής γραμματείας, η οποία περιγράφεται στο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 4.
2. Η κοινή τεχνική γραμματεία επικουρεί τη διαχειριστική αρχή, την κοινή επιτροπή παρακολούθησης και, κατά περίπτωση, την αρχή ελέγχου κατά την εκτέλεση των αντίστοιχων καθηκόντων τους. Ειδικότερα, ενημερώνει τους δυνητικούς δικαιούχους σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης στο πλαίσιο των προγραμμάτων και επικουρεί τους δικαιούχους κατά την υλοποίηση του έργου. Μπορεί επίσης να οριστεί ως ενδιάμεσος φορέας που αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 3.
3. Κατόπιν απόφασης των συμμετεχουσών χωρών, μπορούν να ιδρυθούν παραρτήματα στις συμμετέχουσες χώρες. Ο ρόλος τους περιγράφεται στο πρόγραμμα και μπορεί να περιλαμβάνει την επικοινωνία, την ενημέρωση και την επικούρηση της διαχειριστικής αρχής κατά την αξιολόγηση των έργων και την παρακολούθηση της υλοποίησης. Σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να ανατεθούν στα παραρτήματα καθήκοντα που συνεπάγονται την άσκηση δημόσιας εξουσίας ή την άσκηση διακριτικής ευχέρειας όσον αφορά τα έργα.
4. Η λειτουργία της κοινής τεχνικής γραμματείας και των παραρτημάτων χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό για την τεχνική συνδρομή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Αρχή ελέγχου

Άρθρο 28

Καθήκοντα της αρχής ελέγχου

1. Η αρχή ελέγχου του προγράμματος διασφαλίζει τη διενέργεια λογιστικών ελέγχων στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου σε κατάλληλο δείγμα έργων και στους ετήσιους λογαριασμούς του προγράμματος.
2. Η αρχή ελέγχου επικουρείται από ομάδα ελεγκτών αποτελούμενη από έναν εκπρόσωπο κάθε χώρας που συμμετέχει στο πρόγραμμα.
3. Όταν οι λογιστικοί έλεγχοι διενεργούνται από φορέα εκτός της αρχής ελέγχου, η αρχή ελέγχου εγγυάται ότι ο εν λόγω φορέας διαθέτει την αναγκαία λειτουργική ανεξαρτησία.
4. Η αρχή ελέγχου εγγυάται ότι οι ελεγκτικές εργασίες συμμορφώνονται με τα διεθνώς αποδεκτά λογιστικά πρότυπα.
5. Εντός 9 μηνών από την υπογραφή της πρώτης συμφωνίας χρηματοδότησης σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2, η αρχή ελέγχου υποβάλλει στην Επιτροπή στρατηγική για τη διενέργεια των λογιστικών ελέγχων. Η στρατηγική λογιστικού ελέγχου ορίζει τη μεθοδολογία ελέγχου των ετήσιων λογαριασμών και των έργων, τη μέθοδο δειγματοληψίας για τους λογιστικούς ελέγχους έργων και τον προγραμματισμό των ελέγχων για την τρέχουσα και τις δύο επόμενες λογιστικές χρήσεις. Η στρατηγική λογιστικού ελέγχου επικαιροποιείται σε ετήσια βάση από το 2017 μέχρι τα τέλη του 2024. Όταν ένα κοινό σύστημα διαχείρισης και ελέγχου εφαρμόζεται σε περισσότερα από ένα προγράμματα, μπορεί να καθοριστεί ενιαία στρατηγική λογιστικού ελέγχου για τα εν λόγω προγράμματα. Η επικαιροποιημένη στρατηγική λογιστικού ελέγχου υποβάλλεται στην Επιτροπή μαζί με την ετήσια έκθεση του προγράμματος.
6. Η αρχή ελέγχου συντάσσει σύμφωνα με το άρθρο 68:
 - α) γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου για τους λογαριασμούς της προηγούμενης λογιστικής χρήσης·
 - β) ετήσια έκθεση λογιστικού ελέγχου.

Όταν ένα κοινό σύστημα διαχείρισης και ελέγχου εφαρμόζεται σε περισσότερα του ενός προγράμματα, τα στοιχεία που απαιτούνται βάσει του στοιχείου β) μπορούν να καλυφθούν από ενιαία έκθεση.

Άρθρο 29

Συνεργασία με την αρχή ελέγχου

Η Επιτροπή συνεργάζεται με την αρχή ελέγχου για τον συντονισμό των σχεδίων και των μεθόδων λογιστικού ελέγχου της και κοινοποιεί τα αποτελέσματα των λογιστικών ελέγχων των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου του οικείου προγράμματος.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

Άρθρο 30

Γενικές αρχές των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου

1. Τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου περιλαμβάνουν:
 - α) τα καθήκοντα κάθε φορέα που συμμετέχει στη διαχείριση και τον έλεγχο, συμπεριλαμβανομένου του διαχωρισμού των καθηκόντων εντός κάθε φορέα, και την εσωτερική τους οργάνωση σύμφωνα με την αρχή του διαχωρισμού των καθηκόντων μεταξύ των φορέων καθώς και στο πλαίσιο κάθε φορέα·
 - β) διαδικασίες για τη διασφάλιση της νομιμότητας και κανονικότητας των δηλούμενων δαπανών·
 - γ) ηλεκτρονικά συστήματα δεδομένων για την τήρηση λογιστικών εγγραφών, την αποθήκευση, την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων·
 - δ) συστήματα παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων, στην περίπτωση που ο αρμόδιος φορέας αναθέτει την εκτέλεση καθηκόντων σε άλλο φορέα·
 - ε) ρυθμίσεις για τον λογιστικό έλεγχο της λειτουργίας των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου·
 - στ) συστήματα και διαδικασίες για τη διασφάλιση επαρκούς διαδρομής ελέγχου·
 - ζ) διαδικασίες για την πρόληψη, ανίχνευση και διόρθωση παρατυπιών, συμπεριλαμβανομένης της απάτης, και την είσπραξη αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών μαζί με τους ενδεχόμενους τόκους·
 - η) διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων για τεχνική συνδρομή και διαδικασίες επιλογής έργων·
 - θ) τον ρόλο των εθνικών αρχών και τις αρμοδιότητες των συμμετεχουσών χωρών σύμφωνα με το άρθρο 31.
2. Η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει ότι τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των προγραμμάτων καταρτίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού και ότι τα συστήματα αυτά λειτουργούν αποτελεσματικά.

Άρθρο 31

Εθνικές αρχές και αρμοδιότητες των χωρών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα

1. Η εθνική αρχή που έχει οριστεί δυνάμει του άρθρου 20 παράγραφος 6 στοιχείο α) μεταξύ άλλων:
 - α) είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη και την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου σε εθνικό επίπεδο·
 - β) διασφαλίζει τον γενικό συντονισμό των φορέων που συμμετέχουν στην υλοποίηση του προγράμματος σε εθνικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων των φορέων που ενεργούν ως σημεία επαφής για τον έλεγχο και συμμετέχουν στην ομάδα των ελεγκτών·
 - γ) εκπροσωπεί τη χώρα στην κοινή επιτροπή παρακολούθησης.Στις χώρες-εταίρους διασυννοιακής συνεργασίας, η εθνική αρχή φέρει την τελική ευθύνη για την εφαρμογή των διατάξεων που προβλέπονται στη συμφωνία χρηματοδότησης που αναφέρεται στα άρθρα 8 και 9.
2. Οι συμμετέχουσες χώρες υποστηρίζουν τη διαχειριστική αρχή ως προς την υποχρέωσή της βάσει του άρθρου 30 παράγραφος 2.
3. Οι συμμετέχουσες χώρες, αποτρέπουν, εντοπίζουν και διορθώνουν τις παρατυπίες, συμπεριλαμβανομένης της απάτης, και της ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών μαζί με τους ενδεχόμενους τόκους δυνάμει του άρθρου 74 στην επικράτειά τους. Κοινοποιούν τις παρατυπίες αυτές αμελλητί στη διαχειριστική αρχή και την Επιτροπή και τις ενημερώνουν συνεχώς για την πρόοδο των σχετικών διοικητικών και νομικών διαδικασιών.
4. Οι ευθύνες των συμμετεχουσών χωρών για τα ποσά που καταβάλλονται αχρεωστήτως σε δικαιούχους καθορίζονται στο άρθρο 74.

5. Τυχόν δημοσιονομική διόρθωση από την Επιτροπή δεν επηρεάζει την υποχρέωση της διαχειριστικής αρχής να επιδιώκει ανακτήσεις δυνάμει των άρθρων 74 και 75 και την υποχρέωση των κρατών μελών σχετικά με την ανάκτηση των κρατικών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δυνάμει του άρθρου 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου ⁽¹⁾.

Άρθρο 32

Δομές ελέγχου

1. Οι δηλωθείσες από τον δικαιούχο δαπάνες για την τεκμηρίωση αιτήματος πληρωμής εξετάζονται από ελεγκτή ή από αρμόδιο δημόσιο υπάλληλο ανεξάρτητο από τον δικαιούχο. Ο ελεγκτής ή ο αρμόδιος δημόσιος υπάλληλος εξετάζει εάν οι δηλωθείσες από τον δικαιούχο δαπάνες και τα έσοδα του έργου ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, έχουν καταγραφεί με ακρίβεια και είναι επιλέξιμες(α) σύμφωνα με τη σύμβαση.

Η εξέταση αυτή διενεργείται με βάση προσυμφωνημένη διαδικασία που εφαρμόζεται σύμφωνα με:

- α) το διεθνές πρότυπο συναφών υπηρεσιών («ISRS») 4400 «Αναθέσεις Εκτέλεσης Προσυμφωνημένων Διαδικασιών Συναφών με Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση», που έχει εκδώσει η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC)·
- β) τον κώδικα δεοντολογίας για επαγγελματίες λογιστές της IFAC, που κατήρτισε και εξέδωσε το συμβούλιο διεθνών προτύπων δεοντολογίας για λογιστές της IFAC.

Στην περίπτωση των δημοσίων υπαλλήλων, οι εν λόγω διαδικασίες και τα εν λόγω πρότυπα καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο λαμβανομένων υπόψη των διεθνών προτύπων.

Ο ελεγκτής πληροί τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες απαιτήσεις:

- α) είναι μέλος εθνικού λογιστικού ή ελεγκτικού φορέα ή θεσμικού οργάνου που συμμετέχει στην IFAC·
- β) είναι μέλος εθνικού λογιστικού ή ελεγκτικού φορέα ή θεσμικού οργάνου. Στην περίπτωση που ο φορέας αυτός δεν είναι μέλος της IFAC, ο ελεγκτής δεσμεύεται να διεκπεραιώσει τις εργασίες του σύμφωνα με τα πρότυπα και τον κώδικα δεοντολογίας της IFAC·
- γ) είναι εγγεγραμμένος ως νόμιμος ελεγκτής σε δημόσιο μητρώο φορέα δημόσιας εποπτείας σε κράτος μέλος σύμφωνα με τις αρχές περί δημόσιας εποπτείας που προβλέπονται στην οδηγία 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾·
- δ) είναι εγγεγραμμένος ως νόμιμος ελεγκτής σε δημόσιο μητρώο φορέα δημόσιας εποπτείας χώρας-εταίρου διασυννομιμότητας, με την προϋπόθεση ότι το εν λόγω μητρώο υπόκειται στις αρχές περί δημόσιας εποπτείας όπως ορίζονται στη νομοθεσία της οικείας χώρας.

Ο δημόσιος υπάλληλος διαθέτει την απαραίτητη τεχνική εμπειρογνωμοσύνη για τη διενέργεια των εργασιών αυτών.

2. Επιπλέον, η διαχειριστική αρχή προβαίνει η ίδια σε επαληθεύσεις δυνάμει του άρθρου 26 παράγραφος 5 στοιχείο α) και του άρθρου 26 παράγραφος 6. Για τη διενέργεια επαληθεύσεων σε ολόκληρη την περιοχή του προγράμματος, η διαχειριστική αρχή είναι δυνατόν να επικουρείται από τα σημεία επαφής όσον αφορά τον έλεγχο.

Οι συμμετέχουσες χώρες λαμβάνουν κάθε δυνατό μέτρο για να υποστηρίξουν τη διαχειριστική αρχή στην εκτέλεση των ελεγκτικών καθηκόντων της.

3. Η αρχή ελέγχου διασφαλίζει τη διενέργεια ελέγχων στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου σε κατάλληλο δείγμα έργων και στους ετήσιους λογαριασμούς του προγράμματος κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 28. Η ομάδα ελεγκτών που αναφέρεται στο άρθρο 28 παράγραφος 2 συστήνεται εντός τριών μηνών από τον ορισμό της διαχειριστικής αρχής. Η ομάδα αυτή καταρτίζει η ίδια τον εσωτερικό κανονισμό της. Την προεδρία της εν λόγω ομάδας αναλαμβάνει η ορισθείσα αρχή ελέγχου για το πρόγραμμα.

Κάθε συμμετέχουσα χώρα δύναται να εξουσιοδοτήσει την αρχή ελέγχου για απευθείας εκτέλεση των καθηκόντων της στην επικράτειά της.

4. Διασφαλίζεται η ανεξαρτησία του(ων) φορέα(ων) που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2 και 3.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ, (ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1).

⁽²⁾ Οδηγία 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 2006 για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, για την τροποποίηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 84/253/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 157 της 9.6.2006, σ. 87).

Άρθρο 33

Έλεγχοι από την Ένωση

1. Η Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και κάθε εξωτερικός ελεγκτής που έχει εξουσιοδοτηθεί από τα εν λόγω θεσμικά όργανα και τους εν λόγω φορείς δύναται να ελέγξει τη χρήση των πόρων της Ένωσης από τη διαχειριστική αρχή, τους δικαιούχους, τους αναδόχους, τους υπεργολάβους και τρίτους που λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη εξετάζοντας σχετικά έγγραφα και/ή διενεργώντας επιτόπιους ελέγχους. Κάθε σύμβαση προβλέπει ρητά ότι τα εν λόγω θεσμικά όργανα και οι εν λόγω φορείς μπορούν να ασκήσουν την ελεγκτική εξουσία τους σχετικά με εγκαταστάσεις, έγγραφα και πληροφορίες, ανεξάρτητα από το μέσο αποθήκευσής τους.
2. Η Επιτροπή διασφαλίζει, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων της απόφασης ορισμού, της ετήσιας δήλωσης διαχείρισης, των ετήσιων εκθέσεων ελέγχου, της ετήσιας γνωμοδότησης λογιστικού ελέγχου, της ετήσιας έκθεσης και των λογιστικών ελέγχων που έχουν διενεργήσει εθνικοί και ενωσιακοί φορείς, ότι τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου συνάδουν με τον παρόντα κανονισμό και λειτουργούν αποτελεσματικά.
3. Η Επιτροπή δύναται να ζητήσει από τη διαχειριστική αρχή να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και την ορθότητα των δαπανών.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Άρθρο 34

Προϋπολογισμός τεχνικής συνδρομής

1. Έως και το 10 % της συνολικής συνεισφοράς της Ένωσης μπορεί να διατεθεί για τεχνική συνδρομή. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις μπορεί να διατεθεί μεγαλύτερο ποσό με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής.
2. Το επίπεδο της τεχνικής συνδρομής θα πρέπει να αντικατοπτρίζει τις πραγματικές ανάγκες του προγράμματος, λαμβανομένων ιδίως υπόψη παραγόντων όπως ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος, η έκταση της γεωγραφικής ζώνης που καλύπτει το πρόγραμμα και ο αριθμός των χωρών που συμμετέχουν σε αυτό.

Άρθρο 35

Σκοπός

1. Οι δραστηριότητες τεχνικής συνδρομής περιλαμβάνουν την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, την ενημέρωση, την επικοινωνία, τη δικτύωση, τη διευθέτηση καταγγελιών, τους λογιστικούς και λοιπούς ελέγχους που αφορούν την υλοποίηση του προγράμματος, καθώς και δραστηριότητες για την ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων για την υλοποίηση του προγράμματος.
2. Η τεχνική συνδρομή για τις δραστηριότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τις ανάγκες τόσο των δομών του προγράμματος όσο και των δικαιούχων.
3. Οι δαπάνες για δραστηριότητες που αφορούν την προώθηση και την ανάπτυξη ικανοτήτων, οι οποίες πραγματοποιούνται εκτός της περιοχής του προγράμματος, μπορούν να καλύπτονται εντός του ορίου που προβλέπεται στο άρθρο 39 παράγραφος 2 και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στο εν λόγω άρθρο.

Άρθρο 36

Επιλεξιμότητα

1. Οι απαιτήσεις επιλεξιμότητας που προβλέπονται στο άρθρο 48 ισχύουν, τηρουμένων των αναλογιών, για τις δαπάνες τεχνικής συνδρομής. Οι δαπάνες σχετικά με υπαλλήλους των συμμετεχουσών χωρών που έχουν τοποθετηθεί στο πρόγραμμα δύναται να θεωρηθούν επιλέξιμες ως δαπάνες τεχνικής συνδρομής. Αποφεύγονται τα παράλληλα συστήματα αποδοχών και οι συμπληρωματικές αποδοχές. Οι δαπάνες που αναφέρονται στο άρθρο 49 δεν θεωρούνται επιλέξιμες ως δαπάνες τεχνικής συνδρομής.
2. Οι δαπάνες για προπαρασκευαστικές δράσεις που αναφέρονται στο άρθρο 16 καθίστανται επιλέξιμες με την υποβολή του προγράμματος στην Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 4, αλλά όχι πριν από την 1η Ιανουαρίου 2014, εφόσον το πρόγραμμα εγκριθεί από την Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 5.

Άρθρο 37

Κανόνες σύναψης συμβάσεων

1. Εάν η εφαρμογή του ετήσιου σχεδίου για τη χρήση του προϋπολογισμού τεχνικής συνδρομής απαιτεί τη σύναψη συμβάσεων, οι συμβάσεις ανατίθενται σύμφωνα με τους εξής κανόνες:
 - α) εάν πρόκειται για οντότητα εγκατεστημένη σε κράτος μέλος, η οντότητα αυτή εφαρμόζει είτε τους εθνικούς κανόνες, κανονισμούς και διοικητικές διατάξεις που έχουν θεσπιστεί σε σχέση με την ενωσιακή νομοθεσία που ισχύει για τις δημόσιες συμβάσεις είτε τους κανόνες περί σύναψης συμβάσεων που καθορίζονται στον τίτλο IV του δεύτερου μέρους του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 και τον τίτλο II του δεύτερου μέρους του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1268/2012·
 - β) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, οι σχετικοί κανόνες σύναψης συμβάσεων περιγράφονται στη συμφωνία χρηματοδότησης που αναφέρεται στα άρθρα 8 και 9 ή στις συμφωνίες που αναφέρονται στα άρθρα 81 και 82.
2. Σε όλες τις περιπτώσεις, ισχύουν οι κανόνες περί ιθαγένειας και καταγωγής που ορίζονται στα άρθρα 8 και 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2014.
3. Η σύναψη συμβάσεων από άλλους φορείς εκτός της διαχειριστικής αρχής και της κοινής τεχνικής γραμματείας περιορίζεται στις συνήθεις δαπάνες λειτουργίας.

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΕΡΓΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 38

Τύπος της στήριξης

1. Το έργο αποτελεί σύνολο δραστηριοτήτων που καθορίζονται και αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης σε ό,τι αφορά τους στόχους, τις εκροές, τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις στην επίτευξη των οποίων στοχεύει εντός ορισμένης προθεσμίας και με συγκεκριμένο προϋπολογισμό. Οι στόχοι, οι εκροές, τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις εξυπηρετούν τις προτεραιότητες που προσδιορίζονται στο πρόγραμμα.
2. Η χρηματοδοτική συνεισφορά ενός προγράμματος σε έργα παρέχεται μέσω επιχορηγήσεων και, κατ' εξαίρεση, μέσω μεταφορών σε χρηματοδοτικά μέσα. Τα έργα που χρηματοδοτούνται με επιχορηγήσεις υπόκεινται στα κεφάλαια 2 έως 4.
3. Οι επιχορηγήσεις διατίθενται σε έργα που επιλέγονται μέσω προσκλήσεων υποβολής προτάσεων σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στο πρόγραμμα πλην των δεόντως αιτιολογημένων εξαιρετικών περιπτώσεων βάσει του άρθρου 41.
4. Το τμήμα της συνεισφοράς της Ένωσης που διατίθεται σε μεγάλα έργα υποδομής και οι συνεισφορές σε χρηματοδοτικά μέσα που αναφέρονται στο άρθρο 42 δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 30 %.

Άρθρο 39

Προϋποθέσεις χρηματοδότησης

1. Τα έργα μπορούν να λάβουν χρηματοδοτική συνεισφορά από ένα πρόγραμμα εφόσον πληρούν όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) έχουν σαφή αντίκτυπο στη διασυνοριακή συνεργασία και παρέχουν οφέλη όπως περιγράφεται στο έγγραφο προγραμματισμού και παράγουν προστιθέμενη αξία για τις στρατηγικές και τα προγράμματα της Ένωσης·
 - β) υλοποιούνται στην περιοχή του προγράμματος·
 - γ) εμπίπτουν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:
 - i) ενοποιημένα έργα στο πλαίσιο των οποίων κάθε δικαιούχος πραγματοποιεί τμήμα των δραστηριοτήτων του έργου στο έδαφός του·
 - ii) συμμετρικά έργα στο πλαίσιο των οποίων πραγματοποιούνται παράλληλα παρόμοιες δραστηριότητες στις συμμετέχουσες χώρες·
 - iii) έργα που αφορούν μία και μόνο χώρα, στην περίπτωση που τα έργα υλοποιούνται κυρίως ή εξ ολοκλήρου σε μία από τις συμμετέχουσες χώρες, αλλά προς όφελος όλων ή ορισμένων από αυτές και στην περίπτωση που εντοπίζονται διασυνοριακές επιπτώσεις και διασυνοριακά οφέλη.

2. Τα έργα που πληρούν τα κριτήρια της παραγράφου 1 μπορούν να υλοποιούνται εν μέρει εκτός της περιοχής του προγράμματος, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) τα έργα είναι απαραίτητα για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος και ωφελούν την περιοχή του προγράμματος·
 - β) το συνολικό ποσό που διατίθεται στο πλαίσιο του προγράμματος σε δραστηριότητες εκτός της περιοχής του δεν υπερβαίνει το 20 % της συνεισφοράς της Ένωσης σε επίπεδο προγράμματος·
 - γ) οι υποχρεώσεις της διαχειριστικής αρχής και της αρχής ελέγχου όσον αφορά τη διαχείριση, τους λογιστικούς και λοιπούς ελέγχους του προγράμματος τηρούνται είτε από τις αρχές του προγράμματος είτε μέσω σύναψης συμφωνιών με αρχές στις χώρες όπου ασκείται η δραστηριότητα.
3. Κάθε έργο που περιλαμβάνει συνιστώσα σχετική με υποδομές επιστρέφει τη συνεισφορά της Ένωσης εάν εντός πέντε ετών από την ολοκλήρωση του έργου ή εντός της προθεσμίας που καθορίζεται από τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, κατά περίπτωση, επέλθει ουσιαστική αλλαγή που επηρεάζει τον χαρακτήρα, τους στόχους ή τους όρους υλοποίησής του και ενδέχεται να συντελέσει στην υπονόμευση των αρχικών στόχων του. Τα ποσά που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως για το έργο ανακτώνται από τη διαχειριστική αρχή αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν τηρήθηκαν οι απαιτήσεις.
4. Η διαχειριστική αρχή προλαμβάνει τις επικαλύψεις δραστηριοτήτων μεταξύ έργων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση. Για τον σκοπό αυτό, η διαχειριστική αρχή δύναται να προβεί σε όποια διαβούλευση κρίνει απαραίτητη και οι οντότητες των οποίων ζητείται η γνώμη, συμπεριλαμβανομένης της Επιτροπής, παρέχουν την απαραίτητη υποστήριξη.
5. Στον κύριο δικαιούχο κάθε επιλεγμένου έργου η διαχειριστική αρχή παρέχει έγγραφο στο οποίο καθορίζονται οι προϋποθέσεις στήριξης του έργου, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών απαιτήσεων όσον αφορά τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που πρέπει να παράσχει το έργο, το χρηματοδοτικό σχέδιο και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης.

Άρθρο 40

Πρόσκλησεις υποβολής προτάσεων

Για κάθε πρόσκληση υποβολής προτάσεων, η διαχειριστική αρχή παρέχει στους αιτούντες έγγραφο που καθορίζει τις προϋποθέσεις συμμετοχής στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, την επιλογή και την υλοποίηση του έργου. Το εν λόγω έγγραφο περιλαμβάνει επίσης τις ειδικές απαιτήσεις σχετικά με τα παραδοτέα στο πλαίσιο του έργου, το χρηματοδοτικό σχέδιο και την προθεσμία εκτέλεσης.

Άρθρο 41

Άμεση ανάθεση

1. Είναι δυνατή η χορήγηση επιχορηγήσεων χωρίς να προηγηθεί πρόσκληση υποβολής προτάσεων μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις και με την προϋπόθεση δέουσας αιτιολόγησης στην απόφαση χορήγησης:
- α) ο φορέας στον οποίο ανατίθεται ένα έργο βρίσκεται εκ του νόμου ή εκ των πραγμάτων σε κατάσταση μονοπωλίου·
 - β) το έργο αφορά ενέργειες με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που απαιτούν συγκεκριμένο είδος φορέα βάσει της τεχνικής του επάρκειας, του υψηλού βαθμού εξειδίκευσης ή της διοικητικής του εξουσίας.
2. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τελικό κατάλογο των μεγάλων έργων υποδομής που προτείνονται προς επιλογή χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Μετά την έγκριση του προγράμματος, αλλά το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2017, η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει στην Επιτροπή τις πλήρεις αιτήσεις έργων, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που αναφέρονται στο άρθρο 43 και της αιτιολόγησης της άμεσης ανάθεσης.
3. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει ενδεικτικό κατάλογο έργων εκτός των μεγάλων έργων υποδομής που προτείνονται προς επιλογή χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης δύναται να αποφασίσει να επιλέξει επιπλέον έργα χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων οποτεδήποτε μετά την έγκριση του προγράμματος. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, ζητείται εκ των προτέρων έγκριση της Επιτροπής. Για τον σκοπό αυτόν, η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει στην Επιτροπή τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 43 και την αιτιολόγηση της άμεσης ανάθεσης.
4. Τα έργα που προτείνονται προς έγκριση χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων εγκρίνονται από την Επιτροπή με βάση διαδικασία δύο σταδίων, η οποία συνίσταται στην υποβολή σύνοψης του έργου και στη συνέχεια της πλήρους αίτησης του έργου. Σε κάθε στάδιο η Επιτροπή κοινοποιεί την απόφασή της στη διαχειριστική αρχή εντός δύο μηνών από την ημερομηνία υποβολής κάθε εγγράφου. Η εν λόγω προθεσμία δύναται να παραταθεί εάν κριθεί σκόπιμο. Στην περίπτωση που η Επιτροπή απορρίψει ένα προτεινόμενο έργο, κοινοποιεί στη διαχειριστική αρχή τον λόγο της απόρριψης.

Άρθρο 42

Συνεισφορές σε χρηματοδοτικά μέσα

1. Το πρόγραμμα δύναται να συνεισφέρει σε χρηματοδοτικό μέσο εφόσον το εν λόγω μέσο συνάδει με τις προτεραιότητες του προγράμματος.
2. Στο πλαίσιο του προγράμματος παρατίθεται τελικός κατάλογος των συνεισφορών σε χρηματοδοτικά μέσα. Μετά την έγκριση του προγράμματος, αλλά το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2017, η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει στην Επιτροπή τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 43.
3. Η Επιτροπή εξετάζει την προτεινόμενη συνεισφορά προκειμένου να προσδιορίσει την προστιθέμενη αξία της και τη συνάφειά της με το πρόγραμμα.
4. Η διαδικασία έγκρισης ακολουθεί τους κανόνες των εν λόγω χρηματοδοτικών μέσων. Στην περίπτωση που η Επιτροπή απορρίψει προτεινόμενη συνεισφορά, κοινοποιεί στη διαχειριστική αρχή τον λόγο της απόρριψης.
5. Οι συνεισφορές σε αυτά τα χρηματοδοτικά μέσα υπόκεινται στους κανόνες που ισχύουν για τα μέσα αυτά.

Άρθρο 43

Περιεχόμενο των έργων

1. Τα έγγραφα αίτησης για το έργο εμπεριέχουν τουλάχιστον τα εξής:
 - α) ανάλυση των προβλημάτων και των αναγκών που αιτιολογούν το έργο, λαμβανομένης υπόψη της στρατηγικής του προγράμματος και της προσδοκώμενης συνεισφοράς του στην υλοποίηση της αντίστοιχης προτεραιότητας·
 - β) αξιολόγηση του διασυνοριακού του αντικτύπου·
 - γ) το εννοιολογικό πλαίσιο·
 - δ) εκτίμηση της βιωσιμότητας των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων του έργου μετά την ολοκλήρωσή του·
 - ε) αντικειμενικά επαληθεύσιμους δείκτες·
 - στ) πληροφορίες σχετικά με τη γεωγραφική κάλυψη και τις ομάδες στις οποίες στοχεύει το έργο·
 - ζ) την αναμενόμενη περίοδο υλοποίησης του έργου και αναλυτικό πρόγραμμα εργασιών·
 - η) κατά περίπτωση, ανάλυση του αντικτύπου του έργου στα εγκάρσιου χαρακτήρα θέματα που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 στοιχείο δ)·
 - θ) τις απαιτήσεις υλοποίησης του έργου, συμπεριλαμβανομένων των εξής:
 - i) ταυτοποίηση των δικαιούχων και ορισμός του κυρίου δικαιούχου, με εγγυήσεις σχετικά με την ικανότητά του στον οικείο τομέα, καθώς και την ικανότητά του ως προς τη διοικητική και δημοσιονομική διαχείριση·
 - ii) περιγραφή της δομής της διαχείρισης και της υλοποίησης του έργου·
 - iii) ρυθμίσεις μεταξύ των δικαιούχων σύμφωνα με το άρθρο 46·
 - iv) ρυθμίσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης·
 - v) σχέδια ενημέρωσης και επικοινωνίας, και ιδίως μέτρα για την αναγνώριση της ενωσιακής στήριξης προς το έργο·
 - ι) λεπτομερές χρηματοδοτικό σχέδιο και προϋπολογισμός.
2. Οι αιτήσεις έργων για έργα που περιλαμβάνουν συνιστώσα υποδομών αξίας τουλάχιστον 1 εκατομμυρίου ευρώ περιλαμβάνουν επιπλέον τα εξής στοιχεία:
 - α) λεπτομερή περιγραφή της επένδυσης σε υποδομή και την τοποθεσία της·
 - β) λεπτομερή περιγραφή της συνιστώσας ανάπτυξης ικανοτήτων του έργου, εκτός δεόντως αιτιολογημένων περιπτώσεων·

- γ) πλήρη μελέτη σκοπιμότητας ή ισοδύναμη μελέτη που έχει εκπονηθεί, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης επιλογών, των αποτελεσμάτων και της ανεξάρτητης επανεξέτασης της ποιότητας·
- δ) εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με την οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾ και τη σύμβαση Espoo για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακά πλαίσια, της 25ης Φεβρουαρίου 1991, για τις συμμετέχουσες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη της·
- ε) αποδεικτικό ιδιοκτησίας για τους δικαιούχους ή πρόσβαση σε έκταση γης·
- στ) οικοδομική άδεια.
3. Κατ' εξαίρεση και σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η διαχειριστική αρχή δύναται να δεχθεί την υποβολή των εγγράφων που αναφέρονται στο στοιχείο στ) σε μεταγενέστερο στάδιο.

Άρθρο 44

Δημοσίευση καταλόγου έργων

1. Για τη διασφάλιση της διαφάνειας σχετικά με τα έργα που λαμβάνουν στήριξη από το πρόγραμμα, η διαχειριστική αρχή τηρεί κατάλογο των έργων που έχουν ανατεθεί υπό μορφή λογιστικού φύλλου δεδομένων, ο οποίος καθιστά δυνατή την ταξινόμηση, αναζήτηση, εξαγωγή, σύγκριση και εύκολη δημοσίευση των δεδομένων στο διαδίκτυο. Ο κατάλογος των έργων διατίθεται στον δικτυακό τόπο του προγράμματος και επικαιροποιείται τουλάχιστον κάθε έξι μήνες. Προκειμένου να ενθαρρυνθεί η εκ νέου χρήση του καταλόγου των έργων από τον ιδιωτικό τομέα, την κοινωνία των πολιτών ή την εθνική δημόσια διοίκηση, ο δικτυακός τόπος μπορεί να περιέχει σαφή αναφορά στους ισχύοντες κανόνες αδειοδότησης σύμφωνα με τους οποίους δημοσιοποιούνται τα δεδομένα.
2. Ο κατάλογος περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:
- επωνυμία δικαιούχου (μόνο νομικά πρόσωπα· δεν αναφέρονται φυσικά πρόσωπα),
 - τίτλος του έργου,
 - σύνοψη του έργου,
 - περίοδος υλοποίησης του έργου,
 - συνολική επιλέξιμη δαπάνη,
 - ποσοστό ενωσιακής συγχρηματοδότησης,
 - ταχυδρομικός κώδικας του έργου· ή άλλος κατάλληλος δείκτης τοποθεσίας,
 - γεωγραφική κάλυψη,
 - ημερομηνία τελευταίας επικαιροποίησης του καταλόγου των έργων.
3. Ο κατάλογος των έργων διαβιβάζεται στην Επιτροπή το αργότερο στις 30 Ιουνίου του έτους που ακολουθεί το οικονομικό έτος κατά οποίο επελέγησαν τα έργα. Τα στοιχεία αυτά δημοσιεύονται σε δικτυακό τόπο των θεσμικών οργάνων της Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Δικαιούχοι

Άρθρο 45

Συμμετοχή σε έργα

1. Στα έργα συμμετέχουν δικαιούχοι από τουλάχιστον ένα εκ των συμμετεχόντων κρατών μελών και μία εκ των συμμετεχουσών χωρών-εταίρων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 ή από τη Ρωσική Ομοσπονδία.

⁽¹⁾ Οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 26 της 28.1.2012, σ. 1).

2. Οι δικαιούχοι είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν λάβει επιχορήγηση για ένα έργο. Τα φυσικά πρόσωπα μπορούν να είναι δικαιούχοι, εφόσον τούτο απαιτείται λόγω της φύσης ή των χαρακτηριστικών της ενέργειας ή του στόχου που επιδιώκει ο αιτών. Η συμμετοχή φυσικών προσώπων αποφασίζεται σε επίπεδο προγράμματος.
3. Οι δικαιούχοι που αναφέρονται στην παράγραφο 1 οφείλουν να πληρούν όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) είναι υπήκοοι οποιασδήποτε συμμετέχουσας χώρας ή νομικά πρόσωπα πραγματικά εγκατεστημένα στην περιοχή του προγράμματος ή διεθνείς οργανισμοί με βάση επιχειρήσεων στην περιοχή του προγράμματος. Ένας ευρωπαϊκός όμιλος εδαφικής συνεργασίας μπορεί να είναι δικαιούχος, ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασής του, με την προϋπόθεση ότι η γεωγραφική του κάλυψη είναι εντός της περιοχής του προγράμματος·
 - β) πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας που ορίζονται για κάθε διαδικασία επιλογής·
 - γ) δεν εμπίπτουν σε καμία από τις περιπτώσεις αποκλεισμού που προβλέπονται στο άρθρο 106 παράγραφος 1 και στο άρθρο 107 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.
4. Δύνανται να συμμετάσχουν, εκτός των δικαιούχων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, οι δικαιούχοι που δεν πληρούν τα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχείο α), υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) δύνανται να συμμετάσχουν σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2014·
 - β) η συμμετοχή τους επιβάλλεται από το είδος και τους στόχους του έργου και θεωρείται απαραίτητη για την αποτελεσματική υλοποίησή του·
 - γ) το συνολικό ποσό που κατανεμήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος στους δικαιούχους που δεν πληρούν τα κριτήρια που αναφέρονται στο στοιχείο α) της παραγράφου 3 δεν υπερβαίνει το όριο που προβλέπεται στο άρθρο 39 παράγραφος 2 στοιχείο β).

Άρθρο 46

Υποχρεώσεις των δικαιούχων

1. Για κάθε έργο ορίζεται ένας κύριος δικαιούχος, ο οποίος εκπροσωπεί τη σύμπραξη.
2. Όλοι οι δικαιούχοι συνεργάζονται ενεργά στο πλαίσιο της ανάπτυξης και της υλοποίησης των έργων. Επιπλέον, συνεργάζονται για τη στελέχωση και/ή τη χρηματοδότηση των έργων. Κάθε δικαιούχος ευθύνεται από νομικής και οικονομικής άποψης για τις δραστηριότητες που ασκεί, καθώς και για το μερίδιο των πόρων της Ένωσης που λαμβάνει. Οι ειδικές υποχρεώσεις, καθώς και οι δημοσιονομικές ευθύνες των δικαιούχων καθορίζονται στη συμφωνία που αναφέρεται στο στοιχείο γ) της παραγράφου 3.
3. Ο κύριος δικαιούχος:
- α) λαμβάνει τη χρηματοδοτική συνεισφορά από τη διαχειριστική αρχή για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων του έργου·
 - β) διασφαλίζει ότι οι δικαιούχοι λαμβάνουν το συνολικό ποσό της επιχορήγησης το συντομότερο δυνατόν και με πλήρη εξόφληση σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που αναφέρονται στο στοιχείο γ). Κανένα ποσό δεν αφαιρείται ούτε παρακρατείται, ούτε επιβάλλεται οποιαδήποτε ειδική επιβάρυνση ισοδύναμου αποτελέσματος, γεγονός που θα μπορούσε να συντελέσει στη μείωση των ποσών αυτών για τους δικαιούχους·
 - γ) καθορίζει τις ρυθμίσεις της σύμπραξης με τους υπόλοιπους δικαιούχους στο πλαίσιο συμφωνίας που περιλαμβάνει διατάξεις οι οποίες, μεταξύ άλλων, διασφαλίζουν τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων που διατίθενται για το έργο, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων για την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων πόρων·
 - δ) αναλαμβάνει την ευθύνη να διασφαλίσει την υλοποίηση του συνόλου του έργου·
 - ε) διασφαλίζει ότι οι δαπάνες που δηλώνουν οι δικαιούχοι έχουν πραγματοποιηθεί με στόχο την υλοποίηση του έργου και αντιστοιχούν σε δραστηριότητες που καθορίζονται στη σύμβαση και για τις οποίες έχει υπάρξει συμφωνία μεταξύ όλων των δικαιούχων·
- στ) επαληθεύει ότι οι δαπάνες που έχουν υποβάλει οι δικαιούχοι έχουν εξεταστεί βάσει του άρθρου 32 παράγραφος 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Επιλεξιμότητα δαπανών**Άρθρο 47****Μορφές επιχορηγήσεων**

1. Οι επιχορηγήσεις δύνανται να λάβουν μία από τις ακόλουθες μορφές:
 - α) επιστροφή συγκεκριμένου ποσοστού των επιλέξιμων δαπανών που αναφέρονται στο άρθρο 48 και όντως πραγματοποιήθηκαν·
 - β) χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή που καθορίζεται με την εφαρμογή ενός ποσοστού σε μία ή περισσότερες καθορισμένες κατηγορίες δαπανών·
 - γ) κατ' αποκοπή ποσά·
 - δ) επιστροφή με βάση το μοναδιαίο κόστος·
 - ε) συνδυασμός των μορφών που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ), μόνο στην περίπτωση που το κάθε στοιχείο αφορά διαφορετικές κατηγορίες δαπανών.
2. Οι επιχορηγήσεις με τη μορφή που αναφέρεται στο στοιχείο α) της παραγράφου 1 υπολογίζονται με βάση τις επιλέξιμες δαπάνες στις οποίες έχει όντως προβεί ο δικαιούχος και εξαρτώνται από προκαταρκτική εκτίμηση του υπολογισμού που υποβάλλεται με την πρόταση και συμπεριλαμβάνεται στη σύμβαση. Η χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή που αναφέρεται στο στοιχείο β) της παραγράφου 1 καλύπτει συγκεκριμένες και σαφώς καθορισμένες εκ των προτέρων κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών με την εφαρμογή ποσοστού. Τα κατ' αποκοπή ποσά που αναφέρονται στο στοιχείο γ) της παραγράφου 1 καλύπτουν γενικά όλες ή ορισμένες και σαφώς καθορισμένες εκ των προτέρων κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών. Το μοναδιαίο κόστος που αναφέρεται στο στοιχείο δ) της παραγράφου 1 καλύπτει όλες ή ορισμένες ειδικές κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών σαφώς καθορισμένες εκ των προτέρων με την αναφορά ποσού ανά μονάδα.
3. Οι επιχορηγήσεις δεν έχουν ως στόχο ούτε ως αποτέλεσμα την παραγωγή κέρδους στο πλαίσιο του έργου. Ισχύουν οι εξαιρέσεις που ορίζονται στο άρθρο 125 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.

Άρθρο 48**Επιλεξιμότητα κόστους**

1. Οι επιχορηγήσεις δεν υπερβαίνουν το εκάστοτε συνολικό ανώτατο όριο, εκφραζόμενο ως ποσοστό και σε απόλυτες τιμές, το οποίο καθορίζεται με βάση τις εκτιμώμενες επιλέξιμες δαπάνες. Οι επιχορηγήσεις δεν υπερβαίνουν τις επιλέξιμες δαπάνες.
2. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες που όντως έχουν πραγματοποιηθεί από τον δικαιούχο και πληρούν όλα τα ακόλουθα κριτήρια:
 - α) πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης του έργου. Ειδικότερα:
 - i) Οι δαπάνες για υπηρεσίες και εργασίες αφορούν δραστηριότητες που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης. Οι δαπάνες για προμήθειες αφορούν την παράδοση και εγκατάσταση υλικού κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης. Η υπογραφή σύμβασης, η πραγματοποίηση παραγγελίας ή η ανάληψη οποιασδήποτε δέσμευσης για δαπάνες εντός της περιόδου υλοποίησης για μελλοντική παροχή υπηρεσιών, εργασιών ή προμηθειών μετά τη λήξη της περιόδου υλοποίησης δεν πληρούν την εν λόγω απαίτηση, ενώ οι μεταβιβάσεις μετρητών μεταξύ του κυρίου δικαιούχου και άλλων δικαιούχων δεν μπορούν να θεωρηθούν πραγματοποιηθείσες δαπάνες.
 - ii) Οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες θα πρέπει να έχουν καταβληθεί πριν από την υποβολή των τελικών εκθέσεων. Δύνανται να καταβληθούν σε μεταγενέστερο στάδιο, με την προϋπόθεση ότι παρατίθενται στην τελική έκθεση και αναφέρεται η εκτιμώμενη ημερομηνία καταβολής.
 - iii) Εξαιρούνται οι δαπάνες για την κατάρτιση τελικών εκθέσεων που ενδέχεται να πραγματοποιηθούν μετά τη λήξη της περιόδου υλοποίησης του έργου, όπως π.χ. η επαλήθευση δαπανών, ο λογιστικός έλεγχος και η τελική αξιολόγηση του έργου.
 - iv) Είναι δυνατό να κινηθούν οι διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων σύμφωνα με το άρθρο 52 και επόμενα και να συναφθούν συμβάσεις από τον(ους) δικαιούχο(ους) πριν από την έναρξη της περιόδου υλοποίησης του έργου, εφόσον τηρούνται οι διατάξεις του άρθρου 52 και επόμενων·

- β) εμφανίζονται στον συνολικό προβλεπόμενο προϋπολογισμό του έργου·
- γ) είναι απαραίτητες για την υλοποίηση του έργου·
- δ) είναι αναγνωρίσιμες και επαληθεύσιμες, ιδίως δε καταχωρισμένες στα λογιστικά βιβλία του δικαιούχου και προσδιορίζονται σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα και τις συνήθειες πρακτικές κοστολόγησης που ισχύουν για τον δικαιούχο·
- ε) συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της ισχύουσας φορολογικής και κοινωνικής νομοθεσίας·
- στ) είναι εύλογες, δικαιολογημένες και συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ιδίως σε ό,τι αφορά την οικονομία και την απόδοση·
- ζ) τεκμηριώνονται με τιμολόγια ή έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας·

3. Οι επιχορηγήσεις μπορούν να χορηγηθούν αναδρομικά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) ο αιτών είναι σε θέση να αποδείξει την ανάγκη έναρξης του έργου πριν από την υπογραφή της σύμβασης. Ωστόσο, οι επιλέξιμες για χρηματοδότηση δαπάνες δεν πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης επιχορήγησης· ή
- β) για τις δαπάνες που αφορούν την εκπόνηση μελετών ή την τεκμηρίωση των έργων που περιλαμβάνουν συνιστώσα υποδομών.

Αποκλείεται η αναδρομική επιχορήγηση έργων που έχουν ήδη ολοκληρωθεί.

4. Για να καταστεί δυνατή η δημιουργία ισχυρών συμπράξεων, οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν πριν από την υποβολή της αίτησης επιχορήγησης στο πλαίσιο έργων στα οποία έχει διατεθεί επιχορήγηση είναι επιλέξιμες, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) πραγματοποιούνται μετά τη δημοσίευση της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων·
- β) περιορίζονται σε οδοιπορικά και έξοδα διαβίωσης για το προσωπικό που απασχολούν οι δικαιούχοι, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου β) της παραγράφου 5·
- γ) δεν υπερβαίνουν το μέγιστο ποσό που έχει καθοριστεί σε επίπεδο προγράμματος.

5. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2, θεωρούνται επιλέξιμες οι εξής άμεσες δαπάνες του δικαιούχου:

- α) το κόστος του προσωπικού που επιφορτίζεται με την εκτέλεση του έργου με τις εξής σωρευτικές προϋποθέσεις:
 - αφορούν το κόστος των δραστηριοτήτων που δεν θα πραγματοποιούσε ο δικαιούχος σε περίπτωση μη ανάληψης του έργου,
 - δεν πρέπει να υπερβαίνουν το κόστος με το οποίο κατά κανόνα επιβαρύνεται ο δικαιούχος, εκτός εάν αποδειχθεί ότι είναι απαραίτητες για την εκτέλεση του έργου,
 - σχετίζονται με τις πραγματικές μεικτές αποδοχές, συμπεριλαμβανομένων των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και άλλων δαπανών σχετικά με τις αποδοχές.
- β) οδοιπορικά και έξοδα διαβίωσης προσωπικού και άλλων ατόμων που συμμετέχουν στο έργο, με την προϋπόθεση ότι δεν υπερβαίνουν ούτε τις δαπάνες που πραγματοποιεί κατά κανόνα ο δικαιούχος σύμφωνα με τους κανόνες και τους κανονισμούς του ούτε τα ποσοστά που δημοσιεύει η Επιτροπή κατά την αποστολή, εάν πρόκειται για επιστροφή μέσω χρηματοδότησης βάσει κατ' αποκοπή ποσών, μοναδιαίου κόστους ή ενιαίου συντελεστή·
- γ) δαπάνες για αγορά ή μίσθωση εξοπλισμού (καινούριου ή μεταχειρισμένου) και προμηθειών ειδικά για τον σκοπό του έργου, με την προϋπόθεση ότι αντιστοιχούν στις τιμές της αγοράς·
- δ) κόστος αναλώσιμων προϊόντων που αγοράστηκαν ειδικά για το έργο·

- ε) δαπάνες που απορρέουν από συμβάσεις τις οποίες συνάπτουν οι δικαιούχοι για τους σκοπούς της υλοποίησης του έργου·
 - στ) δαπάνες που προκύπτουν άμεσα από τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού και του έργου (π.χ. ενέργειες ενημέρωσης και προβολής, αξιολογήσεις, εξωτερικοί λογιστικοί έλεγχοι, μεταφράσεις), συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες (π.χ. κόστος τραπεζικών εντολών πληρωμής και χρηματοπιστωτικών εγγυήσεων).
6. Δυνάμει του άρθρου 4 ένα πρόγραμμα δύναται να θεσπίσει επιπλέον κανόνες επιλεξιμότητας για το σύνολο του προγράμματος.

Άρθρο 49

Μη επιλέξιμες δαπάνες

1. Οι εξής δαπάνες σχετικά με την υλοποίηση του έργου δεν θεωρούνται επιλέξιμες:
 - α) χρέη και έξοδα εξυπηρέτησης χρέους (τόκοι)·
 - β) προβλέψεις για ζημιές ή υποχρεώσεις·
 - γ) δαπάνες που έχει δηλώσει ο δικαιούχος και έχουν ήδη χρηματοδοτηθεί από τον προϋπολογισμό της Ένωσης·
 - δ) αγορές γης ή κτιρίων έναντι ποσού που υπερβαίνει το 10 % των επιλέξιμων δαπανών του συγκεκριμένου έργου·
 - ε) απώλειες συναλλάγματος·
 - στ) δασμοί, φόροι και επιβαρύνσεις, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, πλην της περίπτωσης που δεν υπάρχει δυνατότητα ανάκτησής του βάσει της σχετικής εθνικής φορολογικής νομοθεσίας, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά σε κατάλληλες διατάξεις που αποτελέσαν αντικείμενο διαπραγμάτευσης με τις χώρες-εταίρους διασυννοριακής συνεργασίας·
 - ζ) δάνεια σε τρίτους·
 - η) πρόστιμα, οικονομικές κυρώσεις και έξοδα για την επίλυση διαφορών·
 - θ) συνεισφορές σε είδος, όπως ορίζονται στο άρθρο 14 παράγραφος 1.
2. Δυνάμει του άρθρου 4 ένα πρόγραμμα δύναται να χαρακτηρίσει άλλες κατηγορίες δαπανών μη επιλέξιμες.

Άρθρο 50

Χρηματοδότηση βάσει κατ' αποκοπή ποσών, μοναδιαίου κόστους και ενιαίου συντελεστή

1. Το συνολικό ποσό της χρηματοδότησης βάσει κατ' αποκοπή ποσών, μοναδιαίου κόστους και ενιαίου συντελεστή δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 60 000 ευρώ ανά δικαιούχο και ανά έργο, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 4, περίπτωση στην οποία η εν λόγω χρηματοδότηση δεν υπερβαίνει τις 100 000 ευρώ.
2. Η χρήση χρηματοδότησης βάσει κατ' αποκοπή ποσών, μοναδιαίου κόστους και ενιαίου συντελεστή τεκμηριώνεται τουλάχιστον με τα ακόλουθα στοιχεία:
 - α) αιτιολόγηση για την καταλληλότητα των εν λόγω μορφών χρηματοδότησης σε σχέση με το είδος των έργων, καθώς επίσης και με τους κινδύνους όσον αφορά τις παρατυπίες, την απάτη και το κόστος του ελέγχου·
 - β) προσδιορισμός του κόστους ή των κατηγοριών κόστους που καλύπτονται από χρηματοδότηση βάσει κατ' αποκοπή ποσών, μοναδιαίου κόστους ή ενιαίου συντελεστή, εξαιρουμένων των μη επιλέξιμων δαπανών κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 49.

γ) περιγραφή των μεθόδων προσδιορισμού της χρηματοδότησης βάσει κατ' αποκοπή ποσών, μοναδιαίου κόστους ή ενιαίου συντελεστή και των προϋποθέσεων για την εύλογη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τον κανόνα της μη αποκόμισης κέρδους και τις αρχές της συγχρηματοδότησης, καθώς και για τη διασφάλιση της αποφυγής διπλής χρηματοδότησης. Οι εν λόγω μέθοδοι βασίζονται σε:

- i) στατιστικά δεδομένα ή παρόμοια αντικειμενικά μέσα, ή
- ii) προσέγγιση ανά δικαιούχο, βασιζόμενη στο πιστοποιημένο ή ελέγξιμο ιστορικό του δικαιούχου ή στις συνήθειες πρακτικές του όσον αφορά την κοστολόγηση.

3. Από τη στιγμή που αξιολογούνται και εγκρίνουν από τη διαχειριστική αρχή, τα ποσά αυτά δεν αμφισβητούνται στο πλαίσιο των εκ των υστέρων ελέγχων.

Άρθρο 51

Έμμεσες δαπάνες

1. Οι έμμεσες δαπάνες μπορούν να υπολογιστούν με βάση ενιαίο συντελεστή έως και 7 % επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών, εξαιρουμένων των δαπανών που πραγματοποιούνται για την παροχή υποδομών, εφόσον ο συντελεστής προσδιορίζεται με βάση δίκαιη, ισότιμη και επαληθεύσιμη μέθοδο υπολογισμού.

2. Ως έμμεσες δαπάνες ενός έργου θεωρούνται οι επιλέξιμες δαπάνες που δεν μπορούν να προσδιοριστούν ως συγκεκριμένες δαπάνες άμεσα συνδεδεμένες με την υλοποίηση του έργου και δεν μπορούν να καταλογιστούν άμεσα σε αυτό σύμφωνα με τις προϋποθέσεις περί επιλεξιμότητας κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 48. Δεν μπορούν να περιλαμβάνουν μη επιλέξιμες δαπάνες σύμφωνα με το άρθρο 49 ούτε δαπάνες ήδη δηλωθείσες σε άλλη κατηγορία δαπανών ή σε άλλο τίτλο του προϋπολογισμού του έργου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Τμήμα 1

Σύναψη συμβάσεων

Άρθρο 52

Εφαρμοστέοι κανόνες

1. Εάν για την υλοποίηση ενός έργου απαιτείται η προμήθεια προϊόντων, έργων ή υπηρεσιών από δικαιούχο, ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες:

- a) στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι αναθέτουσα αρχή ή αναθέτουσα οντότητα κατά την έννοια της ενωσιακής νομοθεσίας περί διαδικασιών σύναψης συμβάσεων, δύναται να εφαρμόσει τους εθνικούς νόμους και κανονισμούς, καθώς και τις εθνικές διοικητικές διατάξεις που έχουν εγκριθεί σε σχέση με τη νομοθεσία της Ένωσης ή τους κανόνες της παραγράφου 2·
- β) στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι διεθνής οργανισμός, δύναται να εφαρμόσει τους δικούς του κανόνες σύναψης συμβάσεων, εφόσον παρέχουν ισοδύναμες εγγυήσεις με τα διεθνώς αποδεκτά πρότυπα·
- γ) στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι δημόσια αρχή χώρας-εταίρου διασυννομιακής συνεργασίας, η συγχρηματοδότηση της οποίας έχει μεταφερθεί στη διαχειριστική αρχή, δύναται να εφαρμόσει τους εθνικούς νόμους και κανονισμούς, καθώς και τις εθνικές διοικητικές διατάξεις, εφόσον το επιτρέπει η συμφωνία χρηματοδότησης και τηρούνται οι γενικές αρχές που καθορίζονται στην παράγραφο 2 στοιχείο α).

2. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, απαιτείται συμμόρφωση με τις ακόλουθες υποχρεώσεις:

- a) ανάθεση της σύμβασης στον προσφέροντα που υπέβαλε την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά ή, κατά περίπτωση, στον προσφέροντα που προσέφερε τη χαμηλότερη τιμή, ενώ ταυτόχρονα αποφεύγεται κάθε σύγκρουση συμφερόντων·
- β) για τις συμβάσεις αξίας άνω των 60 000 ευρώ ισχύουν επίσης οι ακόλουθοι κανόνες:
 - i) σύσταση επιτροπής αξιολόγησης για την αξιολόγηση αιτήσεων και/ή προσφορών με βάση τα κριτήρια αποκλεισμού, επιλογής και ανάθεσης που δημοσιεύει ο δικαιούχος εκ των προτέρων στα έγγραφα του διαγωνισμού. Η επιτροπή απαρτίζεται από μονό αριθμό μελών, που διαθέτουν το σύνολο των τεχνικών και διοικητικών ικανοτήτων που είναι αναγκαίες για την έκδοση εμπεριστατωμένης απόφασης σχετικά με τις προσφορές/αιτήσεις,
 - ii) διασφάλιση επαρκούς διαφάνειας, θεμιτού ανταγωνισμού και κατάλληλης εκ των προτέρων δημοσιότητας,

- iii) διασφάλιση ίσης μεταχείρισης, αναλογικότητας και αποφυγής των διακρίσεων,
 - iv) κατάρτιση των εγγράφων του διαγωνισμού σύμφωνα με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές,
 - v) καθορισμός επαρκών προθεσμιών για την υποβολή αιτήσεων ή προσφορών, ώστε να έχουν τα ενδιαφερόμενα μέρη στη διάθεσή τους εύλογο διάστημα για την κατάρτιση των προσφορών τους,
 - vi) οι υποψήφιοι ή προσφέροντες αποκλείονται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων εάν εμπίπτουν σε μία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 106 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012. Οι υποψήφιοι ή προσφέροντες πρέπει να πιστοποιήσουν ότι δεν εμπίπτουν σε κάποια από αυτές τις περιπτώσεις. Επιπλέον, οι συμβάσεις δεν μπορούν να ανατεθούν σε υποψηφίους ή προσφέροντες που κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων εμπίπτουν σε μία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 107 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012,
 - vii) τήρηση των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων που καθορίζονται στα άρθρα 53 έως 56.
3. Σε όλες τις περιπτώσεις, ισχύουν οι κανόνες περί ιθαγένειας και καταγωγής που ορίζονται στα άρθρα 8 και 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2014.

Άρθρο 53

Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων παροχής υπηρεσιών

1. Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών αξίας 300 000 ευρώ και άνω ανατίθενται μέσω διεθνούς ανταγωνισμού με κλειστή διαδικασία κατόπιν δημοσίευσης σχετικής προκήρυξης. Η προκήρυξη δημοσιεύεται σε όλα τα κατάλληλα μέσα εκτός της περιοχής του προγράμματος, με προσδιορισμό του αριθμού των υποψηφίων που θα κληθούν να υποβάλουν προσφορές στο εύρος μεταξύ τεσσάρων και οκτώ υποψηφίων και διασφαλίζει πραγματικό ανταγωνισμό.
2. Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών αξίας από 60 000 έως 300 000 ευρώ ανατίθενται μέσω διαδικασίας διαπραγμάτευσης ανταγωνιστικού χαρακτήρα χωρίς δημοσίευση. Ο δικαιούχος συμβουλευεται τουλάχιστον τρεις παρόχους υπηρεσιών της επιλογής του και διαπραγματεύεται τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς.

Άρθρο 54

Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών

1. Οι συμβάσεις προμηθειών αξίας από 300 000 ευρώ και άνω ανατίθενται μέσω διεθνούς ανοικτού ανταγωνισμού κατόπιν δημοσίευσης σχετικής προκήρυξης σε όλα τα κατάλληλα μέσα εκτός της περιοχής του προγράμματος.
2. Οι συμβάσεις προμηθειών αξίας από 100 000 έως 300 000 ευρώ ανατίθενται μέσω ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών που δημοσιοποιείται στην περιοχή του προγράμματος. Σε κάθε επιλέξιμο προσφέροντα πρέπει να παρασχεθούν οι ίδιες ευκαιρίες που παρέχονται στις τοπικές επιχειρήσεις.
3. Οι συμβάσεις προμηθειών αξίας από 60 000 έως 100 000 ευρώ ανατίθενται μέσω διαδικασίας διαπραγμάτευσης ανταγωνιστικού χαρακτήρα χωρίς δημοσίευση. Ο δικαιούχος συμβουλευεται τουλάχιστον τρεις προμηθευτές της επιλογής του και διαπραγματεύεται τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς.

Άρθρο 55

Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έργων

1. Οι συμβάσεις έργων αξίας 5 000 000 ευρώ και άνω ανατίθενται μέσω διεθνούς ανοικτού ανταγωνισμού, ή, λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών ορισμένων έργων, μέσω κλειστού διαγωνισμού, κατόπιν δημοσίευσης σχετικής προκήρυξης σε όλα τα κατάλληλα μέσα εκτός της περιοχής του προγράμματος.
2. Οι συμβάσεις έργων αξίας από 300 000 έως 5 000 000 ευρώ ανατίθενται μέσω ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών που δημοσιοποιείται στην περιοχή του προγράμματος. Σε κάθε επιλέξιμο προσφέροντα πρέπει να παρασχεθούν οι ίδιες ευκαιρίες που παρέχονται στις τοπικές επιχειρήσεις.

3. Οι συμβάσεις έργων αξίας από 60.000 έως 300.000 ευρώ ανατίθενται μέσω διαδικασίας διαπραγμάτευσης ανταγωνιστικού χαρακτήρα χωρίς δημοσίευση. Ο δικαιούχος συμβουλευεται τουλάχιστον τρεις αναδόχους της επιλογής του και διαπραγματεύεται τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς.

Άρθρο 56

Χρήση διαδικασίας με διαπραγμάτευση

Ο δικαιούχος δύναται να αποφασίσει να προσφύγει στη διαδικασία με διαπραγμάτευση βάσει μιας και μόνης προσφοράς στις περιπτώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 266, 268 και 270 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1268/2012.

Τμήμα 2

Χρηματοδοτική στήριξη σε τρίτους

Άρθρο 57

Χρηματοδοτική στήριξη σε τρίτους

1. Εάν το έργο απαιτεί τη χορήγηση χρηματοδοτικής στήριξης σε τρίτους, η στήριξη αυτή παρέχεται με την προϋπόθεση ότι:
 - α) κάθε τρίτος παρέχει κατάλληλες εγγυήσεις ως προς την ανάκτηση των ποσών·
 - β) τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας, της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων·
 - γ) προλαμβάνονται οι συγκρούσεις συμφερόντων·
 - δ) η χρηματοδοτική στήριξη δεν μπορεί να είναι σωρευτική ή να χορηγηθεί αναδρομικά, κατά βάση προϋποθέτει συγχρηματοδότηση και δεν μπορεί να στοχεύει ή να συντελεί στην παραγωγή κέρδους για οποιονδήποτε τρίτο·
 - ε) οι προϋποθέσεις παροχής χρηματοδοτικής στήριξης καθορίζονται αυστηρά στη σύμβαση προκειμένου να αποφεύγεται η χρήση διακριτικής ευχέρειας από τον δικαιούχο. Ειδικότερα, στη σύμβαση προσδιορίζονται οι κατηγορίες ατόμων που είναι επιλέξιμα για στήριξη, τα κριτήρια χορήγησης (καθώς και τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του ακριβούς ποσού) και περιλαμβάνεται προκαθορισμένος κατάλογος διαφόρων ειδών δραστηριοτήτων για τις οποίες μπορεί να διατεθεί χρηματοδοτική στήριξη·
 - στ) το μέγιστο ποσό χρηματοδοτικής στήριξης που μπορεί να διατεθεί δεν υπερβαίνει τις 60 000 ευρώ ανά τρίτο, εκτός από τις περιπτώσεις όπου η χρηματοδοτική στήριξη αποτελεί τον πρωταρχικό στόχο του έργου.
2. Ισχύουν οι κανόνες περί ιθαγένειας και καταγωγής που ορίζονται στα άρθρα 8 και 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2014. Σε περίπτωση που κλιμακωτή επιχορήγηση υπερβαίνει τις 60 000 ευρώ, ισχύουν, τηρουμένων των αναλογιών, οι κανόνες συμμετοχής που καθορίζονται στο άρθρο 52 στοιχείο β) σημείο vi).

ΤΙΤΛΟΣ VIII

ΠΛΗΡΩΜΕΣ, ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΧΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΤΗΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Πληρωμές

Άρθρο 58

Ετήσιες αναλήψεις υποχρεώσεων

1. Στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, η Επιτροπή προβαίνει στις αρχικές αναλήψεις υποχρεώσεων μετά την έγκριση του προγράμματος από την Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 5.
2. Στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή προβαίνει στις αρχικές αναλήψεις υποχρεώσεων κατόπιν έγκρισης του προγράμματος, μετά την έναρξη ισχύος της συμφωνίας με την οποία ανατίθενται καθήκοντα εκτέλεσης του προϋπολογισμού σε διεθνή οργανισμό ή σε χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 81 και 82.

3. Στη συνέχεια, η Επιτροπή προβαίνει στην αντίστοιχη ανάλυση υποχρεώσεων το αργότερο έως την 1η Μαΐου κάθε οικονομικού έτους. Το ποσό των ετήσιων αναλήψεων υποχρεώσεων καθορίζεται σύμφωνα με το χρηματοδοτικό σχέδιο αφού ληφθούν υπόψη η πρόοδος του προγράμματος και η διαθεσιμότητα των πόρων. Η Επιτροπή ενημερώνει τη διαχειριστική αρχή όταν πραγματοποιηθεί η ετήσια ανάλυση υποχρεώσεων.

Άρθρο 59

Κοινοί κανόνες για τις πληρωμές

1. Οι πληρωμές προς τις διαχειριστικές αρχές μπορούν να λαμβάνουν τη μορφή προχρηματοδότησης ή καταβολής του τελικού υπολοίπου.
2. Ανοίγεται τραπεζικός λογαριασμός σε ευρώ, ο οποίος αφορά ειδικά το πρόγραμμα. Στην περίπτωση που οι πληρωμές από την Επιτροπή πραγματοποιούνται μέσω τραπεζικού λογαριασμού άλλου από εκείνον του προγράμματος, τα σχετικά ποσά και οι τυχόν παραγόμενοι τόκοι μεταφέρονται στο σύνολό τους και χωρίς καθυστέρηση στον τραπεζικό λογαριασμό του προγράμματος.
3. Κανένα ποσό δεν αφαιρείται ούτε παρακρατείται, ούτε επιβάλλεται οποιαδήποτε ειδική ή άλλη επιβάρυνση ισοδύναμου αποτελέσματος στα εν λόγω ποσά ή στους παραγόμενους τόκους.

Άρθρο 60

Κοινοί κανόνες για τον υπολογισμό της προχρηματοδότησης

1. Κάθε οικονομικό έτος, η διαχειριστική αρχή, μόλις ενημερωθεί σχετικά με την ετήσια ανάλυση υποχρεώσεων, δύναται να ζητήσει ως προχρηματοδότηση τη μεταφορά έως και του 80 % της συνεισφοράς της Ένωσης για το συγκεκριμένο οικονομικό έτος. Από το δεύτερο οικονομικό έτος και εξής, τα αιτήματα προχρηματοδότησης υποβάλλονται μαζί με τον προσωρινό προϋπολογισμό που αναφέρει λεπτομερώς τις αναλήψεις υποχρεώσεων και τις πληρωμές της διαχειριστικής αρχής για τις δύο λογιστικές χρήσεις που ακολουθούν την πιο πρόσφατη γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου που αναφέρεται στο άρθρο 68. Κατόπιν εξέτασης του εν λόγω προσωρινού προϋπολογισμού, αξιολόγησης των πραγματικών αναγκών χρηματοδότησης του προγράμματος και επαλήθευσης της διαθεσιμότητας των πόρων, η Επιτροπή προβαίνει στην καταβολή του συνόλου ή μέρους της αιτηθείσας προχρηματοδότησης το αργότερο 60 ημέρες μετά την ημερομηνία καταχώρισης της αίτησης πληρωμής από την Επιτροπή.
2. Κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, η διαχειριστική αρχή δύναται να ζητήσει τη μεταφορά του συνόλου ή μέρους των ήδη δεσμευθέντων πόρων ως επιπλέον προχρηματοδότηση. Προς τεκμηρίωση του αιτήματός της, η διαχειριστική αρχή υποβάλει ενδιάμεση οικονομική έκθεση από την οποία προκύπτει ότι οι πραγματικές επιλέξιμες δαπάνες ή οι δαπάνες που ενδέχεται να πραγματοποιηθούν πριν από το τέλος του οικονομικού έτους υπερβαίνουν το ποσό της ήδη καταβληθείσας προχρηματοδότησης. Οι εν λόγω μεταγενέστερες μεταφορές ποσών αποτελούν επιπλέον προχρηματοδότηση με την προϋπόθεση ότι δεν τεκμηριώνονται από γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου κατά το άρθρο 68.
3. Για κάθε οικονομικό έτος υλοποίησης του προγράμματος, η Επιτροπή προβαίνει σε εκκαθάριση προηγούμενων πληρωμών προχρηματοδότησης με βάση τις πραγματικές επιλέξιμες δαπάνες, βασιζόμενη στη γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου που αναφέρεται στο άρθρο 68 κατόπιν της αποδοχής των λογαριασμών σύμφωνα με το άρθρο 69 παράγραφος 2. Με βάση τα αποτελέσματα της εν λόγω εκκαθάρισης, η Επιτροπή δύναται να προβεί στις αναγκαίες δημοσιονομικές προσαρμογές.

Άρθρο 61

Διακοπή της προθεσμίας πληρωμής

1. Ο κύριος διατάκτης, κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012, δύναται να διακόψει την προθεσμία πληρωμής για αίτηση πληρωμής για περίοδο μέγιστης διάρκειας έξι μηνών σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - α) κατόπιν ενημέρωσης από εθνικό ή ενωσιακό ελεγκτικό φορέα, προκύπτουν σαφή αποδεικτικά στοιχεία που υποδηλώνουν σημαντικές ελλείψεις στη λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου·
 - β) ο κύριος διατάκτης οφείλει να προβεί σε επιπρόσθετες επαληθεύσεις εάν περιέλθουν εις γνώσιν του πληροφορίες από τις οποίες προκύπτει ότι οι δαπάνες συνδέονται με παρατυπία που επιφέρει σοβαρές δημοσιονομικές συνέπειες·
 - γ) μη υποβολή ενός από τα έγγραφα που απαιτούνται βάσει του άρθρου 77·
 - δ) μη υποβολή ενός από τα έγγραφα που απαιτούνται βάσει των άρθρων 60 και 64.
- Η διαχειριστική αρχή δύναται να δεχθεί παράταση της περιόδου διακοπής κατά τρεις επιπλέον μήνες.

2. Ο κύριος διατάκτης περιορίζει τη διακοπή στο μέρος των δαπανών που καλύπτεται από την αίτηση πληρωμής την οποία αφορούν τα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1, εκτός εάν δεν είναι δυνατός ο εντοπισμός του μέρους των δαπανών που επηρεάζεται. Ο κύριος διατάκτης ενημερώνει άμεσα αφενός το κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένη η διαχειριστική αρχή και αφετέρου τη διαχειριστική αρχή για τους λόγους της διακοπής και τους ζητά να διορθώσουν την κατάσταση. Ο κύριος διατάκτης τερματίζει τη διακοπή της προθεσμίας πληρωμής αμέσως μόλις ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα. Εάν δεν ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα, η εν λόγω διακοπή δύναται να παραταθεί πέραν των έξι μηνών.

Άρθρο 62

Αναστολή πληρωμών

1. Η Επιτροπή δύναται να αναστείλει το σύνολο ή μέρος των πληρωμών σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - α) αν υπάρχει σοβαρή ανεπάρκεια στην αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος, η οποία θέτει σε κίνδυνο τη συνεισφορά της Ένωσης και για την οποία δεν έχουν ληφθεί διορθωτικά μέτρα·
 - β) αν συμμετέχουσα χώρα έχει προβεί σε σοβαρή παράβαση των υποχρεώσεων της δυνάμει του άρθρου 31·
 - γ) αν οι δαπάνες σχετίζονται με σοβαρή παρατυπία η οποία δεν έχει διορθωθεί και έχει σοβαρές δημοσιονομικές επιπτώσεις·
 - δ) αν υπάρχει σοβαρή ανεπάρκεια ως προς την ποιότητα και την αξιοπιστία του συστήματος αξιολόγησης και παρακολούθησης·
 - ε) αν από την παρακολούθηση, την αξιολόγηση ή τον λογιστικό έλεγχο προέκυψαν αποδεικτικά στοιχεία σύμφωνα με τα οποία το πρόγραμμα δεν αποδίδει σύμφωνα με τα χρονοδιαγράμματα που αναφέρονται στο άρθρο 4 και σύμφωνα με τα υποβληθέντα στοιχεία βάσει του άρθρου 77.
2. Η Επιτροπή δύναται να αποφασίσει την αναστολή όλων ή μέρους των πληρωμών προχρηματοδότησης, αφού προηγουμένως δώσει στη διαχειριστική αρχή την ευκαιρία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.
3. Η Επιτροπή τερματίζει την αναστολή όλων ή μέρους των πληρωμών, σε περίπτωση που η διαχειριστική αρχή λάβει τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να καταστεί δυνατή η άρση της αναστολής.

Άρθρο 63

Πληρωμή σε κύριους δικαιούχους

1. Οι πληρωμές στους κύριους δικαιούχους μπορούν να λάβουν μία από τις ακόλουθες μορφές:
 - α) προχρηματοδότηση·
 - β) ενδιάμεση πληρωμή·
 - γ) πληρωμή του τελικού υπολοίπου.
2. Η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει τη διεκπεραίωση των πληρωμών προς τους κύριους δικαιούχους το συντομότερο δυνατόν σύμφωνα με την υπογραφείσα σύμβαση. Κανένα ποσό δεν αφαιρείται ούτε παρακρατείται, εκτός εάν τεκμηριώνεται από την υπογραφείσα σύμβαση, ούτε επιβάλλεται οποιαδήποτε ειδική ή άλλη επιβάρυνση ισοδύναμου αποτελέσματος που θα επέφερε τη μείωση των εν λόγω πληρωμών.

Άρθρο 64

Πληρωμή του τελικού υπολοίπου

1. Έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2024, η διαχειριστική αρχή υποβάλλει την αίτηση πληρωμής του τελικού υπολοίπου μαζί με τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 77 παράγραφος 5.
2. Το τελικό υπόλοιπο καταβάλλεται εντός περιόδου μέγιστης διάρκειας τριών μηνών από την ημερομηνία εκκαθάρισης των λογαριασμών της τελευταίας λογιστικής χρήσης ή ενός μήνα από την ημερομηνία παραλαβής της τελικής έκθεσης υλοποίησης, εάν η ημερομηνία αυτή είναι μεταγενέστερη.

Άρθρο 65

Εξαίρεση από την αποδέσμευση

1. Το ποσό που αφορά η αποδέσμευση μειώνεται κατά τα ποσά που η διαχειριστική αρχή δεν ήταν σε θέση να δηλώσει στην Επιτροπή λόγω:

- α) αναστολής έργων με νομική διαδικασία ή διοικητική προσφυγή με ανασταλτικό αποτέλεσμα· ή
- β) λόγων ανωτέρας βίας που επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό την υλοποίηση ολόκληρου ή μέρους του προγράμματος·
- γ) εφαρμογής του άρθρου 61 ή του άρθρου 62.

2. Η διαχειριστική αρχή που επικαλείται λόγους ανωτέρας βίας σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο β) αποδεικνύει τις άμεσες επιπτώσεις της κατάστασης ανωτέρας βίας στην υλοποίηση ολόκληρου ή μέρους του προγράμματος. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχεία α) και β), η μείωση του ποσού μπορεί να ζητηθεί άπαξ, εάν η διάρκεια της αναστολής ή της κατάστασης ανωτέρας βίας δεν υπερβεί το ένα έτος, ή περισσότερες φορές που αντιστοιχούν στη διάρκεια της κατάστασης ανωτέρας βίας ή τον αριθμό των ετών μεταξύ της ημερομηνίας της δικαστικής ή διοικητικής απόφασης για την αναστολή της υλοποίησης του έργου και της ημερομηνίας έκδοσης της οριστικής δικαστικής ή διοικητικής απόφασης.

3. Έως τις 15 Φεβρουαρίου, η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει στην Επιτροπή στοιχεία για τις αναφερόμενες στην παράγραφο 1 εξαιρέσεις για το ποσό που έπρεπε να δηλωθεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου οικονομικού έτους.

Άρθρο 66

Διαδικασία αποδέσμευσης

1. Η Επιτροπή ενημερώνει εγκαίρως τη διαχειριστική αρχή οποτεδήποτε υπάρχει κίνδυνος αποδέσμευσης δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2014.

2. Βάσει των στοιχείων που λαμβάνει από τις 15 Φεβρουαρίου, η Επιτροπή ενημερώνει τη διαχειριστική αρχή για το ποσό της αποδέσμευσης που προκύπτει από τα εν λόγω στοιχεία.

3. Η διαχειριστική αρχή έχει προθεσμία δύο μηνών για να αποδεχθεί το ποσό που πρόκειται να αποδεσμευτεί ή να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.

4. Έως τις 30 Ιουνίου, η διαχειριστική αρχή υποβάλλει στην Επιτροπή αναθεωρημένο σχέδιο χρηματοδότησης που αποτυπώνει τον αντίκτυπο του μειωμένου ποσού της στήριξης για τους θεματικούς στόχους ή την τεχνική συνδρομή του προγράμματος για το εξεταζόμενο οικονομικό έτος. Εάν δεν υποβληθεί το σχέδιο αυτό, η Επιτροπή αναθεωρεί το σχέδιο χρηματοδότησης μειώνοντας τη συνεισφορά της Ένωσης για το εξεταζόμενο οικονομικό έτος. Η μείωση αφορά αναλογικά τους θεματικούς στόχους και την τεχνική συνδρομή.

5. Η Επιτροπή τροποποιεί την απόφαση έγκρισης του προγράμματος.

Άρθρο 67

Χρήση του ευρώ

1. Οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν σε νόμισμα πλην του ευρώ μετατρέπονται σε ευρώ από τη διαχειριστική αρχή και από τον δικαιούχο με βάση τη μηνιαία λογιστική συναλλαγματική ισοτιμία της Επιτροπής για:

- α) τον μήνα κατά τον οποίο πραγματοποιήθηκαν οι δαπάνες ή
- β) τον μήνα κατά τον οποίο οι δαπάνες υποβλήθηκαν προς εξέταση σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 1 ή
- γ) τον μήνα κατά τον οποίο οι δαπάνες δηλώθηκαν στον κύριο δικαιούχο.

2. Η επιλεγείσα μέθοδος καθορίζεται στο πρόγραμμα και εφαρμόζεται καθ' όλη τη διάρκειά του. Μπορούν να εφαρμοστούν διαφορετικές μέθοδοι για την τεχνική συνδρομή και τα έργα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Παρουσίαση και αποδοχή των λογαριασμών

Άρθρο 68

Παρουσίαση λογαριασμών

1. Οι λογαριασμοί του προγράμματος καταρτίζονται από τη διαχειριστική αρχή. Οι εν λόγω λογαριασμοί είναι ανεξάρτητοι και ξεχωριστοί και περιλαμβάνουν μόνο τις συναλλαγές που αφορούν το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Οι λογαριασμοί τηρούνται με τρόπο που καθιστά δυνατή την αναλυτική παρακολούθηση του προγράμματος, ανά προτεραιότητα και τεχνική συνδρομή.
2. Στην ετήσια έκθεσή της, η διαχειριστική αρχή παρέχει έως τις 15 Φεβρουαρίου στην Επιτροπή τα ακόλουθα στοιχεία:
 - α) λογαριασμοί της προηγούμενης λογιστικής χρήσης·
 - β) δήλωση διαχείρισης υπογεγραμμένη από τον εκπρόσωπο της διαχειριστικής αρχής, με την οποία επιβεβαιώνεται ότι:
 - i) οι πληροφορίες παρουσιάζονται σωστά και είναι πλήρεις και ακριβείς,
 - ii) οι δαπάνες χρησιμοποιήθηκαν για τον επιδιωκόμενο σκοπό τους,
 - iii) τα εφαρμοζόμενα συστήματα ελέγχου παρέχουν τις αναγκαίες εγγυήσεις όσον αφορά τη νομιμότητα των υποκείμενων πράξεων.
 - γ) ετήσια σύνοψη των τελικών ελέγχων που έχουν διενεργηθεί από τη διαχειριστική αρχή, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης της φύσης και έκτασης των σφαλμάτων και αδυναμιών που εντοπίστηκαν στα συστήματα, καθώς και των διορθωτικών μέτρων που έχουν ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν·
 - δ) γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου για τους ετήσιους λογαριασμούς·
 - ε) ετήσια γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου που καταρτίζει η αρχή ελέγχου, που παρέχει σύνοψη των διενεργηθέντων λογιστικών ελέγχων και περιλαμβάνει ανάλυση της φύσης και έκτασης των σφαλμάτων και αδυναμιών που εντοπίστηκαν στα συστήματα, καθώς και τα διορθωτικά μέτρα που έχουν ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν·
 - στ) εκτίμηση των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από την 1η Ιουλίου έως τις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους·
 - ζ) κατάλογο των έργων που περατώθηκαν κατά τη διάρκεια της λογιστικής χρήσης.
3. Οι λογαριασμοί που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχείο α) υποβάλλονται για κάθε πρόγραμμα και περιλαμβάνουν για κάθε προτεραιότητα και τεχνική συνδρομή:
 - α) τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν και καταβλήθηκαν και τα έσοδα που προέκυψαν και ελήφθησαν από τη διαχειριστική αρχή·
 - β) τα ποσά που αποτέλεσαν αντικείμενο παραίτησης και ανάκτησης κατά τη λογιστική χρήση, τα προς ανάκτηση ποσά έως το τέλος της λογιστικής χρήσης και τα μη ανακτήσιμα ποσά.
4. Η γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο δ) αποφαίνεται σχετικά με το κατά πόσον οι λογαριασμοί παρουσιάζουν πιστή και ορθή εικόνα, οι σχετικές συναλλαγές είναι νόμιμες και κανονικές και τα ορθώς εφαρμοζόμενα συστήματα ελέγχου λειτουργούν. Η γνωμοδότηση αναφέρει επίσης εάν το ελεγκτικό έργο αμφισβητεί τους ισχυρισμούς που περιλαμβάνονται στη δήλωση διαχείρισης που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο β).

Άρθρο 69

Αποδοχή λογαριασμών

1. Η Επιτροπή εξετάζει τους λογαριασμούς και ενημερώνει τη διαχειριστική αρχή έως τις 31 Μαΐου του έτους που έπεται του τέλους της λογιστικής χρήσης εάν αποδέχεται ότι οι λογαριασμοί είναι πλήρεις, ακριβείς και αληθείς.
2. Με βάση τις πραγματοποιηθείσες επιλέξιμες δαπάνες, όπως πιστοποιούνται από τη γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου που αναφέρεται στο άρθρο 68 παράγραφος 2 στοιχείο δ), η Επιτροπή προβαίνει σε εκκαθάριση της προχρηματοδότησης.
3. Η αποδοχή των λογαριασμών πραγματοποιείται με την επιφύλαξη τυχόν μεταγενέστερων δημοσιονομικών διορθώσεων σύμφωνα με το άρθρο 72.

Άρθρο 70

Περίοδος τήρησης αρχείων

1. Η διαχειριστική αρχή και οι δικαιούχοι διατηρούν όλα τα έγγραφα που σχετίζονται με το πρόγραμμα ή κάποιο έργο για πέντε έτη από την ημερομηνία πληρωμής του υπολοίπου του προγράμματος. Ειδικότερα, τηρούν εκδόσεις, δικαιολογητικά έγγραφα, καθώς και λογαριασμούς, λογιστικά έγγραφα και κάθε άλλο έγγραφο που αφορά τη χρηματοδότηση του προγράμματος (συμπεριλαμβανομένων όλων των εγγράφων που αφορούν την ανάθεση της σύμβασης) και των έργων.
2. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1, τα αρχεία που αφορούν λογιστικούς ελέγχους, προσφυγές, δικαστικές διαφορές ή διεκδικήσεις απαιτήσεων που προκύπτουν από τις επιδόσεις του προγράμματος ή του έργου τηρούνται έως την ολοκλήρωση των εν λόγω λογιστικών ελέγχων και τη διευθέτηση των προσφυγών, δικαστικών διαφορών ή απαιτήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Δημοσιονομικές διορθώσεις και ανακτήσεις

Τμήμα 1

Δημοσιονομικές διορθώσεις

Άρθρο 71

Δημοσιονομικές διορθώσεις από τη διαχειριστική αρχή

1. Η διαχειριστική αρχή φέρει την πρωταρχική ευθύνη για την πρόληψη και τη διερεύνηση των παρατυπιών, καθώς και για την επιβολή των αναγκαίων δημοσιονομικών διορθώσεων και την επιδίωξη της ανάκτησης των σχετικών ποσών. Στην περίπτωση συστημικής παρατυπίας, η διαχειριστική αρχή επεκτείνει τις έρευνές της προκειμένου να καλύψει όλες τις πράξεις που ενδέχεται να επηρεάζονται.

Η διαχειριστική αρχή προβαίνει στις απαιτούμενες δημοσιονομικές διορθώσεις όσον αφορά τις μεμονωμένες ή συστημικές παρατυπίες που έχουν διαπιστωθεί σε έργα, την τεχνική συνδρομή ή το πρόγραμμα. Οι δημοσιονομικές διορθώσεις συνίστανται στην ακύρωση του συνόλου ή μέρους της συνεισφοράς της Ένωσης σε ένα έργο ή την τεχνική συνδρομή. Η διαχειριστική αρχή λαμβάνει υπόψη τη φύση και τη σοβαρότητα των παρατυπιών και την οικονομική ζημία και εφαρμόζει δημοσιονομική διόρθωση. Οι δημοσιονομικές διορθώσεις εγγράφονται στους ετήσιους λογαριασμούς από τη διαχειριστική αρχή για τη λογιστική χρήση κατά τη διάρκεια της οποίας αποφασίζεται η ακύρωση.

2. Το ποσό της συνεισφοράς της Ένωσης που ακυρώνεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο του σχετικού προγράμματος σύμφωνα με την παράγραφο 3.
3. Η ακυρωθείσα σύμφωνα με την παράγραφο 1 συνεισφορά δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί εκ νέου για το έργο που αποτέλεσε αντικείμενο δημοσιονομικής διόρθωσης ή, σε περίπτωση δημοσιονομικής διόρθωσης λόγω συστημικής παρατυπίας, και για οποιοδήποτε έργο επηρεάστηκε από τη συστημική παρατυπία.

Άρθρο 72

Δημοσιονομικές διορθώσεις από την Επιτροπή

1. Η Επιτροπή πραγματοποιεί δημοσιονομικές διορθώσεις ακυρώνοντας το σύνολο ή μέρος της συνεισφοράς της Ένωσης σε ένα πρόγραμμα και προβαίνοντας σε ανάκτηση από τη διαχειριστική αρχή, με στόχο να αποκλεισθούν από την ενωσιακή χρηματοδότηση δαπάνες που παραβιάζουν την εφαρμοστέα νομοθεσία ή σχετίζονται με ανεπάρκειες των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των προγραμμάτων που εντοπίστηκαν από την Επιτροπή ή το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.
2. Παράβαση της εφαρμοστέας νομοθεσίας συνεπάγεται δημοσιονομική διόρθωση μόνο σε σχέση με δηλωθείσες στην Επιτροπή δαπάνες και εφόσον ισχύει μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) η παράβαση επηρέασε την επιλογή έργου ή σύμβασης τεχνικής συνδρομής ή, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, λόγω της φύσης της παράβασης, δεν είναι δυνατό να αξιολογηθεί ο εν λόγω αντίκτυπος, υφίσταται όμως ουσιαστικός κίνδυνος η παράβαση να έχει αυτές τις επιπτώσεις·
 - β) η παράβαση επηρέασε το ποσό των δαπανών που δηλώθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος ή, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, λόγω της φύσης της παράβασης, δεν είναι δυνατό να υπολογιστεί ποσοτικά ο οικονομικός της αντίκτυπος, υφίσταται όμως ουσιαστικός κίνδυνος η παράβαση να έχει αυτές τις επιπτώσεις.

3. Ειδικότερα, η Επιτροπή προβαίνει σε δημοσιονομικές διορθώσεις στην περίπτωση που, κατόπιν διενέργειας της απαραίτητης εξέτασης, καταλήξει σε ένα από τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- α) υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος, οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο την ήδη καταβληθείσα συνεισφορά της Ένωσης·
- β) η διαχειριστική αρχή δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις της βάσει του άρθρου 71 πριν από την έναρξη της διαδικασίας δημοσιονομικής διόρθωσης δυνάμει της παρούσας παραγράφου·
- γ) οι δηλωθείσες στην ετήσια ή τελική έκθεση δαπάνες είναι παράτυπες και δεν έχουν διορθωθεί από τη διαχειριστική αρχή πριν από την έναρξη της διαδικασίας δημοσιονομικής διόρθωσης δυνάμει της παρούσας παραγράφου.

Η Επιτροπή βασίζεται για την κατάρτιση των δημοσιονομικών διορθώσεων σε μεμονωμένες περιπτώσεις παρατυπίας που έχουν εντοπιστεί και λαμβάνει υπόψη το κατά πόσον η παρατυπία έχει συστημικό χαρακτήρα. Όταν δεν είναι εφικτός ο ακριβής προσδιορισμός του ποσού της παράτυπης δαπάνης, η Επιτροπή εφαρμόζει δημοσιονομική διόρθωση με βάση ενιαίο συντελεστή ή διόρθωση κατά παρεκβολή.

4. Όταν αποφασίζει για το ποσό δημοσιονομικής διόρθωσης βάσει της παραγράφου 3, η Επιτροπή, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, λαμβάνει υπόψη τη φύση και τη σοβαρότητα της παρατυπίας ή της τροποποίησης, καθώς και την έκταση και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των ελλείψεων των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου που διαπιστώθηκαν στο πρόγραμμα.

5. Όταν η Επιτροπή στηρίζει τη θέση της σε εκθέσεις ελεγκτών, με εξαίρεση τους ελεγκτές των δικών της υπηρεσιών, εξάγει τα δικά της συμπεράσματά σε σχέση με τις δημοσιονομικές συνέπειες, αφού λάβει υπόψη της παρατηρήσεις της διαχειριστικής αρχής και των ελεγκτών.

6. Το κλείσιμο του προγράμματος δεν θίγει το δικαίωμα της Επιτροπής να προβεί σε μεταγενέστερο στάδιο σε δημοσιονομικές διορθώσεις που αφορούν τη διαχειριστική αρχή.

7. Τα κριτήρια καθορισμού του βαθμού της δημοσιονομικής διόρθωσης που θα εφαρμοστούν και τα κριτήρια για την εφαρμογή ενιαίων συντελεστών ή δημοσιονομικής διόρθωσης κατά παρεκβολή είναι εκείνα που εγκρίθηκαν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 ⁽¹⁾, και ειδικότερα το άρθρο 144, καθώς επίσης και εκείνα που περιλαμβάνονται στην απόφαση της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 2013 ⁽²⁾.

Άρθρο 73

Διαδικασία

1. Πριν λάβει απόφαση για τη δημοσιονομική διόρθωση, η Επιτροπή ενημερώνει τη διαχειριστική αρχή για τα προσωρινά συμπεράσματά της εξέτασής της και της ζητεί να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της εντός δύο μηνών.

2. Σε περίπτωση που η Επιτροπή προτείνει δημοσιονομικές διορθώσεις κατά παρεκβολή ή με ενιαίο συντελεστή, δίνεται στη διαχειριστική αρχή η ευκαιρία να αποδείξει, μέσω εξέτασης των σχετικών εγγράφων τεκμηρίωσης, ότι η πραγματική σοβαρότητα της παρατυπίας ήταν μικρότερη από την εκτίμηση της Επιτροπής. Η διαχειριστική αρχή, σε συμφωνία με την Επιτροπή, δύναται να περιορίσει το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω ελέγχου σε κατάλληλο ποσοστό ή δείγμα των σχετικών εγγράφων τεκμηρίωσης. Εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, το χρονικό διάστημα που διατίθεται για αυτή την εξέταση δεν μπορεί να υπερβεί περαιτέρω την περίοδο δύο μηνών μετά τη δίμηνη περίοδο που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

⁽²⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 2013, για την κατάρτιση και την έγκριση των κατευθυντήριων γραμμών για τον καθορισμό των δημοσιονομικών διορθώσεων στις οποίες θα προβεί η Επιτροπή για τις χρηματοδοτούμενες από την Ένωση δαπάνες στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης λόγω μη συμμόρφωσης με τους κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων [C(2013) 9527].

3. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη όλα τα στοιχεία που υποβάλλει η διαχειριστική αρχή εντός της προθεσμίας που ορίζεται στις παραγράφους 1 και 2.

4. Σε περίπτωση που η διαχειριστική αρχή δεν αποδεχθεί τα προσωρινά συμπεράσματα της Επιτροπής, καλείται σε ακρόαση από την Επιτροπή, ώστε να διασφαλιστεί ότι είναι διαθέσιμες όλες οι σχετικές πληροφορίες και παρατηρήσεις για την εξαγωγή των συμπερασμάτων της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της δημοσιονομικής διόρθωσης.

5. Σε περίπτωση συμφωνίας, και με την επιφύλαξη της παραγράφου 6, η διαχειριστική αρχή δύναται να χρησιμοποιήσει εκ νέου την ακυρωθείσα συνεισφορά για το εξεταζόμενο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 71 παράγραφος 2.

6. Για να προβεί σε δημοσιονομικές διορθώσεις, η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση εντός έξι μηνών από την ημερομηνία της ακρόασης ή την ημερομηνία παραλαβής επιπρόσθετων στοιχείων, όπου η διαχειριστική αρχή συμφωνεί να υποβάλει τα επιπρόσθετα αυτά στοιχεία μετά την ακρόαση. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη όλα τα στοιχεία και τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Στην περίπτωση που δεν πραγματοποιηθεί ακρόαση, ο υπολογισμός της εξαμηνιαίας περιόδου ξεκινά δύο μήνες από την ημερομηνία της προσκλητήριας επιστολής της Επιτροπής.

7. Σε περίπτωση που η Επιτροπή ή το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο εντοπίσουν παρατυπίες που καταδεικνύουν σοβαρή ανεπάρκεια στην αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, η συνακόλουθη δημοσιονομική διόρθωση μειώνει τη συνεισφορά της Ένωσης.

Το πρώτο εδάφιο δεν ισχύει στην περίπτωση σοβαρής ανεπάρκειας στην αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου η οποία, πριν από την ημερομηνία εντοπισμού από την Επιτροπή ή το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο:

α) είχε εντοπισθεί στη δήλωση διαχείρισης, την ετήσια έκθεση ελέγχου ή τη γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου που υποβλήθηκε στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 68 ή σε άλλες εκθέσεις λογιστικού ελέγχου της αρχής ελέγχου που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή και έχουν ληφθεί τα αναγκαία μέτρα, ή

β) είχε αποτελέσει το αντικείμενο κατάλληλων διορθωτικών μέτρων από τη διαχειριστική αρχή.

Η αξιολόγηση σοβαρών ελλείψεων στην αποτελεσματική λειτουργία ενός συστήματος διαχείρισης και ελέγχου βασίζεται στην εφαρμοστέα νομοθεσία κατά την υποβολή των αντίστοιχων δηλώσεων διαχείρισης, των ετήσιων εκθέσεων ελέγχου και των γνωμοδοτήσεων λογιστικού ελέγχου.

Όταν η Επιτροπή αποφασίζει την εφαρμογή δημοσιονομικών διορθώσεων:

α) τηρεί την αρχή της αναλογικότητας λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και τη σοβαρότητα των σοβαρών ελλείψεων στην αποτελεσματική λειτουργία ενός συστήματος διαχείρισης και ελέγχου και τις δημοσιονομικές τους επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της Ένωσης·

β) για τους σκοπούς της εφαρμογής διορθώσεων με βάση ενιαίο συντελεστή ή κατά παρεκβολή, εξαιρεί τις παράτυπες δαπάνες που είχε προηγουμένως εντοπίσει η διαχειριστική αρχή και που έχουν αποτελέσει αντικείμενο προσαρμογής των λογαριασμών, καθώς και τις δαπάνες που υπόκεινται σε εν εξελίξει αξιολόγηση της νομιμότητας και της κανονικότητάς τους·

γ) λαμβάνει υπόψη τις διορθώσεις με βάση ενιαίο συντελεστή ή κατά παρεκβολή που εφαρμόζονται στις δαπάνες από τη διαχειριστική αρχή για άλλες σοβαρές ελλείψεις που έχουν εντοπιστεί από την ίδια την αρχή κατά τον υπολογισμό του υπολειπόμενου κινδύνου για τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

Τμήμα 2

Ανάκτησεις

Άρθρο 74

Δημοσιονομική ευθύνη και ανάκτησεις

1. Η διαχειριστική αρχή είναι υπεύθυνη για την επιδίωξη της ανάκτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

2. Στην περίπτωση που η ανάκτηση αφορά παράβαση των νομικών υποχρεώσεων από την πλευρά της διαχειριστικής αρχής, οι οποίες απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό και τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012, η διαχειριστική αρχή ευθύνεται για την επιστροφή των σχετικών ποσών στην Επιτροπή.

3. Στην περίπτωση που η ανάκτηση αφορά συστημικές ελλείψεις των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος, η διαχειριστική αρχή ευθύνεται για την επιστροφή των σχετικών ποσών στην Επιτροπή σύμφωνα με τον καταμερισμό των ευθυνών μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών κατά τα οριζόμενα στο πρόγραμμα.
4. Στην περίπτωση που η ανάκτηση αφορά απαίτηση κατά δικαιούχου που είναι εγκατεστημένος σε κράτος μέλος και η διαχειριστική αρχή δεν δύναται να ανακτήσει την οφειλή, το κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο δικαιούχος καταβάλλει το οφειλόμενο ποσό στη διαχειριστική αρχή και απαιτεί την επιστροφή του από τον δικαιούχο.
5. Στην περίπτωση που η ανάκτηση αφορά απαίτηση κατά δικαιούχου που είναι εγκατεστημένος σε χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας και η διαχειριστική αρχή δεν δύναται να ανακτήσει την οφειλή, το επίπεδο ευθύνης της χώρας-εταίρου διασυνοριακής συνεργασίας όπου είναι εγκατεστημένος ο δικαιούχος θεσπίζεται στις σχετικές συμφωνίες χρηματοδότησης που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 9.

Άρθρο 75

Επιστροφή ποσών στη διαχειριστική αρχή

1. Η διαχειριστική αρχή ανακτά τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά συν τυχόν τόκους για εκπρόθεσμες πληρωμές από τον κύριο δικαιούχο. Οι δικαιούχοι τους οποίους αφορά η συγκεκριμένη περίπτωση επιστρέφουν στον κύριο δικαιούχο τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά σύμφωνα με τη μεταξύ τους υπογραφείσα συμφωνία εταιρικής σχέσης. Εάν ο κύριος δικαιούχος δεν κατορθώσει να εξασφαλίσει την επιστροφή του ποσού από τον συγκεκριμένο δικαιούχο, η διαχειριστική αρχή ειδοποιεί επίσημα τον τελευταίο να καταβάλει το ποσό της επιστροφής στον κύριο δικαιούχο. Εάν ο εν λόγω δικαιούχος δεν προβεί στην επιστροφή, η διαχειριστική αρχή ζητεί από τη συμμετέχουσα χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένος ο εν λόγω δικαιούχος να επιστρέψει τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά σύμφωνα με το άρθρο 74 παράγραφοι 2 έως 5.
2. Η διαχειριστική αρχή επιδεικνύει τη δέουσα επιμέλεια προκειμένου να διασφαλίσει την επιστροφή των δαπανών που αφορούν οι εντολές ανάκτησης με την υποστήριξη των συμμετεχουσών χωρών. Ειδικότερα, η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει ότι η απαίτηση είναι βεβαία, εκκαθαρισμένη και απαιτητή. Στην περίπτωση που η διαχειριστική αρχή πρόκειται να παραιτηθεί από την είσπραξη βεβαιωθείσας οφειλής, βεβαιώνεται ότι η παραίτηση είναι κανονική και σύμφωνη με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και της αναλογικότητας. Η απόφαση της παραίτησης πρέπει να υποβληθεί εκ των προτέρων στην κοινή επιτροπή παρακολούθησης προς έγκριση.
3. Η διαχειριστική αρχή ενημερώνει διαρκώς την Επιτροπή σχετικά με τις ενέργειες στις οποίες προβαίνει για την ανάκτηση των οφειλόμενων ποσών. Η Επιτροπή δύναται ανά πάσα στιγμή να αναλάβει η ίδια τα καθήκοντα ανάκτησης των ποσών απευθείας είτε από τον δικαιούχο είτε από την οικεία συμμετέχουσα χώρα.
4. Τα αρχεία που διαβιβάζονται σε συμμετέχουσα χώρα ή στην Επιτροπή περιέχουν όλα τα απαραίτητα για την ανάκτηση έγγραφα, καθώς και αποδεικτικά των ενεργειών στις οποίες προέβη η διαχειριστική αρχή για την ανάκτηση των οφειλόμενων ποσών.
5. Οι συμβάσεις που συνάπτει η διαχειριστική αρχή περιλαμβάνουν ρήτρα που επιτρέπει στην Επιτροπή ή στη συμμετέχουσα χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένος ο δικαιούχος να ανακτήσουν τυχόν οφειλόμενα στη διαχειριστική αρχή ποσά, τα οποία δεν ήταν σε θέση να ανακτήσει η ίδια.

Άρθρο 76

Επιστροφή ποσών στην Επιτροπή

1. Κάθε οφειλόμενη επιστροφή στην Επιτροπή πραγματοποιείται πριν από την ημερομηνία λήξης που ορίζεται στην εντολή ανάκτησης. Ως ημερομηνία λήξης ορίζεται η 45η ημέρα από την έκδοση του χρεωστικού σημειώματος.
2. Για οποιαδήποτε καθυστέρηση ως προς την επιστροφή επιβάλλεται πληρωμή τόκων υπερημερίας από την ημερομηνία λήξης έως την ημερομηνία πληρωμής. Το σχετικό επιτόκιο είναι υψηλότερο κατά τρειςήμισι μονάδες από το επιτόκιο που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις κύριες συναλλαγές αναχρηματοδότησης κατά την πρώτη εργάσιμη ημέρα του μήνα κατά τον οποίο καθίσταται ληξιπρόθεσμη. Τα προς επιστροφή ποσά μπορούν να συμψηφιστούν με ποσά κάθε είδους που οφείλονται στον δικαιούχο ή στη συμμετέχουσα χώρα. Το γεγονός αυτό δεν επηρεάζει το δικαίωμα των μερών να καταλήξουν σε συμφωνία για πληρωμή με δόσεις.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΧ

ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Άρθρο 77

Ετήσιες εκθέσεις της διαχειριστικής αρχής

1. Έως τις 15 Φεβρουαρίου, η διαχειριστική αρχή υποβάλλει στην Επιτροπή ετήσια έκθεση εγκριθείσα από την κοινή επιτροπή παρακολούθησης. Η εν λόγω ετήσια έκθεση περιλαμβάνει ένα τεχνικό και ένα οικονομικό τμήμα που καλύπτουν την προηγούμενη λογιστική χρήση.
2. Το τεχνικό τμήμα πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:
 - α) την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την υλοποίηση του προγράμματος και την επίτευξη των προτεραιοτήτων του·
 - β) λεπτομερή κατάλογο των συμβάσεων που έχουν υπογραφεί, καθώς και κατάλογο των επιλεγέντων έργων για τα οποία δεν έχει ακόμη υπογραφεί σύμβαση, συμπεριλαμβανομένων των εφεδρικών καταλόγων·
 - γ) τις δραστηριότητες τεχνικής συνδρομής που έχουν υλοποιηθεί·
 - δ) τα ληφθέντα μέτρα για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των έργων, των αποτελεσμάτων τους και των δράσεων που ανελήφθησαν για την αντιμετώπιση των προσδιορισθέντων προβλημάτων·
 - ε) τις δραστηριότητες ενημέρωσης και επικοινωνίας που έχουν εφαρμοσθεί.
3. Το οικονομικό τμήμα καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 68 παράγραφος 2.
4. Επιπλέον, η ετήσια έκθεση περιλαμβάνει πρόβλεψη των δραστηριοτήτων που πρόκειται να υλοποιηθούν κατά την επόμενη λογιστική χρήση. Η πρόβλεψη αυτή περιλαμβάνει τα εξής:
 - α) επικαιροποιημένη στρατηγική ελέγχου·
 - β) το πρόγραμμα εργασιών, το χρηματοδοτικό σχέδιο και την προγραμματισμένη χρήση της τεχνικής συνδρομής·
 - γ) το ετήσιο σχέδιο παρακολούθησης και αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 78 παράγραφος 2·
 - δ) το ετήσιο σχέδιο ενημέρωσης και επικοινωνίας σύμφωνα με το άρθρο 79 παράγραφος 4.
5. Έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2024, η διαχειριστική αρχή υποβάλλει στην Επιτροπή τελική έκθεση εγκριθείσα από την κοινή επιτροπή παρακολούθησης. Η εν λόγω τελική έκθεση περιλαμβάνει, τηρουμένων των αναλογιών, τις πληροφορίες που ζητούνται βάσει των παραγράφων 2 και 3 ανωτέρω για την τελευταία λογιστική χρήση και για ολόκληρη τη διάρκεια του προγράμματος.

Άρθρο 78

Παρακολούθηση και αξιολόγηση

1. Η παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας του σχεδιασμού και της υλοποίησης, καθώς και στην αξιολόγηση και βελτίωση της συνοχής, της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και του αντικτύπου του. Τα πορίσματα της παρακολούθησης και των αξιολογήσεων λαμβάνονται υπόψη κατά τον κύκλο προγραμματισμού και υλοποίησης.
2. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει ενδεικτικό σχέδιο παρακολούθησης και αξιολόγησης που ισχύει καθ' όλη τη διάρκειά του. Στη συνέχεια, κάθε πρόγραμμα καταρτίζει ετήσιο σχέδιο παρακολούθησης και αξιολόγησης, το οποίο εφαρμόζεται από τη διαχειριστική αρχή σύμφωνα με τη μεθοδολογία καθοδήγησης και αξιολόγησης της Επιτροπής. Το ετήσιο σχέδιο υποβάλλεται στην Επιτροπή το αργότερο στις 15 Φεβρουαρίου.
3. Εκτός από την καθημερινή παρακολούθηση, η διαχειριστική αρχή προβαίνει σε παρακολούθηση του προγράμματος και των έργων με εστίαση στα αποτελέσματα.
4. Η Επιτροπή έχει πρόσβαση σε όλες τις εκθέσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης.

5. Η Επιτροπή μπορεί ανά πάσα στιγμή να ξεκινήσει αξιολόγηση ή παρακολούθηση του προγράμματος ή τμήματος αυτού. Τα αποτελέσματα των εν λόγω εγχειρημάτων, τα οποία κοινοποιούνται στην κοινή επιτροπή παρακολούθησης και στη διαχειριστική αρχή του προγράμματος, ενδέχεται να οδηγήσουν σε προσαρμογές του προγράμματος.

ΤΙΤΛΟΣ X

ΠΡΟΒΟΛΗ

Άρθρο 79

Προβολή

1. Η ευθύνη για τη διασφάλιση της κοινοποίησης των κατάλληλων πληροφοριών στο κοινό βαρύνει τόσο τη διαχειριστική αρχή όσο και τους δικαιούχους.
2. Η διαχειριστική αρχή και οι δικαιούχοι εξασφαλίζουν την κατάλληλη προβολή της συνεισφοράς της Ένωσης στα προγράμματα και τα έργα προκειμένου να ενισχυθεί η ενημέρωση του κοινού σχετικά με τις ενωσιακές δράσεις και να δημιουργηθεί συνεπής εικόνα σχετικά με την ενωσιακή στήριξη σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες.
3. Η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει ότι η στρατηγική προβολής της και τα μέτρα προβολής που εφαρμόζουν οι δικαιούχοι συνάδουν με την καθοδήγηση της Επιτροπής.
4. Η επικοινωνιακή στρατηγική του προγράμματος για ολόκληρη τη διάρκειά του, καθώς και ενδεικτικό σχέδιο ενημέρωσης και επικοινωνίας για το πρώτο έτος, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων προβολής, συμπεριλαμβάνονται στο πρόγραμμα. Στη συνέχεια, κάθε πρόγραμμα καταρτίζει σχέδιο ενημέρωσης και επικοινωνίας, το οποίο εφαρμόζεται από τη διαχειριστική αρχή. Το σχέδιο αυτό υποβάλλεται στην Επιτροπή το αργότερο στις 15 Φεβρουαρίου.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΙΤΛΟΣ I

ΕΜΜΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ

Άρθρο 80

Διεθνείς οργανισμοί ως διαχειριστική αρχή

1. Οι συμμετέχουσες χώρες δύνανται να προτείνουν τη διαχείριση του προγράμματος από διεθνή οργανισμό.
2. Μόνον οι διεθνείς οργανισμοί κατά την έννοια του άρθρου 43 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1268/2012 μπορούν να προταθούν ως διαχειριστική αρχή.
3. Οι διεθνείς οργανισμοί πληρούν τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο άρθρο 60 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 966/2012.
4. Πριν εγκρίνει ένα πρόγραμμα, η Επιτροπή συγκεντρώνει στοιχεία που αποδεικνύουν ότι πληρούνται οι απαιτήσεις της παραγράφου 3.

Άρθρο 81

Κανόνες που ισχύουν για τα προγράμματα που διαχειρίζονται διεθνείς οργανισμοί

1. Η Επιτροπή και ο διεθνής οργανισμός συνάπτουν συμφωνία στην οποία καθορίζονται λεπτομερώς οι ρυθμίσεις που ισχύουν για το πρόγραμμα. Στην περίπτωση που το πρόγραμμα συνεισφέρει σε χρηματοδοτικό μέσο δυνάμει του άρθρου 42, τηρούνται οι προϋποθέσεις και οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων που καθορίζονται στο άρθρο 140 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.
2. Οι διατάξεις που περιλαμβάνονται στο Δεύτερο Μέρος ισχύουν για τα προγράμματα που διαχειρίζονται διεθνείς οργανισμοί, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στη συμφωνία που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΕΜΜΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕ ΧΩΡΑ-ΕΤΑΙΡΟ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Άρθρο 82

Χώρες-εταίροι διασυνοριακής συνεργασίας ως διαχειριστική αρχή

1. Οι συμμετέχουσες χώρες δύνανται να προτείνουν τη διαχείριση του προγράμματος από χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας.
2. Το είδος των καθηκόντων που ανατίθενται στην ορισθείσα χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας καθορίζεται στη συμφωνία που έχουν υπογράψει η Επιτροπή και η χώρα-εταίρος διασυνοριακής συνεργασίας δυνάμει των διατάξεων περί έμμεσης διαχείρισης του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 και του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1268/2012.
3. Στη συμφωνία που αναφέρεται στην παράγραφο 2 καθορίζονται λεπτομερώς οι ρυθμίσεις που ισχύουν για το πρόγραμμα. Ειδικότερα, η συμφωνία καθορίζει ποιες διατάξεις του δεύτερου μέρους ισχύουν σχετικά με τη φύση των καθηκόντων που ανατίθενται στη διαχειριστική αρχή, καθώς και τα σχετικά ποσά.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 83

Μεταβατικές διατάξεις

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 951/2007 ⁽¹⁾ της Επιτροπής εξακολουθεί να διέπει τις νομικές πράξεις και δεσμεύσεις που αφορούν την υλοποίηση των προγενέστερων του 2014 δημοσιονομικών ετών.

Άρθρο 84

Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την τρίτη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2014.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 18 Αυγούστου 2014.

Για την Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 951/2007 της Επιτροπής, της 9ης Αυγούστου 2007, για τον καθορισμό των διατάξεων εφαρμογής των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1638/2006, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για τον καθορισμό γενικών διατάξεων σχετικά με τη θέσπιση ευρωπαϊκού μηχανισμού γειτονίας και εταιρικής σχέσης (ΕΕ L 210 της 10.8.2007, σ. 10).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κριτήρια ορισμού της διαχειριστικής αρχής

Η διαδικασία ορισμού βασίζεται στις εξής συνιστώσες του εσωτερικού ελέγχου:

1. Περιβάλλον εσωτερικού ελέγχου

- i) Οργανωτική δομή που καλύπτει τα καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής και την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των φορέων καθώς και στο πλαίσιο κάθε φορέα σύμφωνα με την περιγραφή που παρατίθεται στο δεύτερο μέρος τίτλος IV κεφάλαιο 2, ώστε να εξασφαλίζεται, κατά περίπτωση, η τήρηση της αρχής του διαχωρισμού καθηκόντων.
- ii) Σε περίπτωση ανάθεσης καθηκόντων σε ενδιάμεσους φορείς, πλαίσιο για τη διασφάλιση του ορισμού των αντίστοιχων ευθυνών και υποχρεώσεών τους, επαλήθευση της ικανότητάς τους να εκτελούν τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί και της ύπαρξης διαδικασιών υποβολής εκθέσεων.
- iii) Διαδικασίες υποβολής εκθέσεων και παρακολούθησης για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση παρατυπιών, καθώς και για την ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
- iv) Σχέδιο κατανομής των κατάλληλων ανθρώπινων πόρων με τις απαραίτητες δεξιότητες, σε διάφορα επίπεδα και για διαφορετικά καθήκοντα εντός του οργανισμού.

2. Διαχείριση κινδύνου

Λαμβανομένης υπόψη της αρχής της αναλογικότητας, σύστημα που εξασφαλίζει τη διενέργεια της κατάλληλης ανάλυσης επικινδυνότητας τουλάχιστον άπαξ ετησίως, και ιδίως σε περίπτωση σημαντικής τροποποίησης των δραστηριοτήτων.

3. Δραστηριότητες διαχείρισης και ελέγχου

- i) Διαδικασίες επιλογής έργων που διασφαλίζουν την τήρηση των αρχών της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης, της μη επιβολής διακρίσεων, της αντικειμενικότητας και του θεμιτού ανταγωνισμού. Για την τήρηση των αρχών αυτών:
 - α) τα έργα επιλέγονται και ανατίθενται με βάση εκ των προτέρων ανακοινωθέντα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης, τα οποία ορίζονται στον πίνακα αξιολόγησης. Τα κριτήρια επιλογής επιτρέπουν την αξιολόγηση της ικανότητας του αιτούντος προς πλήρη εκτέλεση της προτεινόμενης ενέργειας ή του προτεινόμενου προγράμματος εργασίας. Τα κριτήρια ανάθεσης χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της ποιότητας της πρότασης έργου ως προς τους καθορισμένους στόχους και τις καθορισμένες προτεραιότητες·
 - β) οι επιχορηγήσεις υπόκεινται σε κανόνες εκ των προτέρων και εκ των υστέρων δημοσίευσης·
 - γ) οι αιτούντες ενημερώνονται εγγράφως σχετικά με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης. Σε περίπτωση μη χορήγησης της αιτηθείσας επιχορήγησης, η διαχειριστική αρχή ανακοινώνει τους λόγους απόρριψης της αίτησης, σε σχέση με τα κριτήρια επιλογής και χορήγησης που δεν πληροί η αίτηση·
 - δ) αποφεύγεται οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων·
 - ε) ισχύουν οι ίδιοι κανόνες και οι ίδιες προϋποθέσεις για όλους τους αιτούντες.
- ii) Διαδικασίες διαχείρισης συμβάσεων.
- iii) Διαδικασίες επαλήθευσης, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών επαληθεύσεων, για κάθε αίτηση πληρωμής από τους δικαιούχους, και επιτόπιες επαληθεύσεις των έργων·
- iv) Διαδικασίες επεξεργασίας και έγκρισης πληρωμών.
- v) Διαδικασίες θέσπισης συστήματος για τη συλλογή, την καταγραφή και την ηλεκτρονική αποθήκευση δεδομένων για κάθε έργο, καθώς και για τη διασφάλιση της ασφάλειας των συστημάτων πληροφορικής σύμφωνα με τα διεθνή αποδεκτά πρότυπα.
- vi) Διαδικασίες που καθιερώνει η διαχειριστική αρχή για να εξασφαλίσει ότι οι δικαιούχοι τηρούν είτε χωριστό λογιστικό σύστημα είτε επαρκή λογιστική κωδικοποίηση για όλες τις συναλλαγές που αφορούν ένα έργο.

- vii) Διαδικασίες για την εφαρμογή αποτελεσματικών και αναλογικών μέτρων καταπολέμησης της απάτης.
- viii) Διαδικασίες για την κατάρτιση των λογαριασμών και τη διασφάλιση της αυθεντικότητας, της πληρότητας και της ακρίβειάς τους, καθώς και της συμμόρφωσης των δαπανών με τους εφαρμοστέους κανόνες.
- ix) Διαδικασίες για τη διασφάλιση επαρκούς διαδρομής του λογιστικού ελέγχου και συστήματος αρχειοθέτησης.
- x) Διαδικασίες για την κατάρτιση της δήλωσης αξιοπιστίας της διαχείρισης, της έκθεσης σχετικά με τους διενεργηθέντες ελέγχους και τις εντοπισθείσες αδυναμίες, καθώς και της ετήσιας σύνοψης των τελικών λογιστικών και λοιπών ελέγχων.
- xi) Στην περίπτωση ανάθεσης καθηκόντων σε ενδιάμεσους φορείς, τα κριτήρια ορισμού θα πρέπει να περιλαμβάνουν αξιολόγηση των διαδικασιών που εφαρμόζονται για να διασφαλιστεί ότι η διαχειριστική αρχή επαληθεύει την ικανότητα των ενδιάμεσων φορέων για εκτέλεση των καθηκόντων και την παρακολούθηση της ορθής εκτέλεσής τους.

4. Ενημέρωση και επικοινωνία

- i) Η διαχειριστική αρχή συλλέγει ή παράγει και χρησιμοποιεί σχετικές πληροφορίες για την υποστήριξη της λειτουργίας των άλλων συνιστωσών του εσωτερικού ελέγχου.
- ii) Η διαχειριστική αρχή διαδίδει σε εσωτερικό επίπεδο πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των στόχων και των ευθυνών σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο, οι οποίες είναι απαραίτητες για την υποστήριξη της λειτουργίας των άλλων συνιστωσών του εσωτερικού ελέγχου.
- iii) Η διαχειριστική αρχή επικοινωνεί με εξωτερικά μέρη σχετικά με θέματα που επηρεάζουν τη λειτουργία των άλλων συνιστωσών του εσωτερικού ελέγχου.

5. Παρακολούθηση

Τεκμηριωμένες διαδικασίες, επαληθεύσεις και αξιολογήσεις που πραγματοποιούνται για να επιβεβαιωθεί η ύπαρξη και λειτουργία των συνιστωσών του εσωτερικού ελέγχου.

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 898/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**της 18ης Αυγούστου 2014**

για την κατάργηση του οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές ενεργοποιημένου άνθρακα σε σκόνη καταγωγής Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας έπειτα από επανεξέταση ενόψει της λήξης ισχύος των μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1225/2009 του Συμβουλίου

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1225/2009 του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ εκ μέρους χωρών μη μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ⁽¹⁾ («ο βασικός κανονισμός»), και ιδίως το άρθρο 9 και το άρθρο 11 παράγραφος 2,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

A. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ**1. Ισχύοντα μέτρα**

- (1) Το Συμβούλιο, μετά από έρευνα αντιντάμπινγκ («αρχική έρευνα»), επέβαλε, με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1006/96 ⁽²⁾, οριστικό δασμό αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές ενεργοποιημένου άνθρακα σε σκόνη («ΕΑΣ»), που επί του παρόντος υπάγεται στον κωδικό ΣΟ ex 3802 10 00, καταγωγής Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας («οριστικά μέτρα αντιντάμπινγκ»). Τα μέτρα είχαν τη μορφή σταθερού δασμού 323 ευρώ τον τόνο (καθαρό βάρος).
- (2) Το Συμβούλιο, μετά από δύο επανεξετάσεις ενόψει της λήξης ισχύος των μέτρων, διατήρησε σε ισχύ τα μέτρα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1011/2002 ⁽³⁾ («πρώτη επανεξέταση ενόψει της λήξης ισχύος των μέτρων») και με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 649/2008 ⁽⁴⁾ («δεύτερη επανεξέταση ενόψει της λήξης ισχύος των μέτρων»).

2. Αίτηση επανεξέτασης ενόψει της λήξης της ισχύος των μέτρων

- (3) Μετά τη δημοσίευση ανακοίνωσης για την επικείμενη λήξη ⁽⁵⁾ των ισχυόντων οριστικών μέτρων αντιντάμπινγκ, η Επιτροπή έλαβε, στις 9 Απριλίου 2013, αίτηση για την έναρξη επανεξέτασης ενόψει της λήξης ισχύος των εν λόγω μέτρων, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του βασικού κανονισμού. Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε από τις εταιρείες Cabot Norit Nederland BV και Cabot Norit (UK) Ltd. («οι αιτούντες») εξ ονόματος παραγωγών που αντιπροσωπεύουν μεγάλο ποσοστό της συνολικής ενωσιακής παραγωγής ενεργοποιημένου άνθρακα σε σκόνη, στην προκειμένη περίπτωση ποσοστό άνω του 25 %.
- (4) Η αίτηση βασίστηκε στον λόγο ότι η λήξη των μέτρων θα κατέληγε ενδεχομένως στη συνέχιση του ντάμπινγκ και στην επανάληψη της ζημίας για τον κλάδο παραγωγής της Ένωσης.

3. Έναρξη επανεξέτασης ενόψει της λήξης της ισχύος των μέτρων

- (5) Η Επιτροπή, αφού διαπίστωσε, έπειτα από διαβούλευση με τη συμβουλευτική επιτροπή, ότι υφίστανται επαρκή στοιχεία για την έναρξη επανεξέτασης ενόψει της λήξης της ισχύος των μέτρων, ανήγγειλε, στις 6 Ιουλίου 2013, με ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ⁽⁶⁾ («ανακοίνωση για την έναρξη»), την έναρξη επανεξέτασης ενόψει της λήξης της ισχύος των μέτρων, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του βασικού κανονισμού.

B. ΑΠΟΣΥΡΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗΣ ΕΝΟΨΕΙ ΤΗΣ ΛΗΞΗΣ ΙΣΧΥΟΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

- (6) Οι αιτούντες, με επιστολή που απέστειλαν στην Επιτροπή με ημερομηνία 7 Μαΐου 2014, απέσυραν επισήμως την αίτησή τους για επανεξέταση ενόψει της λήξης ισχύος των μέτρων.
- (7) Σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1 του βασικού κανονισμού, μια διαδικασία μπορεί να περατωθεί εφόσον αποσυρθεί η αίτηση επανεξέτασης, εκτός εάν η περάτωση δεν θα ήταν προς το συμφέρον της Ένωσης.

⁽¹⁾ ΕΕ L 343 της 22.12.2009, σ. 51.

⁽²⁾ ΕΕ L 134 της 5.6.1996, σ. 20.

⁽³⁾ ΕΕ L 155 της 14.6.2002, σ. 1, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 931/2003 (ΕΕ L 133 της 29.5.2003, σ. 36).

⁽⁴⁾ ΕΕ L 181 της 10.7.2008, σ. 1.

⁽⁵⁾ ΕΕ C 349 της 15.11.2012, σ. 19.

⁽⁶⁾ ΕΕ C 195 της 6.7.2013, σ. 4.

- (8) Η έρευνα δεν έφερε στο φως στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι αυτή η περάτωση δεν θα ήταν προς το συμφέρον της Ένωσης. Επομένως, η Επιτροπή έκρινε σκόπιμη την περάτωση της παρούσας διαδικασίας και την κατάργηση του ισχύοντος δασμού αντιντάμπινγκ.
- (9) Τα ενδιαφερόμενα μέρη ενημερώθηκαν σχετικά και τους δόθηκε η ευκαιρία να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους. Δεν υποβλήθηκαν παρατηρήσεις.
- (10) Συνεπώς, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι η διαδικασία αντιντάμπινγκ όσον αφορά τις εισαγωγές στην Ένωση ενεργοποιημένου άνθρακα σε σκόνη καταγωγής Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας θα πρέπει να τερματιστεί, ο δε δασμός αντιντάμπινγκ θα πρέπει να καταργηθεί.
- (11) Η κατάργηση των μέτρων, η οποία προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό, είναι σύμφωνη με τη γνώμη της επιτροπής που έχει συσταθεί δυνάμει του άρθρου 15 παράγραφος 1 του βασικού κανονισμού,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο οριστικός δασμός αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές ενεργοποιημένου άνθρακα σε σκόνη, που επί του παρόντος υπάγεται στον κωδικό ΣΟ ex 3802 10 00 (κωδικός TARIC 3802 10 00 20), καταγωγής Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, καταργείται και η σχετική διαδικασία περατώνεται.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 18 Αυγούστου 2014.

Για την Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
José Manuel BARROSO

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 899/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 18ης Αυγούστου 2014

για καθορισμό των κατ' αποκοπή τιμών εισαγωγής για τον προσδιορισμό της τιμής εισόδου ορισμένων οπωροκηπευτικών

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2007, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών και ειδικών διατάξεων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα (ενιαίος κανονισμός ΚΟΑ) ⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 543/2011 της Επιτροπής, της 7ης Ιουνίου 2011, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους τομείς των οπωροκηπευτικών και των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών ⁽²⁾, και ιδίως το άρθρο 136 παράγραφος 1,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 543/2011 προβλέπει, κατ' εφαρμογή των αποτελεσμάτων των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης, τα κριτήρια για τον καθορισμό από την Επιτροπή των κατ' αποκοπή τιμών εισαγωγής από τρίτες χώρες, για τα προϊόντα και τις περιόδους που ορίζονται στο παράρτημα XVI μέρος Α του εν λόγω κανονισμού.
- (2) Η κατ' αποκοπή τιμή εισαγωγής υπολογίζεται κάθε εργάσιμη ημέρα, σύμφωνα με το άρθρο 136 παράγραφος 1 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 543/2011, λαμβανομένων υπόψη των ημερήσιων μεταβλητών στοιχείων. Συνεπώς, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να αρχίσει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Οι κατ' αποκοπή τιμές εισαγωγής που αναφέρονται στο άρθρο 136 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 543/2011 καθορίζονται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*,

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 18 Αυγούστου 2014.

Για την Επιτροπή,
εξ ονόματος του Προέδρου,
Jerzy PLEWA
Γενικός Διευθυντής Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης

⁽¹⁾ ΕΕ L 299 της 16.11.2007, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ L 157 της 15.6.2011, σ. 1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οι κατ' αποκοπή τιμές εισαγωγής για τον προσδιορισμό της τιμής εισόδου ορισμένων οπωροκηπευτικών

(ευρώ/100 kg)

Κωδικός ΣΟ	Κωδικός τρίτων χωρών ⁽¹⁾	Κατ' αποκοπή τιμή εισαγωγής
0707 00 05	TR	81,4
	ZZ	81,4
0709 93 10	TR	100,6
	ZZ	100,6
0805 50 10	AR	141,5
	CL	209,1
	TR	164,2
	UY	166,5
	ZA	124,1
0806 10 10	ZZ	161,1
	BR	182,9
	EG	208,5
	MA	170,5
	MX	246,5
	TR	144,4
	ZZ	190,6
0808 10 80	AR	93,4
	BR	91,6
	CL	100,6
	CN	120,3
	NZ	120,6
	US	131,1
	ZA	112,2
	ZZ	110,0
0808 30 90	AR	78,8
	CL	72,3
	TR	141,6
	ZA	101,6
	ZZ	98,6
0809 30	MK	69,0
	TR	133,7
	ZZ	101,4
0809 40 05	BA	44,3
	MK	49,3
	ZA	207,0
	ZZ	100,2

⁽¹⁾ Ονοματολογία των χωρών που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1833/2006 της Επιτροπής (ΕΕ L 354 της 14.12.2006, σ. 19). Ο κωδικός «ZZ» αντιπροσωπεύει «άλλες χώρες καταγωγής».

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 23ης Νοεμβρίου 2011

σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 28/10 που εφάρμοσε η Πορτογαλία με τη μορφή καθεστώτος βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2011) 7756]

(Το κείμενο στην πορτογαλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2014/532/ΕΕ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής (ΣΛΕΕ), και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τα εν λόγω άρθρα ⁽¹⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η εν λόγω απόφαση αφορά κρατική ενίσχυση που εφάρμοσε η Πορτογαλία με τη μορφή καθεστώτος βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων (εφεξής «το καθεστώς»).

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (2) Στις 12 Ιανουαρίου 2009, η Πορτογαλία κοινοποίησε καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων βάσει του σημείου 5.1 της ανακοίνωσης της Επιτροπής «Προσωρινό κοινοτικό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης» ⁽²⁾ (εφεξής «το προσωρινό πλαίσιο»).
- (3) Παρότι αρχικά κοινοποιήθηκε ως βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων για τις χώρες του ΟΟΣΑ, το καθεστώς καλύπτει επίσης εγχώριες εμπορικές συναλλαγές.
- (4) Δεδομένου ότι οι πορτογαλικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι το καθεστώς εφαρμόζεται από τον Ιανουάριο του 2009, η Επιτροπή πληροφόρησε την Πορτογαλία, με επιστολή της 19ης Απριλίου 2010, ότι το καθεστώς είχε καταχωριστεί ως μη κοινοποιηθείσα ενίσχυση.
- (5) Με επιστολή της 27ης Οκτωβρίου 2010, η Επιτροπή ενημέρωσε την Πορτογαλία για την κίνηση διαδικασίας βάσει του άρθρου 108 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ σχετικά με το εν λόγω καθεστώς.
- (6) Με επιστολή της 29ης Νοεμβρίου 2010, οι πορτογαλικές αρχές απάντησαν στην επιστολή της Επιτροπής της 27ης Οκτωβρίου 2010, αποστέλλοντας τις παρατηρήσεις τους. Στο πλαίσιο της αλληλογραφίας αυτής, διαβίβασαν επίσης δύο επιστολές από ασφαλιστές πιστώσεων (CESCE και COSEC), αντίστοιχα της 22ας Νοεμβρίου 2010 και της 23ης Νοεμβρίου 2010.
- (7) Η απόφαση της Επιτροπής για την κίνηση της διαδικασίας δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της 9ης Απριλίου 2011 ⁽³⁾. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν παρατηρήσεις σχετικά με το εν λόγω καθεστώς, αλλά δεν έλαβε καμία παρατήρηση.

⁽¹⁾ ΕΕ C 111 της 9.4.2011, σ. 46.

⁽²⁾ ΕΕ C 16 της 22.1.2009, σ. 1. Η Επιτροπή εφαρμόζει το προσωρινό πλαίσιο από τις 17 Δεκεμβρίου 2008 και ενέκρινε το πορτογαλικό καθεστώς για «περιορισμένα ποσά ενίσχυσης» (υπόθεση αριθ. 13/09) στις 19 Ιανουαρίου 2009, βάσει του προσωρινού πλαισίου.

⁽³⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

2.1. ΣΤΟΧΟΣ

- (8) Σύμφωνα με τις πορτογαλικές αρχές, η τρέχουσα χρηματοπιστωτική κρίση είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των κινδύνων για τις εμπορικές συναλλαγές. Αυτό με τη σειρά του οδήγησε σε μια όλο και περισσότερο συντηρητική στάση εκ μέρους των ασφαλιστών πιστώσεων, που αντικατοπτρίζεται στο επίπεδο της διαθεσιμότητας ασφαλιστικής κάλυψης κινδύνων οι οποίοι συνδέονται με τις εμπορικές συναλλαγές.
- (9) Στόχος του καθεστώτος είναι να αντιμετωπίσει μια έλλειψη της αγοράς που οφείλεται σε αδυναμία κάλυψης των κινδύνων ασφάλισης πιστώσεων και να βοηθήσει στο να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στην αγορά ασφάλισης πιστώσεων.
- (10) Οι στόχοι αυτοί επιδιώκονται μέσω της παροχής ασφάλισης πιστώσεων σε εξαγωγικές επιχειρήσεις και σε επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν προσωρινά έλλειψη ασφαλιστικής κάλυψης εξαγωγικών πιστώσεων στην ιδιωτική αγορά ασφάλισεων για συναλλαγές με επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε χώρες του ΟΟΣΑ ή για εγχώριες συναλλαγές.
- (11) Σύμφωνα με τις πορτογαλικές αρχές, ο τομέας των ασφαλίσεων συρρικνώθηκε αισθητά από το 2008, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα την αδυναμία ασφαλιστικής κάλυψης. Έτσι, η συνολική αξία του χαρτοφυλακίου ασφαλίσεων μειώθηκε κατά 32,84 % μεταξύ της 31ης Δεκεμβρίου 2008 και της 31ης Δεκεμβρίου 2009 και επιπλέον κατά 22,4 % μεταξύ της 31ης Δεκεμβρίου 2009 και της 30ής Σεπτεμβρίου 2010. Η συνολική αξία του χαρτοφυλακίου ασφαλίσεων μειώθηκε από 30,6 δισεκατ. ευρώ στα τέλη του 2008 σε 15,9 δισεκατ. ευρώ το 2010. Ο αριθμός των ασφαλισμένων επιχειρήσεων μειώθηκε από 3 709 στα τέλη του 2008 σε 2 290 τον Σεπτέμβριο του 2010. Υποβλήθηκαν επίσης επιστολές από ασφαλιστές για να αιτιολογήσουν την ανάγκη συνέχισης του καθεστώτος μέχρι τα τέλη του 2010, παρότι στις επιστολές αναφέρθηκε ότι δεν επιτεύχθηκε το μέγιστο ποσό κάλυψης βάσει του καθεστώτος. Οι επιστολές αυτές αιτιολογούσαν την ανάγκη ύπαρξης του εν λόγω καθεστώτος, αναφέροντας τον αυξανόμενο κίνδυνο ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων λόγω της γενικής οικονομικής κατάστασης σε εποχή ανάκαμψης από την κρίση, με τη συνεπαγόμενη αύξηση στις τιμές και μείωση της κάλυψης από ιδιωτικούς ασφαλιστές σε ορισμένους τομείς.

2.2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

- (12) Η εθνική νομική βάση για το καθεστώς είναι το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 175/2008 («Criação do FINOVA») της 26ης Αυγούστου 2008 και το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 211/1998 της 16ης Ιουλίου, 1998 που ορίζει τους κανόνες οι οποίοι εφαρμόζονται στις εταιρείες αμοιβαίων εγγυήσεων (όπως τροποποιήθηκε από τα νομοθετικά διατάγματα αριθ. 19/2001 της 30ής Ιανουαρίου 2001 και αριθ. 309-A/2007 της 7ης Σεπτεμβρίου 2007).

2.3. ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

- (13) Το καθεστώς εφαρμόστηκε μέσω των ακόλουθων ιδιωτικών φορέων ασφάλισης πιστώσεων που δραστηριοποιούνται στην πορτογαλική αγορά: COSEC, CESCE, COFACE και Crédito y Caución.

2.4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

- (14) Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν στις 26 Νοεμβρίου 2010 από τις πορτογαλικές αρχές, από τον Οκτώβριο του 2010 υπήχθησαν στο καθεστώς 399 δικαιούχοι.
- (15) Η κατανομή των πιστωτικών ορίων που χορηγήθηκαν τον Οκτώβριο του 2010 έχει ως εξής:
- (16) Χρήση από μεσάζοντα ασφαλιστή:

Ασφαλιστική εταιρεία	Δικαιούχοι		Όριο πίστωσης σε ευρώ	
	Αριθμός	(%)	Αξία	(%)
COSEC	273	68,42	151 693 571	71,68
Credito y Caución	43	10,78	28 259 171	13,35
CESCE	55	13,78	24 747 850	11,69
COFACE	28	7,02	6 929 700	3,27
Σύνολο	399	100	211 630 292	100

- (17) Κατανομή κατά μέγεθος αγοράς σε ευρώ, τον Οκτώβριο του 2010, μεταξύ εγχώριων και εξαγωγικών συναλλαγών:

	Πραγματικό ανώτατο όριο πίστωσης ⁽¹⁾	
	Αξία (EUR)	(%)
Εγχώριες εμπορικές συναλλαγές	137 175 542	73,20
Εξαγωγικές συναλλαγές	50 221 841	26,80
Σύνολο	187 397 383	100

(¹) Το συνολικό ποσό του ανώτατου ορίου πίστωσης ανέρχεται σε 211,6 εκατ. ευρώ, ενώ το ανώτατο όριο της πίστωσης που πράγματι χρησιμοποιήθηκε για να καλύψει εμπορικές συναλλαγές ήταν 187,3 εκατ. ευρώ.

- (18) Κατανομή ανά μέγεθος δικαιούχου:

Μέγεθος δικαιούχου	Δικαιούχοι		Ανώτατο όριο πίστωσης σε ευρώ	
	Αριθμός	(%)	Αξία (ευρώ)	(%)
Μεγάλες επιχειρήσεις	126	31,58	101 135 009	47,79
Μεσαίες επιχειρήσεις	158	39,60	71 507 618	33,79
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	115	28,82	38 987 665	18,42
Σύνολο	399	100	211 630 292	100

2.5. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

- (19) Το καθεστώς καλύπτει εμπορικούς κινδύνους (όπως αφερεγγυότητα και παρατεταμένη αθέτηση υποχρεώσεων) μαζί με εξαγωγικές συναλλαγές, για περιόδους μικρότερες των δύο ετών με χώρες του ΟΟΣΑ, περιλαμβανομένων των εγχώριων εμπορικών συναλλαγών.
- (20) Το δημόσιο καθεστώς ασφάλισης λειτουργεί ως διευκόλυνση καταμερισμού του κινδύνου («συμπληρωματική κάλυψη») με ασφαλιστές του ιδιωτικού τομέα, ενώ χορηγείται μόνον ως συμπλήρωμα της κάλυψης που παρέχεται από ασφαλιστή του ιδιωτικού τομέα.
- (21) Σύμφωνα με τις πορτογαλικές αρχές, η δημόσια ασφάλιση παρέχεται ακριβώς υπό τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που ισχύουν στον ιδιωτικό τομέα. Έτσι, το ύψος του ποσού που καλύπτεται από τη δημόσια ασφάλιση σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό που καλύπτεται από ιδιωτική ασφάλιση. Πάντως, το ασφαλιστρο που εφαρμόζεται ισούται με το 60 % του ασφαλιστρού που χρεώνει ο ασφαλιστής του ιδιωτικού τομέα. Το μέσο εφαρμοστέο ποσοστό βάσει του καθεστώτος αντιστοιχούσε σε 0,21 % του κύκλου εργασιών, ενώ το ποσοστό της αγοράς που εφαρμόζεται από τους ιδιωτικούς ασφαλιστές αντιπροσώπευε, κατά μέσο όρο, το 0,36 % του κύκλου εργασιών το 2009. Ακόμη και ο μέσος όρος των τιμών της αγοράς που εφάρμοζαν οι ιδιωτικοί ασφαλιστές, ο οποίος ανερχόταν σε 0,23 % και 0,24 % το 2007 και το 2008, αντίστοιχα, ήταν υψηλότερος από τον μέσο όρο των τιμών που εφαρμόζονται βάσει του καθεστώτος από το 2009 και μετά.
- (22) Σε περίπτωση επέλευσης της καλυπτόμενης από την ασφάλιση ζημίας, τα ποσά που θα προκύψουν κατανέμονται μεταξύ του κράτους και του ιδιωτικού ασφαλιστή που παρέχει τη βασική κάλυψη, κατ' αναλογία του μεριδίου τους στη συνολικά εγγυημένη κάλυψη, ήτοι του μεριδίου του καθενός. Η διαχείριση της διαδικασίας είσπραξης γίνεται από τον ιδιωτικό ασφαλιστή.

2.6. ΔΙΑΡΚΕΙΑ

- (23) Το καθεστώς κοινοποιήθηκε στις 12 Ιανουαρίου 2009 για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2009 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2010. Δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή καμία παράταση.

2.7. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

- (24) Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή εκ μέρους των πορτογαλικών αρχών, το μέγιστο ποσό εγγύησης για κάθε δικαιούχο ανέρχεται σε 1,5 εκατ. ευρώ.
- (25) Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή από τις πορτογαλικές αρχές, ο συνολικός προϋπολογισμός του καθεστώτος, τόσο για εγχώριες όσο και για εξαγωγικές συναλλαγές, ανέρχεται σε 2 δισεκατ. ευρώ ⁽⁴⁾.

3. ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- (26) Στην απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2010 για την κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Επιτροπή παρουσίασε την προκαταρκτική της εκτίμηση και εξέφρασε επιφυλάξεις ως προς τη συμβατότητα του καθεστώτος με την εσωτερική αγορά. Οι επιφυλάξεις που εκφράστηκαν στο πλαίσιο της απόφασης αυτής αφορούσαν:
- την εφαρμογή του καθεστώτος βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων, όπου η τιμή της ασφαλιστικής κάλυψης ήταν χαμηλότερη από το σύνθετο επίπεδο που απαιτείται σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής για τη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων ⁽⁵⁾ (εφεξής «η ανακοίνωση»). Η Επιτροπή εξέφρασε επιφυλάξεις σχετικά με το ότι η μείωση του ποσού των ασφαλιστρών ήταν αναγκαία και αναλογική για την επίτευξη του στόχου, λαμβάνοντας υπόψη τις δυνητικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που συνεπάγεται·
 - την εφαρμογή του καθεστώτος στις εγχώριες συναλλαγές. Η Επιτροπή εξέφρασε επιφυλάξεις ως προς τη συμβατότητα του εν λόγω μέτρου και για μία ακόμη φορά ζήτησε να πληροφορηθεί την τιμή της παρασχεδίσας ασφαλιστικής κάλυψης.

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ

- (27) Στις παρατηρήσεις τους σχετικά με την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, οι πορτογαλικές αρχές υποστήριξαν ότι ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι οι εταιρείες που υπάγονται στο καθεστώς επωφελούνται από πλεονέκτημα το οποίο δεν θα διέθεταν χωρίς το εν λόγω καθεστώς δεν συνάδει με τους στόχους που εκφράστηκαν στο προσωρινό πλαίσιο. Για να αποδειχθεί η αδυναμία της αγοράς, οι πορτογαλικές αρχές αναφέρθηκαν στην αναλογία ζημιών/ασφαλιστρών, που ανήλθε σε επίπεδο χωρίς προηγούμενο, ύψους 102 % το 2008, παρά το γεγονός ότι ο αριθμός των εταιρειών που καλύφθηκαν από ασφάλιση μειώθηκε κατά 29,41 % στα τέλη του 2009 σε σύγκριση με τα τέλη του 2008 και επιπλέον κατά 12,53 % στα τέλη Σεπτεμβρίου του 2010. Η αξία του χαρτοφυλακίου ασφαλίσεων μειώθηκε κατά 32,84 % στα τέλη του 2009 σε σύγκριση με τα τέλη του 2008 και επιπλέον κατά 22,36 % τον Σεπτέμβριο του 2010. Η Πορτογαλία ισχυρίζεται επίσης ότι θεσπίστηκαν τέτοιου είδους καθεστώτα και από άλλα κράτη μέλη.
- (28) Όσον αφορά τον επιλεκτικό χαρακτήρα του πλεονεκτήματος, η Πορτογαλία ισχυρίζεται ότι το καθεστώς **δεν είναι επιλεκτικό**, αλλά, αντίθετα, αποτελεί μέτρο γενικού χαρακτήρα, το οποίο δεν περιέχει καμία ενδοτομεακή ή διατομεακή διάκριση. Η Πορτογαλία επίσης εκφράζει τη λύπη της για την απουσία ορισμού εκ μέρους της Επιτροπής σχετικά με το τι συνιστά ένα γενικό μέτρο. Σύμφωνα με την Πορτογαλία, η απουσία ορισμού αποδεικνύεται από: i) την εφαρμογή του καθεστώτος και σε εταιρείες από άλλα κράτη μέλη οι οποίες ασκούν δραστηριότητα στην Πορτογαλία· ii) την αποδοχή αιτήσεων σχετικά με το καθεστώς εκ μέρους και των τεσσάρων ασφαλιστών που ασκούν δραστηριότητα στην Πορτογαλία, το εταιρικό κεφάλαιο των οποίων κατέχεται τουλάχιστον εν μέρει από αλλοδαπές οντότητες· iii) την απουσία αλλαγής των οικονομικών αναγκών κατά τη διάρκεια της κρίσης· iv) το γεγονός ότι ο μεγαλύτερος δικαιούχος του καθεστώτος τον Οκτώβριο του 2010 ήταν οι εγχώριες συναλλαγές (73,2 %)· v) τη δυνατότητα όλων των εταιρειών που ασκούν δραστηριότητες στην Πορτογαλία να χρησιμοποιούν το καθεστώς, ανεξάρτητα από το κατά πόσον οι δραστηριότητές τους συνδέονται με το εμπόριο αγαθών (οι τομείς των κατασκευών, των μεταφορών και άλλων υπηρεσιών, εξαιρουμένου του εμπορίου, επωφελήθηκαν από το καθεστώς για ποσά ύψους 2 155 000 ευρώ, 471 500 ευρώ και 4 580 000 ευρώ, αντίστοιχα), παρότι, από τη φύση τους, οι εξαγωγικές πιστώσεις συνδέονται κυρίως με το εμπόριο αγαθών. Επίσης, το **πρότυπο συμπληρωματικής κάλυψης** δεν θα έπρεπε να θεωρείται πηγή διακρίσεων, σύμφωνα με την Πορτογαλία, εφόσον δεν εμποδίζει καμία επιχείρηση να διαπραγματευθεί ασφαλιστήριο συμβόλαιο με ιδιωτικό ασφαλιστή. Οι δημόσιες αρχές βασίζονται πλήρως στην εκτίμηση κινδύνου των ιδιωτικών ασφαλιστών. Εξάλλου, σύμφωνα με τις πορτογαλικές αρχές, το **ανώτατο όριο** που καθορίστηκε για τις ασφαλίσεις δεν εμποδίζει την πρόσβαση μεγάλων επιχειρήσεων, που έχουν επωφεληθεί από το καθεστώς (47,79 % σε όρους αξίας των συναλλαγών, έναντι 33,79 % για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και 18,42 % για τις μικρές επιχειρήσεις, αλλά μόνον 31,58 % όσον αφορά τον αριθμό των δικαιούχων, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τις μεσαίες επιχειρήσεις ανέρχεται σε 39,60 % και για τις μικρές επιχειρήσεις σε 28,82 %). Αυτό το ανώτατο όριο στοχεύει να εξασφαλίσει ότι οι χορηγούμενοι κρατικοί πόροι έχουν σχέση αναλογίας με τους επιδιωκόμενους στόχους και ότι ο κίνδυνος είναι κατάλληλα κατανομημένος, ενώ συγχρόνως

⁽⁴⁾ Σύμφωνα με την κοινοποίηση της 12ης Ιανουαρίου 2009.

⁽⁵⁾ ΕΕ C 281 της 17.9.1997, σ. 4.

εξασφαλίζει πρόσβαση στο καθεστώς για μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων. Το γεγονός ότι δεν χρησιμοποιήθηκε το μέγιστο ποσό του καθεστώτος αποδεικνύει έλλειψη διακρίσεων για τις μεγάλες εταιρείες, σύμφωνα με τις πορτογαλικές αρχές. Τέλος, η Πορτογαλία αμφισβητεί τη σχέση μεταξύ της νομολογίας που ανέφερε η Επιτροπή στο σημείο 36 της απόφασης για την κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας και της διάκρισης. Εκφράζει τη λύπη της που η Επιτροπή δεν έχει θεσπίσει κριτήρια τα οποία πρέπει να πληροί ένα μέτρο για να θεωρείται γενικού χαρακτήρα.

- (29) Η Πορτογαλία δικαιολόγησε τις **κατώτερες τιμές** των ασφαλίσεων στο πλαίσιο του καθεστώτος σε σύγκριση με τις αντίστοιχες των ιδιωτικών ασφαλίσεων, ισχυριζόμενη ότι μπορεί να παρατηρηθεί μια αρνητική επιλογή, εφόσον οι επιχειρήσεις επιλέγουν να εξασφαλίσουν τις λιγότερο επικίνδυνες συναλλαγές βάσει του καθεστώτος, καλύπτοντας τις πλέον επικίνδυνες συναλλαγές μέσω ιδιωτικής ασφάλισης. Ως προς αυτό, σύμφωνα με τις πορτογαλικές αρχές, το σκεπτικό της Επιτροπής δεν ευσταθεί στον τομέα των εξαγωγικών πιστώσεων, όπου ο κίνδυνος δεν αυξάνεται σε συνάρτηση με το ποσό της πίστωσης, όπως ισχύει στις τραπεζικές πιστώσεις. Ο χαμηλός κίνδυνος αποδεικνύεται επίσης, σύμφωνα με τις πορτογαλικές αρχές, από το γεγονός ότι τον Οκτώβριο του 2010 ο όγκος των ζημιών που σωρεύτηκαν στο πλαίσιο του καθεστώτος ανέρχονταν σε 0,26 % της συνολικής αξίας της συναφθείσας ασφάλισης. Εξάλλου, οι τιμές που εφαρμόζονται στην κρατική εγγύηση αντιστοιχούν, σύμφωνα με τις πορτογαλικές αρχές, στις τιμές της αγοράς πριν από την κρίση και, κατά συνέπεια, δεν συνεπάγονται πλεονέκτημα για τους δικαιούχους.
- (30) Εξάλλου, σύμφωνα με τις πορτογαλικές αρχές, το καθεστώς δεν οδηγεί σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών διότι: i) καλύπτει επίσης εγχώριες συναλλαγές· ii) το κόστος ασφάλισης διαφέρει ανάμεσα στα κράτη μέλη, όπως αποδείχθηκε από τις διάφορες τιμές ασφάλισης· και iii) αυτό το είδος υπηρεσίας δεν διατίθεται στην αγορά.

5. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΡΙΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

- (31) Σύμφωνα με τη δημοσίευση της απόφασης της Επιτροπής για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας στην Επίσημη Εφημερίδα της 9ης Απριλίου 2011, η Επιτροπή δεν έλαβε παρατηρήσεις από τρίτους ενδιαφερόμενους.

6. ΕΚΤΙΜΗΣΗ

6.1. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΩΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

- (32) Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ προβλέπει:

«Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη μέλη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως».

- (33) Για να τύχουν εφαρμογής οι διατάξεις του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, απαιτείται να υπάρχει μέτρο ενίσχυσης που να χορηγείται από το κράτος ή με κρατικούς πόρους το οποίο να επηρεάζει τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές και να νοθεύει τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά, χορηγώντας επιλεκτικό πλεονέκτημα σε ορισμένες επιχειρήσεις.

Κρατικοί πόροι

- (34) Όπως εξηγήθηκε στην απόφαση της Επιτροπής της 27ης Οκτωβρίου 2010 για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, η ασφάλιση παρέχεται απευθείας από το κράτος και οποιεσδήποτε ζημιές καλύπτονται από το καθεστώς επηρεάζουν τον εθνικό προϋπολογισμό. Κατά συνέπεια, το καθεστώς περιέχει κρατικούς πόρους. Η εμπλοκή κρατικών πόρων δεν αμφισβητείται από την Πορτογαλία.

Επιλεκτικό πλεονέκτημα για τους ασφαλιστές

- (35) Η Επιτροπή εξέτασε τις αγορές ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στις αποφάσεις της σχετικά με τα καθεστώτα βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων ⁽⁶⁾. Τα ασφαλιστήρια στην αγορά βραχυπρόθεσμων ασφαλίσεων εξαγωγικών πιστώσεων συνήθως ορίζονται στα ασφαλιστήρια συμβόλαια για περιόδους τουλάχιστον ενός έτους. Κατά συνέπεια, οποιαδήποτε αλλαγή στην τιμή της προσφερόμενης κάλυψης ενεργοποιείται με κάποια χρονική καθυστέρηση. Επίσης, η πρακτική της αγοράς συνίσταται στην προσαρμογή της παροχής ασφαλιστικής πίστωσης, αυξάνοντας ή μειώνοντας τα

⁽⁶⁾ Βλέπε, ιδίως, την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το αυστριακό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N434/09 (EE C 25 της 2.2.2010, σ. 4), την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το δανικό καθεστώς ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N198/09 (EE C 179 της 1.8.2009, σ. 2), την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το βελγικό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N532/09 (EE C 19 της 26.1.2010, σ. 7), την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το φινλανδικό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N258/09 (EE C 227 της 22.9.2009, σ. 1), την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το γερμανικό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N384/09 (EE C 212 της 5.9.2009, σ. 11), την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το ουγγρικό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N187/10 (EE C 259 της 15.9.2010, σ. 6), την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το λουξεμβουργιανό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N50/09 (EE C 143 της 24.6.2009, σ. 6), την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το λιθουανικό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N659/09 (EE C 33 της 10.2.2010, σ. 5), την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το λετονικό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N84/10 (EE C 213 της 6.8.2010, σ. 11), την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το ολλανδικό καθεστώς εξαγωγικών πιστώσεων — καθεστώς ανασφάλισης στην υπόθεση N409/09 (EE C 270 της 11.11.2009, σ. 11) και την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το ολοβενικό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N713/09 (EE C 108 της 28.4.2010, σ. 3).

ποσά της προσφερόμενης πίστωσης και όχι αλλάζοντας το ποσό που χρεώνεται για την κάλυψη. Η πρακτική αυτή παρατηρήθηκε επίσης από την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης, όπως απορρέει από τις επιστολές άρνησης κάλυψης που απέστειλε η Πορτογαλία και τις επιστολές άρνησης που εστάλησαν σε άλλες υποθέσεις που αφορούν καθεστώτα βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων ⁽⁷⁾. Εν γένει, οι επιστολές άρνησης εκ μέρους ασφαλιστών δεν προσφέρουν στους εξαγωγείς, εναλλακτικά, υψηλότερη τιμή για την κάλυψη ορισμένων αγοραστών. Είναι προφανές ότι, ως συνέπεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης, οι ιδιωτικοί ασφαλιστές μείωσαν αισθητά την προσφερόμενη κάλυψη, και πολλές φορές την απέσυραν εξ ολοκλήρου. Αυτό επιβεβαιώνεται από άλλα στοιχεία που υποβλήθηκαν από φορείς της αγοράς ⁽⁸⁾. Κατά τον τρόπο αυτό, ο ανταγωνισμός μεταξύ ασφαλιστών βασίζεται κατά κύριο λόγο στα ποσά της κάλυψης και όχι στα ασφάλιστρα. Με το μέτρο αυτό, το κράτος ανταποκρίθηκε σε ζήτηση η οποία δεν καλύπτεται από τους υπάρχοντες ιδιωτικούς φορείς. Πάντως, σε μια ανταγωνιστική αγορά χωρίς κρατική παρέμβαση, ένας νεοεισερχόμενος ασφαλιστής θα είχε ανταποκριθεί στη ζήτηση χορηγώντας πρόσθετη ασφαλιστική κάλυψη. Κατά συνέπεια, αποτέλεσμα της κρατικής παρέμβασης ήταν η προστασία των θέσεων στην αγορά των ιδιωτικών ασφαλιστών που ήδη ασκούν ενεργή δραστηριότητα στην πορτογαλική αγορά.

- (36) Η βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων αποτελεί προϊόν στο οποίο ο ασφαλιστής αναλαμβάνει τον εμπορικό και πολιτικό κίνδυνο αδυναμίας πληρωμής του αγοραστή σε μία εμπορική συναλλαγή. Οι τράπεζες προσφέρουν επίσης ανάληψη εμπορικών κινδύνων σε εμπορικές συναλλαγές μέσω πιστώσεων έναντι εγγράφων και συμφωνιών πρακτορέυσης επιχειρηματικών απαιτήσεων («factoring»). Η βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων που προσφέρεται από εταιρείες ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων και οι πιστώσεις έναντι εγγράφων που προσφέρονται από τις τράπεζες είναι υποκατάστατα που συνδέονται με τη ζήτηση στην αγορά προστασίας έναντι εμπορικών κινδύνων στις εμπορικές συναλλαγές. Ελλείψει κρατικής παρέμβασης, οι εξαγωγικές επιχειρήσεις θα μπορούσαν να προσφύγουν, τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό, στις πιστώσεις έναντι φορτωτικών εγγράφων (πιστωτικές επιστολές) που προτείνονται από τις τράπεζες ⁽⁹⁾. Λόγω της πιθανής δυνατότητας υποκατάστασης μεταξύ της βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων που προσφέρεται από ασφαλιστές και των πιστώσεων έναντι φορτωτικών εγγράφων που προσφέρονται από τις τράπεζες, το μέτρο περιέχει πλεονέκτημα υπέρ του τομέα των ασφαλίσεων βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων, εφόσον συμβάλλει στη διατήρηση του μεριδίου αγοράς των ασφαλιστών εξαγωγικών πιστώσεων στην αγορά προστασίας έναντι εμπορικών και πολιτικών κινδύνων στις εμπορικές συναλλαγές. Εφόσον οι τράπεζες δεν είναι επιλέξιμες για να υπαχθούν στο καθεστώς, βάσει του οποίου η δημόσια ασφάλιση προσφέρεται μόνον ως συμπλήρωμα για την κάλυψη που χορηγείται από ιδιωτικούς ασφαλιστές, το πλεονέκτημα είναι επιλεκτικό.
- (37) Βάσει των παραπάνω στοιχείων, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μέτρο προσφέρει επιλεκτικό πλεονέκτημα στους ασφαλιστές.

Επιλεκτικό πλεονέκτημα για εξαγωγικές επιχειρήσεις και εγχώριες εμπορικές επιχειρήσεις

- (38) Οι εξαγωγικές και εμπορικές επιχειρήσεις που υπάγονται στο καθεστώς καταβάλλουν ασφάλιστρα που είναι χαμηλότερα από τα ασφάλιστρα της αγοράς. Αυτό οδηγεί σε ενίσχυση της θέσης των επιχειρήσεων που επωφελούνται από το καθεστώς σε σύγκριση με εκείνες που ενδεχομένως θα καλύπτονταν μόνον από ιδιωτικούς ασφαλιστές σε τιμές αγοράς. Η απλή ενίσχυση, μέσω ενός κρατικού καθεστώτος, της θέσης ορισμένων παραγόντων της αγοράς σε σύγκριση με τους ανταγωνιστές τους σε αντίστοιχη κατάσταση, θεωρήθηκε ότι αποτελεί πλεονέκτημα ⁽¹⁰⁾. Στην παρούσα υπόθεση, η ενίσχυση της θέσης των εν λόγω δικαιούχων δεν θα είχε καταστεί στον ίδιο βαθμό δυνατή χωρίς την κρατική παρέμβαση.
- (39) Επίσης, όπως επιβεβαίωσε η Πορτογαλία, η κάλυψη δεν διατίθεται στην αγορά, τουλάχιστον στον ίδιο βαθμό, για τους κινδύνους που καλύπτονται βάσει του καθεστώτος. Κατά τον τρόπο αυτό, οι επιχειρήσεις που επωφελούνται από το καθεστώς έχουν διπλό πλεονέκτημα, με τη μορφή της πρόσβασης στην ασφαλιστική κάλυψη, που αλλιώς δεν θα ήταν διαθέσιμη: όχι μόνον επωφελούνται από χαμηλότερο ασφάλιστρο σε σχέση με την τιμή της αγοράς, αλλά επίσης επωφελούνται από την ύπαρξη πρόσθετης κάλυψης.
- (40) Το πορτογαλικό καθεστώς είναι de facto επιλεκτικό.
- (41) Μια αρχική ένδειξη ότι το καθεστώς είναι επιλεκτικό είναι ότι οι επιχειρήσεις που επωφελούνται από το μέτρο είναι σχεδόν αποκλειστικά επιχειρήσεις εμπορίας αγαθών, ενώ οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες επωφελούνται πολύ λιγότερο από το καθεστώς αυτό. Στο πλαίσιο της επίσημης διαδικασίας έρευνας, οι πορτογαλικές αρχές σημειώνουν ότι δεν υπάρχουν νομικά εμπόδια που να αποτρέπουν τις εταιρείες που δεν ασκούν εμπορικές δραστηριότητες να επωφεληθούν από το καθεστώς και ότι οι τομείς «κατασκευές», «μεταφορές» και «άλλες υπηρεσίες — μη περιλαμβανομένου του εμπορίου» επωφελήθηκαν από το καθεστώς. Πάντως, η Πορτογαλία δέχεται επίσης ότι, λόγω του χαρακτήρα της, η

⁽⁷⁾ Βλέπε, ιδίως, την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το βελγικό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N 532/09, την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το φινλανδικό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N 258/09, την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το γερμανικό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N384/09, την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το λουξεμβουργιανό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N50/09, την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το λετονικό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N84/10, την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το ολλανδικό καθεστώς εξαγωγικών πιστώσεων — καθεστώς αντασφάλισης στην υπόθεση N409/09 και την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το ολοβενικό καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N713/09.

⁽⁸⁾ Βλέπε *Credit insurance in support of international trade*, Fabrice Morel, Berne Union, 2010, <http://www.berneunion.org.uk/pdf/Credit%20insurance%20in%20support%20of%20international%20trade.pdf>

⁽⁹⁾ Βλέπε το *Report on Market Trends of Private Reinsurance in the Field of Export Credit Insurance*, European Commission, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/export_credit_insurance_report.pdf

⁽¹⁰⁾ Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου (τρίτο τμήμα) της 8ης Σεπτεμβρίου 2011, C-279/08 P, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, η οποία δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί.

ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων αφορά κυρίως την εμπορία αγαθών. Οι επιχειρήσεις που παρέχουν μεταφορικές και άλλες υπηρεσίες αντιπροσώπευαν μόνο το 2,4 % του ποσού των ασφαλίσεων που προσφέρθηκαν βάσει του καθεστώτος μέχρι τον Οκτώβριο του 2010. Δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες ανέρχονται μόνο σε 8 σε ένα σύνολο 361 επιχειρήσεων που επωφελούνται από το καθεστώς και περίπου στο 1,25 % του τμήματος των πιστωτικών ορίων, είναι σαφές ότι το εν λόγω μέτρο ουσιαστικά ενίσχυσε επιχειρήσεις που εμπορεύονται αγαθά.

- (42) Υπάρχουν και άλλα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι το καθεστώς είναι de facto επιλεκτικό.
- (43) Κατά πρώτο λόγο, παρά το επιχείρημα των πορτογαλικών αρχών ότι το καθεστώς έχει γενικό χαρακτήρα, εφόσον οι δικαιούχοι ορίζονται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που δεν περιέχουν διακρίσεις έναντι οντοτήτων από άλλα κράτη μέλη, οι όροι που θεσπίστηκαν βάσει του καθεστώτος προσφέρουν κάποια διακριτική ευχέρεια στην επιλογή των δικαιούχων. Το καθεστώς ακολουθεί ένα πρότυπο «συμπληρωματικής κάλυψης», σύμφωνα με το οποίο μόνον επιχειρήσεις που έχουν πιστωτικά όρια σε ιδιωτικό ασφαλιστή είναι επιλέξιμες για το καθεστώς, ενώ επιχειρήσεις τις οποίες οι ιδιωτικοί ασφαλιστές πιστώσεων αρνούνται να καλύψουν πλήρως δεν είναι επιλέξιμες γι' αυτήν τη «συμπληρωματική κάλυψη». Το καθεστώς παρέχει πλήρη διακριτική ευχέρεια στις ιδιωτικές ασφαλιστικές επιχειρήσεις να κρίνουν την επιλεξιμότητα της κάλυψης. Ελλείπει ενιαίων και αντικειμενικών κριτηρίων για τον καθορισμό του κινδύνου που συνεπάγονται οι συναλλαγές οποιουδήποτε εξαγωγέα ή εγχώριας εμπορικής επιχείρησης, το καθεστώς προσφέρει στις ιδιωτικές ασφαλιστικές επιχειρήσεις κάποιο περιθώριο ελιγμών για την εκτίμηση της πιστωτικής αξιοπιστίας των επιχειρήσεων που θα είναι επιλέξιμες για κάλυψη βάσει του καθεστώτος. Σύμφωνα με το Πρωτοδικείο, για να θεωρηθεί ένα μέτρο μη επιλεκτικό, πρέπει να βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια εφαρμογής, χωρίς γεωγραφικά ή τομεακά χαρακτηριστικά που να συνάδουν με τον στόχο του μέτρου ⁽¹¹⁾. Στην παρούσα υπόθεση, η έλλειψη αντικειμενικού κριτηρίου για την απόφαση χορήγησης ιδιωτικής κάλυψης οδηγεί σε πιθανή διάκριση μεταξύ δικαιούχων που βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση ⁽¹²⁾.
- (44) Κατά δεύτερο λόγο, έστω και εάν τα κριτήρια πρόσβασης στο καθεστώς θεωρηθούν αντικειμενικά, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η ίδια η ύπαρξη αντικειμενικών κριτηρίων δεν αποκλείει τον επιλεκτικό χαρακτήρα του μέτρου, όταν το μέτρο έχει ως αποτέλεσμα το να χορηγεί προνόμιο σε ορισμένες επιχειρήσεις σε βάρος άλλων. Έτσι, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι: «συγκεκριμένα, το γεγονός ότι η ενίσχυση δεν αφορά έναν ή περισσότερους εκ των προτέρων εξατομικευμένους δικαιούχους, αλλά υπόκειται σε σειρά αντικειμενικών κριτηρίων κατ' εφαρμογή των οποίων μπορεί να χορηγηθεί, στο πλαίσιο προκαθορισμένου συνολικού προϋπολογισμού, δεν αρκεί για να τεθεί υπό αμφισβήτηση ο επιλεκτικός χαρακτήρας του μέτρου και, κατ' επέκταση, ο χαρακτηρισμός του ως κρατικής ενισχύσεως υπό την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Το γεγονός αυτό δηλώνει μάλλον ότι το εν λόγω μέτρο δεν συνιστά ατομική ενίσχυση. Αντιθέτως, δεν αποκλείει τον χαρακτηρισμό της δημόσιας αυτής παρεμβάσεως ως καθεστώτος ενισχύσεων που συνιστά επιλεκτικό και, επομένως, ειδικό μέτρο αν, λόγω των κριτηρίων εφαρμογής του, παρέχει προνόμιο σε ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους τομείς παραγωγής, αποκλείοντας άλλους» ⁽¹³⁾. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με το Δικαστήριο, οι κρατικές παρεμβάσεις δεν θα πρέπει να κρίνονται βάσει των αιτίων ή των στόχων τους, αλλά βάσει των αποτελεσμάτων τους ⁽¹⁴⁾. Στην υπό εξέταση υπόθεση, το καθεστώς είναι de facto επιλεκτικό.
- (45) Κατά τρίτο λόγο, για να θεωρηθεί ένα μέτρο γενικού χαρακτήρα, πρέπει όχι μόνο να βασίζεται σε αντικειμενικά και οριζόντια κριτήρια, αλλά και να μην περιορίζεται είτε χρονικά είτε στον τομέα εφαρμογής του. Το καθεστώς, παρά την επιμονή της Πορτογαλίας στον χαρακτηρισμό του ως γενικού χαρακτήρα, περιορίζεται τόσο χρονικά όσο και στο πλαίσιο της εφαρμογής του, ιδίως λόγω του χαρακτήρα του ως προτύπου συμπληρωματικής κάλυψης, όπως εξηγήθηκε στη σκέψη 43.
- (46) Τέλος, τα κριτήρια βάσει του καθεστώτος δεν συνάδουν με τον στόχο και τη λογική του μέτρου ⁽¹⁵⁾. Έστω και εάν το καθεστώς επρόκειτο να εφαρμοστεί με αντικειμενικό τρόπο εκ μέρους των ιδιωτών ασφαλιστών, θα ήταν επιλέξιμες βάσει του καθεστώτος μόνον οι επιχειρήσεις των οποίων η ασφαλιστική κάλυψη μειώθηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης. Οι επιχειρήσεις για τις οποίες οι ιδιώτες ασφαλιστές ακύρωσαν πλήρως τα πιστωτικά όρια αποκλείονται του καθεστώτος. Κατά συνέπεια, παρά τον στόχο του καθεστώτος να αντιμετωπίσει την εικαζόμενη αδυναμία κάλυψης στην ιδιωτική αγορά, δεν καλύπτει τις επιχειρήσεις που εδίγησαν σοβαρότερα από τη μείωση της ικανότητας ιδιωτικής ασφάλισης στην αγορά. Ως προς αυτό, ο σχεδιασμός του μέτρου δεν είναι κατάλληλος για να αντιμετωπίσει την εντοπισθείσα αδυναμία της αγοράς.
- (47) Λαμβάνοντας υπόψη τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, τα προνόμια που χορηγήθηκαν στις εξαγωγικές επιχειρήσεις και στις εμπορικές επιχειρήσεις, βάσει του καθεστώτος, έχουν επιλεκτικό χαρακτήρα.

⁽¹¹⁾ Απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Απριλίου 2008, στην υπόθεση T-233/04, Βασιλείο των Κάτω Χωρών κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [2008], Συλλογή II-591, σκέψη 88.

⁽¹²⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 8ης Νοεμβρίου 2001, C-143/99, Adria-Wien Pipeline e Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke GmbH/Finanzlandesdirektion für Kärnten, Συλλογή, σ. I-8365, σκέψη 41.

⁽¹³⁾ Απόφαση του Πρωτοδικείου (τρίτο πενταμελές τμήμα) της 29ης Σεπτεμβρίου 2000, T-55/99, Confederación Española de Transporte de Mercancías κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. II-3207, σκέψη 40.

⁽¹⁴⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Ιουλίου 1974, C-173/73, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. 709, σκέψη 13.

⁽¹⁵⁾ Απόφαση του Πρωτοδικείου (πέμπτο πενταμελές τμήμα) της 10ης Απριλίου 2008, T-233/04, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, Συλλογή, σ. II-591, σκέψη 88.

Επίπτωση στις εμπορικές συναλλαγές και στρέβλωση του ανταγωνισμού

- (48) Όσον αφορά την επίπτωση στο εμπόριο, το καθεστώς καλύπτει εξαγωγικές πιστώσεις και εγχώριες συναλλαγές που αφορούν εμπορεύσιμα αγαθά.
- (49) Καλύπτοντας εγχώριες συναλλαγές, το καθεστώς ενδέχεται δυνητικά να επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών στον βαθμό που θα μπορούσε να στρεβλώσει αισθητά τις ροές των συναλλαγών μετατρέποντας, για παράδειγμα, οικονομικές δραστηριότητες από εξαγωγικές σε εγχώριες.
- (50) Όσον αφορά τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, το γεγονός ότι η ανταγωνιστική θέση μιας επιχείρησης ενισχύεται σε σύγκριση με άλλες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, μέσω οικονομικού πλεονεκτήματος που δεν θα είχε χορηγηθεί στο πλαίσιο ομαλής επιχειρηματικής δραστηριότητας, τείνει προς μία πιθανή στρέβλωση του ανταγωνισμού ⁽¹⁶⁾.
- (51) Εφόσον το καθεστώς εφαρμόζεται στις εξαγωγές, περιλαμβανομένων των εξαγωγών από άλλα κράτη μέλη, το μέτρο επηρεάζει σαφώς τις εμπορικές ροές μεταξύ κρατών μελών, εφόσον διευκολύνει την άσκηση εξαγωγικής δραστηριότητας των δικαιούχων.
- (52) Το καθεστώς επηρεάζει επίσης το εμπόριο, εφόσον καλύπτει εγχώριες συναλλαγές. Σύμφωνα με πάγια νομολογία, όταν μία ενίσχυση που χορηγείται από ένα κράτος μέλος ενισχύει τη θέση μιας επιχείρησης σε σχέση με άλλες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις στο ενδοενοσιακό εμπόριο, αυτό το τελευταίο μπορεί να θεωρηθεί ότι επηρεάζεται από την εν λόγω ενίσχυση. Ως προς αυτό, το γεγονός ότι ένας οικονομικός τομέας έχει απελευθερωθεί σε επίπεδο Ένωσης μπορεί να χρησιμεύσει για να καθοριστεί ότι η ενίσχυση έχει πραγματική ή δυνητική επίπτωση στον ανταγωνισμό και επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Επιπλέον, δεν είναι αναγκαίο η δικαιούχος επιχείρηση να ασκεί η ίδια ενδοενοσιακό εμπόριο. Μια ενίσχυση που χορηγείται από ένα κράτος μέλος σε μια επιχείρηση ενδέχεται να συμβάλει στη διατήρηση ή την αύξηση της δραστηριότητας στην εγχώρια αγορά, με αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη να έχουν λιγότερες δυνατότητες να εισέλθουν στην αγορά του εν λόγω κράτους μέλους. Εξάλλου, η ενίσχυση μιας επιχείρησης η οποία, μέχρι εκείνη τη στιγμή, δεν ασκούσε ενδοενοσιακή επιχειρηματική δραστηριότητα ενδέχεται να τοποθετήσει την εν λόγω επιχείρηση σε θέση που θα της επιτρέψει να εισέλθει στην αγορά άλλου κράτους μέλους ⁽¹⁷⁾.
- (53) Στην παρούσα υπόθεση, το μέτρο προσφέρει πλεονέκτημα σε επιχειρήσεις που ασκούν ενεργό επιχειρηματική δραστηριότητα σε πολλούς εμπορικούς τομείς εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Λόγω του γεγονότος αυτού, ακόμη και τα πλεονεκτήματα που παρέχονται στις εγχώριες συναλλαγές εταιρειών που ασκούν δραστηριότητα αποκλειστικά στην πορτογαλική αγορά επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.
- (54) Επίσης, στόχος του μέτρου είναι η στήριξη εμπορικών δραστηριοτήτων επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες στην Πορτογαλία, έναντι επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, το εν λόγω μέτρο δύναται να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά.

Συμπέρασμα

- (55) Κατά συνέπεια, το εν λόγω μέτρο αποτελεί κρατική ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Η ενίσχυση μπορεί να θεωρηθεί συμβατή προς την εσωτερική αγορά, εάν τύχει μιας από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στη Συνθήκη.

6.2. ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΕΣ

- (56) Στην ανακοίνωσή της, η Επιτροπή όρισε τους όρους βάσει των οποίων οι ενισχύσεις προς ασφαλιστές με τη μορφή καθεστώτων βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων είναι συμβατές προς την εσωτερική αγορά. Στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης, το προσωρινό πλαίσιο θεσπίζει τους όρους εφαρμογής της ανακοίνωσης.

⁽¹⁶⁾ Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση 730/79 της 17ης Σεπτεμβρίου 1980, Philip Morris Holland BV κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. 2671, σκέψη 11.

⁽¹⁷⁾ Βλέπε ιδίως υπόθεση C-222/04 Cassa di Risparmio di Firenze, Συλλογή 2006, σ. I-289, σκέψεις 141-143, και σχετική νομολογία.

- (57) Το σημείο 2.5 της ανακοίνωσης, όπως τροποποιήθηκε ⁽¹⁸⁾, προβλέπει ότι ο ορισμός της έννοιας «εμπορεύσιμοι κίνδυνοι» είναι εμπορικοί και πολιτικοί κίνδυνοι για κρατικούς και μη κρατικούς οφειλέτες που είναι εγκατεστημένοι στις χώρες οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα ⁽¹⁹⁾. Τα οικονομικά πλεονεκτήματα υπέρ των ασφαλιστών εξαγωγικών πιστώσεων που συμμετέχουν σε μια συναλλαγή ή καλύπτουν μια συναλλαγή η οποία χαρακτηρίζεται ως εμπορεύσιμος κίνδυνος κανονικά απαγορεύονται.
- (58) Σύμφωνα με το σημείο 3.1 της ανακοίνωσης, στους παράγοντες που ενδέχεται να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό υπέρ κρατικών ή υποστηριζόμενων από το κράτος επιχειρήσεων ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων συγκαταλέγονται οι νομικές ή οι πραγματικές κρατικές εγγυήσεις δανεισμού και ζημιών. Οι εγγυήσεις αυτές επιτρέπουν στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις να διαχειρίζονται κεφάλαια με επιτόκια χαμηλότερα των συνήθων επιτοκίων της αγοράς ή τους δίνουν τη δυνατότητα να δανείζονται χρήματα γενικότερα. Επίσης, αποτρέπουν την ανάγκη αντασφάλισης των ασφαλιστικών επιχειρήσεων στην ιδιωτική αγορά.
- (59) Όσον αφορά τις χώρες που δεν απαριθμούνται στο παράρτημα της ανακοίνωσης, τέτοιου είδους κίνδυνοι είναι «μη εμπορεύσιμοι» σύμφωνα με την έννοια της ανακοίνωσης και η κρατική στήριξη για την εγγύησή τους δεν καλύπτεται από την ανακοίνωση.
- (60) Το σημείο 4.2 της ανακοίνωσης προβλέπει ότι οι «εμπορεύσιμοι κίνδυνοι» δεν καλύπτονται από ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων με ενίσχυση εκ μέρους των κρατών μελών. Πάντως, το σημείο 4.4 της ανακοίνωσης προβλέπει τη δυνατότητα, υπό ορισμένους όρους, οι κίνδυνοι αυτοί να καλυφθούν προσωρινά από ιδιωτικές εταιρείες ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων ή από κρατικές ή υποστηριζόμενες από το κράτος επιχειρήσεις ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων. Ειδικότερα, προβλέπει ότι οι κίνδυνοι τους οποίους διατρέχουν οφειλέτες οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι στις χώρες που απαριθμούνται στο παράρτημα της ανακοίνωσης θεωρούνται προσωρινά μη εμπορεύσιμοι μόνον εφόσον μπορεί να αποδειχθεί ότι οι ιδιώτες ασφαλιστές δεν είναι σε θέση να καλύψουν τους κινδύνους που συνήθως θεωρούνται «εμπορεύσιμοι». Τα κράτη μέλη που επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν αυτή τη ρήτρα διαφυγής πρέπει να υποβάλουν έκθεση που να περιέχει αποδεικτικά στοιχεία εκ μέρους δύο μεγάλων έγκυρων διεθνών ιδιωτικών ασφαλιστών εξαγωγικών πιστώσεων και ενός εθνικού ασφαλιστή εξαγωγικών πιστώσεων που να δικαιολογούν την αδυναμία κάλυψης των κινδύνων στην αγορά ιδιωτικής ασφάλισης. Επίσης ο ιδιωτικός ασφαλιστής εξαγωγικών πιστώσεων που λαμβάνει κρατική ενίσχυση οφείλει, στο μέτρο του δυνατού, να εναρμονίζει τα ασφαλιστήρια για «μη εμπορεύσιμους κινδύνους» με εκείνα τα οποία χρεώνουν οι ιδιωτικοί ασφαλιστές εξαγωγικών πιστώσεων για αντίστοιχους κινδύνους και να υποβάλει περιγραφή των προϋποθέσεων που πρέπει να πληρούν έναντι τέτοιων κινδύνων οι ασφαλιστές εξαγωγικών πιστώσεων που υποστηρίζονται από το Δημόσιο.
- (61) Για την επιτάχυνση της διαδικασίας, το προσωρινό πλαίσιο απλοποίησε, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2010, τα αποδεικτικά στοιχεία που πρέπει να υποβληθούν από τα κράτη μέλη για να αποδειχθεί ότι η κάλυψη δεν είναι διαθέσιμη. Τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλουν αποδεικτικά στοιχεία εκ μέρους ενός μεγάλου έγκυρου ιδιωτικού διεθνούς ασφαλιστή εξαγωγικών πιστώσεων και ενός εθνικού ασφαλιστή πιστώσεων ή από τουλάχιστον τέσσερις καθιερωμένους εξαγωγείς στην εθνική αγορά. Το προσωρινό πλαίσιο παρατάθηκε μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2011 ⁽²⁰⁾.

Αδυναμία κάλυψης

- (62) Η Πορτογαλία υπέβαλε ορισμένες επιστολές εκ μέρους εξαγωγικών επιχειρήσεων που αποδεικνύουν άρνηση κάλυψης για ορισμένες συναλλαγές. Πάντως, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι επιστολές που υποβλήθηκαν εκ μέρους των πορτογαλικών αρχών δεν αποτελούν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία γενικής αδυναμίας ασφαλιστικής κάλυψης. Στην πραγματικότητα, οι επιστολές αυτές είτε προβάλλουν εμπιστευτικούς λόγους άρνησης είτε δηλώνουν ρητά ότι η άρνηση οφείλεται στην περιορισμένη ρευστότητα ή τη δυσμενή οικονομική κατάσταση του πελάτη, πράγμα που αντιστοιχεί σε συνήθη εμπορική πρακτική στην αγορά των ασφαλίσεων που λειτουργεί ομαλά. Στην απάντησή της προς την απόφαση της Επιτροπής της 27ης Οκτωβρίου 2010 για την κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Πορτογαλία υπέβαλε δεδομένα που αποδεικνύουν μείωση του αριθμού των ασφαλιστικών επιχειρήσεων (μείωση κατά 29,41 % μεταξύ του τέλους του 2008 και του τέλους του 2009 και επιπλέον κατά 12,53 % έως τον Σεπτέμβριο του 2010), καθώς και μείωση της αξίας του χαρτοφυλακίου των ασφαλίσεων (μείωση κατά 32,84 % έως τα τέλη του 2009 σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος και επιπλέον κατά 22,36 % έως τον Σεπτέμβριο του 2010). Πάντως, από τις δύο επιστολές ιδιωτών ασφαλιστών που υπέβαλε η Πορτογαλία, τονίζοντας την αδυναμία κάλυψης στην ιδιωτική αγορά, η μία (εκ μέρους της CESCE, με ημερομηνία 22 Νοεμβρίου 2010) διευκρίνισε ότι οι οικονομικές ανάγκες των εταιρειών έχουν επίσης μειωθεί λόγω της συρρίκνωσης των αγοραστών. Κατά συνέπεια, η εικαζόμενη μείωση του ασφαλιζόμενου όγκου δεν αποτελεί επαρκή απόδειξη αδυναμίας ασφαλιστικής κάλυψης στην αγορά.
- (63) Εξάλλου, αν πράγματι δεν υπήρχε κάλυψη στην ιδιωτική αγορά και η κάλυψη αυτή κατέστη διαθέσιμη όταν το κράτος χορήγησε μερική κάλυψη, αυτό αποτελεί ένδειξη ότι οι ασφαλιστές έλαβαν κρατική ενίσχυση. Στο μέτρο που η ανταγωνιστική θέση των παραγόντων της αγοράς καθορίστηκε σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητά τους να προσφέρουν ασφαλιστική κάλυψη πιστώσεων, όπως εξηγείται στη σκέψη 35, το γεγονός ότι η πίστωση είναι διαθέσιμη χάρη στην κρατική ενίσχυση επιτρέπει σε επιχειρηματίες που είναι ήδη παρόντες στην αγορά να διατηρήσουν τη θέση τους.

⁽¹⁸⁾ Βλέπε διορθωτικό που δημοσιεύθηκε στην ΕΕ C 217 της 2.8.2001, σ. 2.

⁽¹⁹⁾ Ο κατάλογος περιλαμβάνει χώρες της ΕΕ και του ΟΟΣΑ.

⁽²⁰⁾ ΕΕ C 6 της 11.1.2011, σ. 5.

Εναρμόνιση των ασφαλιστρών με τις τιμές που εφαρμόζουν οι ιδιωτικοί ασφαλιστές πιστώσεων

- (64) Τα ασφάλιστρα που εφαρμόζονται βάσει του καθεστώτος αντιπροσωπεύουν το 60 % των ασφαλιστρών που χρεώνει ένας ιδιωτικός ασφαλιστής για την κάλυψη του ίδιου πελάτη. Σχετικά με αυτό, αντίθετα από τους ισχυρισμούς της Πορτογαλίας, ο κίνδυνος που μεταφέρθηκε στο κράτος βάσει του καθεστώτος πρέπει να θεωρηθεί υψηλότερος από τον κίνδυνο που καλύπτει ο ιδιωτικός ασφαλιστής μεμονωμένα. Πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι ο κίνδυνος αθέτησης υποχρέωσης αυξάνεται σε συνάρτηση με το ποσό που καλύπτεται από την ασφάλιση. Έτσι, με μεγαλύτερο ποσό ασφαλιστικής κάλυψης ο εξαγωγέας θα δεχόταν να συνάψει περισσότερες εμπορικές πράξεις με έναν δεδομένο αγοραστή. Ο συνολικός όγκος των συναλλαγών θα μπορούσε να υπερβεί την ικανότητα αποζημίωσης αυτού του τελευταίου.
- (65) Οι πορτογαλικές αρχές ισχυρίζονται ότι ο κίνδυνος που εμπεριέχεται σε πρόσθετες συναλλαγές είναι χαμηλότερος, λαμβανομένου υπόψη ότι ένας εξαγωγέας που έχει επιτύχει κάλυψη του πιστωτικού του ορίου θα επιλέξει να ασφαλίσει πρώτα τις συναλλαγές με αυξημένο κίνδυνο· με ευρύτερη κάλυψη, ο εξαγωγέας προοδευτικά θα ασφαρίζει τις συναλλαγές με μικρότερο στοιχείο κινδύνου. Πάντως, ο ισχυρισμός αυτός αγνοεί το γεγονός ότι τα πιστωτικά όρια χορηγούνται συνολικά ανά αγοραστή και κατά συνέπεια ο εξαγωγέας δεν έχει την ευχέρεια να χρησιμοποιεί το σύνολο του χορηγηθέντος ορίου αποκλειστικά για την κάλυψη συναλλαγών με τους αγοραστές μικρότερης πιστωτικής αξιοπιστίας.
- (66) Επίσης, ο ισχυρισμός των πορτογαλικών αρχών ότι οι συναλλαγές που καλύφθηκαν με συμπληρωματική ασφάλιση παρουσιάζουν κατώτερο κίνδυνο από τις συναλλαγές που καλύφθηκαν με ιδιωτική ασφάλιση θα οδηγούσε στο συμπέρασμα ότι ο ιδιωτικός ασφαλιστής δέχεται, για ένα δεδομένο επίπεδο ασφαλιστρου, υψηλότερο κίνδυνο, ενώ αρνείται να καλύψει συναλλαγές με χαμηλότερο κίνδυνο για το ίδιο επίπεδο ασφαλιστρου. Εάν ο ισχυρισμός αυτός είναι ορθός, ένας συντετός ιδιωτικός ασφαλιστής θα ασφάλιζε περισσότερες συναλλαγές, πράγμα που θα αύξανε τα έσοδά του από ασφάλιστρα, ενώ θα μείωνε τον κίνδυνο. Με άλλα λόγια, ο ισχυρισμός των πορτογαλικών αρχών θα οδηγούσε σε παράλογη συμπεριφορά των ιδιωτικών ασφαλιστών, που θα συμφωνούσαν να ασφαλίζουν το μέρος του ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου που παρουσιάζει μεγαλύτερο κίνδυνο αντί για το μέρος που παρουσιάζει μικρότερο κίνδυνο. Κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός αυτός δεν μπορεί να γίνει δεκτός.
- (67) Ως αποτέλεσμα του αυξημένου κινδύνου που καλύπτεται από το καθεστώς ενίσχυσης, το κράτος αναλαμβάνει τελικά την ευθύνη της έκθεσης σε δυνητικά υψηλότερη ζημία από ό,τι ο ιδιωτικός ασφαλιστής, όταν χορηγεί την αρχική κάλυψη και την τιμολογεί μεμονωμένα. Κατά συνέπεια, στην περίπτωση καθεστώτος συμπληρωματικής κάλυψης όπου η απόφαση επέκτασης της κάλυψης λαμβάνεται μόνον μετά τον καθορισμό των ασφαλιστρών για το αρχικό όριο ασφάλισης πιστώσεων, η τιμή της συμπληρωματικής κάλυψης πρέπει να αντικατοπτρίζει τον υψηλότερο κίνδυνο που απορρέει από την ενδεχόμενη υπέρβαση της κάλυψης. Ο ισχυρισμός των πορτογαλικών αρχών σύμφωνα με τον οποίο η εξαγωγική επιχείρηση θα προέβαινε σε αρνητική επιλογή, επιδιώκοντας εγγύηση κάλυψης των συναλλαγών υψηλότερου κινδύνου από ιδιωτικούς ασφαλιστές, δεν επιβεβαιώθηκε από κανένα συγκεκριμένο στοιχείο, ούτε από τις γνωστές πρακτικές της αγοράς. Η πιο συνηθισμένη μορφή βραχυπρόθεσμης ασφάλισης πιστώσεων που παρέχεται από ιδιωτικούς ασφαλιστές (ασφαλιστήριο που συνδέεται με τον συνολικό όγκο του κύκλου εργασιών) απαιτεί ασφαλιστήριο που θα καλύπτει το σύνολο των πωλήσεων επί πιστώσει ενός πελάτη. Κατά τον τρόπο αυτό, ο ασφαλισμένος πελάτης δεν μπορεί να προβεί σε επιλεκτική κάλυψη κινδύνων. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η τιμή συμπληρωματικής ασφάλισης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον υψηλότερο βαθμό ανάληψης κινδύνου. Για τον λόγο αυτό, τα ορισθέντα ασφάλιστρα θα είχαν υψηλότερο επίπεδο από τα ασφάλιστρα που αντιστοιχούν στη βασική κάλυψη η οποία παρέχεται από ιδιωτικούς ασφαλιστές.
- (68) Στην παρούσα υπόθεση, τα ασφάλιστρα που χρεώνονται βάσει του καθεστώτος είναι χαμηλότερα από τα τρέχοντα ασφάλιστρα της αγοράς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων, πράγμα που επιβεβαιώθηκε από την Πορτογαλία στην απάντησή της προς την απόφαση της Επιτροπής της 27ης Οκτωβρίου 2010 για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας. Τα ασφάλιστρα αυτά είναι επίσης χαμηλότερα από τα ασφάλιστρα της αγοράς για το διάστημα 2007 και 2008. Για τον λόγο αυτό, καταπίπτει επίσης ο ισχυρισμός των πορτογαλικών αρχών σύμφωνα με τον οποίο η τιμολόγηση αντιστοιχεί στις τιμές της αγοράς πριν από την κρίση. Εξάλλου, στον καθορισμό ασφαλιστρών πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη το επίπεδο του καλυπτόμενου κινδύνου. Κατά συνέπεια, τα ασφάλιστρα αυτά θα πρέπει πράγματι να τοποθετούνται σε υψηλότερο επίπεδο από τα ασφάλιστρα που εφαρμόζονται στην αγορά.
- (69) Λαμβανομένων υπόψη των παραπάνω στοιχείων, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το υπό εξέταση καθεστώς, όπως εφαρμόζεται στον ασφαλιστικό τομέα, είναι ασυμβίβαστο προς την ανακοίνωση και το προσωρινό πλαίσιο.

6.3. ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΥΠΕΡ ΕΞΑΓΩΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

6.3.1. Συμβατότητα του μέτρου βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων

- (70) Το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ), που εφαρμόζεται υπό συνθήκες συνθήκες αγοράς, και το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, που εφαρμόζεται σε περιόδους σοβαρής διαταραχής της οικονομίας, προβλέπουν ότι, υπό ορισμένους όρους, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να θεωρηθούν συμβατές με την εσωτερική αγορά.

- (71) Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία, το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ πρέπει να εφαρμόζεται περιοριστικά και η εν λόγω διαταραχή να αφορά το σύνολο της οικονομίας ενός κράτους μέλους ⁽²¹⁾.
- (72) Σύμφωνα με τις αρχές που θεσπίστηκαν στο προσωρινό πλαίσιο (σημείο 5.1), όπως αυτό παρατάθηκε έως την 31η Δεκεμβρίου 2012, για να θεωρηθούν συμβατές, οι κρατικές ενισχύσεις πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια:

α) *Καταλληλότητα* Η ενίσχυση πρέπει να είναι καλά στοχευμένη, ώστε να είναι σε θέση να επιτύχει αποτελεσματικά τον στόχο της άρσης μιας σοβαρής διαταραχής στην οικονομία. Αυτό δεν ισχύει εάν το μέτρο δεν είναι κατάλληλο για την άρση της διαταραχής.

β) *Αναγκαιότητα* Το μέτρο ενίσχυσης πρέπει, όσον αφορά το ποσό και τη μορφή του, να είναι αναγκαίο για την επίτευξη του στόχου. Συνεπώς, πρέπει να είναι το ελάχιστο αναγκαίο ποσό για την επίτευξη του στόχου και να έχει την πλέον κατάλληλη μορφή για την άρση της διαταραχής. Με άλλα λόγια, εάν ένα μικρότερο ποσό ενίσχυσης ή ένα μέτρο με λιγότερο στρεβλωτική μορφή επαρκούν για την άρση σοβαρής διαταραχής στο σύνολο της οικονομίας, το εξεταζόμενο μέτρο δεν είναι αναγκαίο. Η ανάλυση αυτή συνάδει με τη νομολογία του Δικαστηρίου ⁽²²⁾.

γ) *Αναλογικότητα* Οι θετικές επιπτώσεις των μέτρων πρέπει να αντισταθμίζουν με κατάλληλο τρόπο τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, ώστε οι στρεβλώσεις αυτές να περιορίζονται στο ελάχιστο δυνατό για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ απαγορεύει όλα τα επιλεκτικά κρατικά μέτρα που μπορούν να στρεβλώσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Οποιαδήποτε παρέκκλιση βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, που επιτρέπει κρατική ενίσχυση, πρέπει να εξασφαλίζει ότι η ενίσχυση αυτή περιορίζεται σε ό,τι είναι αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου.

Καταλληλότητα

- (73) Όπως εξηγήθηκε στην αιτιολογική σκέψη (46), ο σχεδιασμός του καθεστώτος αποκλείει τις σοβαρότερα πληγείσες από την κρίση επιχειρήσεις, και ως εκ τούτου το καθεστώς δεν είναι το κατάλληλο για να αποκατασταθεί η εικαζόμενη αδυναμία της αγοράς όσον αφορά την έλλειψη διαθέσιμης κάλυψης εκ μέρους ιδιωτικών ασφαλιστών.

Αναγκαιότητα και αναλογικότητα: εναρμόνιση των ασφαλιστρών με εκείνα που χρεώνουν ιδιωτικές εταιρείες ασφάλισης πιστώσεων

- (74) Όπως αναφέρθηκε παραπάνω στην αιτιολογική σκέψη (62), παρότι οι πληροφορίες που υποβλήθηκαν από την Πορτογαλία αναφέρουν την ύπαρξη τάσεων στην αγορά ιδιωτικής ασφάλισης πιστώσεων, δεν αποδεικνύουν την αδυναμία κάλυψης. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να διαπιστωθεί η ανάγκη κρατικής παρέμβασης.
- (75) Όπως προαναφέρθηκε στις σκέψεις (21) και (64), τα ασφαλιστρα που εφαρμόζονται στο πλαίσιο του καθεστώτος αντιστοιχούν στο 60 % των ασφαλιστρών που χρεώνονται από ιδιωτικές εταιρείες ασφάλισης για την εξασφάλιση κάλυψης του ίδιου πελάτη.
- (76) Όπως εξηγήθηκε παραπάνω στις σκέψεις (65) και (67), στην περίπτωση καθεστώτος συμπληρωματικής κάλυψης όπου η απόφαση για την επέκταση της κάλυψης λαμβάνεται μόνον όταν καθοριστεί το ασφαλιστρο σχετικά με το ασφαλιστικό όριο της αρχικής πίστωσης, η τιμή της εν λόγω συμπληρωματικής κάλυψης πρέπει να αντικατοπτρίζει τον υψηλότερο κίνδυνο μιας ενδεχόμενης υπέρβασης της κάλυψης.
- (77) Ο εικαζόμενος στόχος εξασφάλισης ασφαλιστικής κάλυψης που δεν διατίθεται στην αγορά θα μπορούσε επίσης να επιτευχθεί μέσω καθεστώτος οι τιμές του οποίου θα έπρεπε να αντικατοπτρίζουν τον κίνδυνο που αναλαμβάνει το κράτος. Κατά συνέπεια, το γεγονός ότι το καθεστώς εφαρμόζει ασφαλιστρα κατώτερα από τα ισχύοντα στην αγορά για αντίστοιχους κινδύνους δεν είναι αναλογικό προς τον στόχο του καθεστώτος.
- (78) Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω στοιχεία, το μέρος του καθεστώτος που αφορά τη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων δεν μπορεί να θεωρηθεί ενίσχυση υπέρ εξαγωγικών επιχειρήσεων συμβατή προς την εσωτερική αγορά, δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ και του προσωρινού πλαισίου.
- (79) Πρέπει να σημειωθεί ότι όλα τα επιχειρήματα σχετικά με την καταλληλότητα, την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα που εξετάστηκαν δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ είναι a fortiori βάσιμα στο πλαίσιο της εκτίμησης της συμβατότητας του μέτρου δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ). Κατά συνέπεια, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ενίσχυση υπέρ των ασφαλιστών εξαγωγικών πιστώσεων βάσει του καθεστώτος αλλοιώνει τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που αντίκειται προς το κοινό συμφέρον.

⁽²¹⁾ Βλέπε, για παράδειγμα, την απόφαση του Πρωτοδικείου (δεύτερο πενταμελές τμήμα) της 15ης Δεκεμβρίου 1999, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-132/96 και T-143/96, Freistaat Sachsen, Volkswagen AG και VW Sachsen GmbH κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. II-3663, σκέψη 167.

⁽²²⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 1980, στην υπόθεση 730/79, Philip Morris Holland BV κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. 2671, σκέψη 17. Η αρχή αυτή πρόσφατα επιβεβαιώθηκε από την απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Απριλίου 2008, στην υπόθεση C-390/06, Nuova Agricast srl/Ministero delle Attività produttive, Συλλογή σ. I-2577, σκέψη 68.

6.3.2. Συμβατότητα του καθεστώτος σε σχέση με την ασφάλιση εμπορικών συναλλαγών στην εθνική αγορά

- (80) Όσον αφορά την εφαρμογή του καθεστώτος στις εθνικές συναλλαγές, η ασφάλιση εθνικών συναλλαγών σε χαμηλότερα ασφάλιστρα από τις τιμές της αγοράς μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να ευνοηθούν οι εθνικές συναλλαγές σε βάρος των εμπορικών συναλλαγών που συνδέονται με τις εξαγωγές, με σημαντικές επιπτώσεις στις εισαγωγές. Κατά συνέπεια, υπό ομαλές συνθήκες αγοράς, οι κρατικές ενισχύσεις υπέρ εμπορικών συναλλαγών στην εθνική αγορά απαγορεύονται αυστηρά. Πάντως, τα στοιχεία β) και γ) του άρθρου 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ επιτρέπουν να θεωρηθούν οι ενισχύσεις συμβατές προς την εσωτερική αγορά βάσει ορισμένων προϋποθέσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η ανακοίνωση και το προσωρινό πλαίσιο θεσπίζουν κριτήρια συμβατότητας των μέτρων βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων. Πάντως, τα κείμενα αυτά δεν καλύπτουν τις εμπορικές συναλλαγές στην εθνική αγορά.
- (81) Ωστόσο, η Πορτογαλία κοινοποίησε το καθεστώς στο πλαίσιο της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης βάσει του προσωρινού πλαισίου. Κατά συνέπεια, πρέπει να καθοριστεί κατά πόσον, λόγω των μεγάλων επιπτώσεων της ισχύουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης, το καθεστώς θα μπορούσε να θεωρηθεί άμεσα συμβατό βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ. Εάν όχι, θα πρέπει να εξεταστεί εάν το μέτρο μπορεί να θεωρηθεί συμβατό βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ).
- (82) Όσον αφορά τη συμβατότητα βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, η εν λόγω διάταξη επιτρέπει στην Επιτροπή να κηρύξει συμβατή την ενίσχυση προς την εσωτερική αγορά εάν στοχεύει στην «άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους».
- (83) Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθεί με περιοριστικό τρόπο και η εν λόγω διαταραχή πρέπει να επηρεάζει το σύνολο της οικονομίας του κράτους μέλους⁽²³⁾. Υπενθυμίζει επίσης ότι, όπως προαναφέρθηκε στη σκέψη (73), το μέτρο πρέπει να πληροί τις αρχές της καταλληλότητας, αναγκαιότητας και αναλογικότητας.
- (84) Το μέτρο θεσπίστηκε στο πλαίσιο της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης και περιορίζεται χρονικά.
- (85) Η Επιτροπή έλαβε επιστολές εξαγωγέων και ιδιωτικών ασφαλιστών που ανέφεραν μείωση της ασφαλιστικής κάλυψης για τις εθνικές συναλλαγές. Οι πορτογαλικές αρχές ισχυρίζονται ότι η αναλογία ζημιών/ασφαλιστρών αυξήθηκε κατά 102 %. Πάντως, η παρατήρηση αυτή δεν είναι τεκμηριωμένη, εφόσον η αύξηση αντιστοιχεί σε συνεχή τάση από το 2004, με βάση τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από τις πορτογαλικές αρχές. Η συνεχής αυτή αύξηση της αναλογίας ζημιών/ασφαλιστρών ακόμη και πριν να ξεκινήσει η χρηματοπιστωτική κρίση θα μπορούσε να είναι ενδεικτική όχι αδυναμίας της αγοράς όσον αφορά τη χρηματοδότηση εθνικών συναλλαγών, αλλά ενός διαρθρωτικού προβλήματος στην αγορά. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν εντόπισε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι το καθεστώς είναι κατάλληλο για την άρση σοβαρής διαταραχής στην οικονομία και θεωρεί ότι το καθεστώς δεν μπορεί να κηρυχθεί συμβατό βάσει του προσωρινού πλαισίου ή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β).
- (86) Σχετικά με τη συμβατότητα του μέτρου βάσει της ανακοίνωσης και του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ), ο στόχος του μέτρου συνίσταται στην αντιμετώπιση της έλλειψης κάλυψης στην αγορά ασφαλίσεων. Πάντως, δεδομένου ότι πρόκειται για ένα καθεστώς συμπληρωματικής κάλυψης που προσφέρει κάποιο περιθώριο ελιγμών στους ιδιωτικούς ασφαλιστές, το καθεστώς ενδεχομένως αποκλείει την κάλυψη επιχειρήσεων που βρίσκονται σε αντίστοιχη κατάσταση με τις καλυπτόμενες επιχειρήσεις, αλλά έχουν θιγεί περισσότερο από την κρίση. Οι αποκλεισθείσες αυτές επιχειρήσεις θα αντιμετώπιζαν απόλυτη άρνηση ασφαλιστικής κάλυψης, κατ' αντιδιαστολή με τη μερική μόνο άρνηση. Επίσης, το μέτρο δεν παρέχει μόνο συμπληρωματική κάλυψη στους δικαιούχους, αλλά επίσης προσφέρει πλεονέκτημα όσον αφορά τις τιμές, εφόσον τα ασφάλιστρα είναι χαμηλότερα της τιμής της αγοράς. Όπως έχει ήδη σημειωθεί, τα ασφάλιστρα που χρεώνονται βάσει του καθεστώτος αντιπροσωπεύουν το 60 % των ασφαλιστρών που χρεώνει ιδιωτικός ασφαλιστής για την κάλυψη του ίδιου πελάτη, ενώ το γεγονός ότι το όριο κάλυψης έχει διπλασιαστεί σε σχέση με το αρχικό όριο συνεπάγεται υψηλότερο κίνδυνο της κάλυψης την οποία εξασφαλίζει το κράτος, πράγμα που δεν αντικατοπτρίζεται στο ασφάλιστρο. Εξάλλου, το επίπεδο τιμολόγησης βάσει του καθεστώτος δεν αιτιολογείται λόγω της ανάγκης αντιμετώπισης έλλειψης ικανότητας ασφαλιστικής κάλυψης. Το καθεστώς δεν είναι ούτε αναλογικό ούτε κατάλληλο για την επίτευξη του δηλωθέντος στόχου, δεδομένων των δυνητικών στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.
- (87) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε με τη μορφή ασφάλισης εμπορικών πράξεων στην εθνική αγορά δεν πληροί τους όρους που ορίζονται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχεία β) και γ) της ΣΛΕΕ και είναι ασυμβίβαστη προς την εσωτερική αγορά.

⁽²³⁾ Βλέπε, για παράδειγμα, την απόφαση του Πρωτοδικείου (δευτέρο πενταμελές τμήμα) της 15ης Δεκεμβρίου 1999, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-132/96 και T-143/96, Freistaat Sachsen, Volkswagen AG και VW Sachsen GmbH κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. II-3663, σκέψη 167.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (88) Βάσει των παραπάνω στοιχείων, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το καθεστώς χορηγεί κρατική ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, και δεν μπορεί να κηρυχθεί συμβατό προς την εσωτερική αγορά.

8. ΑΝΑΚΤΗΣΗ

- (89) Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου ⁽²⁴⁾, σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο. Θα ανακτηθούν μόνον οι μη συμβιβάσιμες προς την εσωτερική αγορά ενισχύσεις.
- (90) Η ανάκτηση στοχεύει στην αποκατάσταση της κατάστασης που επικρατούσε πριν από τη χορήγηση των ενισχύσεων. Ο στόχος αυτός εξασφαλίζεται από τη στιγμή της ανάκτησης των ασυμβίβαστων ενισχύσεων από τους δικαιούχους, ακυρώνοντας κατά τον τρόπο αυτό τα πλεονεκτήματα που απέκτησαν έναντι των ανταγωνιστών τους. Το προς ανάκτηση ποσό θα πρέπει να είναι σε θέση να καταργεί το οικονομικό πλεονέκτημα που χορηγήθηκε στους δικαιούχους.
- (91) Για τον ακριβή προσδιορισμό του ποσού της ενίσχυσης, εφόσον δεν υπάρχει κατάλληλη τιμή αγοράς για να προσδιοριστεί η τιμή της κάλυψης που προσφέρθηκε από το κράτος, πρέπει να καθοριστεί μια κατάλληλη παράμετρος αναφοράς. Όπως ορίζεται στο πρώτο εδάφιο του σημείου 4.2 της ανακοίνωσης της Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων ⁽²⁵⁾, θα πρέπει να υπολογίζεται το «ισοδύναμο επιχορήγησης» μιας εγγύησης ως η διαφορά μεταξύ της αγοραίας τιμής της εγγύησης και της τιμής που καταβάλλεται στην πραγματικότητα. Το ποσό της ενίσχυσης πρέπει να υπολογιστεί ως η διαφορά μεταξύ ενός θεωρητικού επιτοκίου της αγοράς και του επιτοκίου που επιτεύχθηκε χάρη στην κρατική ενίσχυση, αφού αφαιρεθούν οι καταβληθείσες προμηθειες.
- (92) Σχετικά με την ενίσχυση υπέρ των ασφαλιστών, το πλεονέκτημα λαμβάνει τη μορφή διατήρησης των μεριδίων τους στην αγορά. Ελλείπει ενίσχυσης, η κάλυψη θα είχε χορηγηθεί από άλλον επιχειρηματία της αγοράς. Ειδικότερα, όπως εξηγήθηκε παραπάνω στην αιτιολογική σκέψη (35), ο ανταγωνισμός στην αγορά βασίζεται, σε μεγάλο βαθμό, στην ικανότητα των παραγόντων της αγοράς να προσφέρουν όρια πιστωτικής ασφάλισης και, σε μικρότερο βαθμό, στην τιμή της χορηγούμενης κάλυψης. Επιπλέον, η πρακτική της αγοράς συνίσταται στον καθορισμό μιας μέσης τιμής για το σύνολο του χαρτοφυλακίου που θα πρέπει να καλυφθεί από την ίδια ασφαλιστική εταιρεία ⁽²⁶⁾, ώστε να αποφευχθεί το να χρησιμοποιεί η ασφαλισμένη επιχείρηση το όριο της κάλυψης μόνον σε σχέση με τους αγοραστές που παρουσιάζουν μεγαλύτερο κίνδυνο («cherry picking»). Η επιλεκτική ασφάλιση των συναλλαγών που έχουν μεγαλύτερο κίνδυνο θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί εάν η ασφαλισμένη επιχείρηση καταβάλει μια μέση τιμή μόνον για τους πελάτες υψηλού κινδύνου και δεν περιλάβει στο χαρτοφυλάκιο τους πελάτες που παρουσιάζουν λιγότερο υψηλούς κινδύνους ή ασφαλίσει τους πελάτες χαμηλού κινδύνου μέσω άλλου παρόχου πιστωτικής κάλυψης. Για τον λόγο αυτό, εάν άλλος παράγοντας της αγοράς παρείχε ασφαλιστική κάλυψη σε εξαγωγικές επιχειρήσεις και/ή επιχειρηματίες στην εθνική αγορά για το σύνολο των ζητούμενων πιστωτικών ορίων, ακόμη και σε υψηλότερη τιμή, είναι πιθανό ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις και/ή επιχειρηματίες θα είχαν μεταφέρει όλα τα ασφαλιστήρια συμβόλαιά τους στον εν λόγω προμηθευτή. Το οικονομικό κέρδος συνίσταται στο περιθώριο κέρδους που πραγματοποιείται από την κάλυψη του ασφαλιζόμενου όγκου από κάθε πάροχο ασφάλισης πιστώσεων, αφαιρουμένου του κόστους που συνδέεται με την κάλυψη του εν λόγω όγκου. Τα πλεονεκτήματα αυτά, τα οποία απέφεραν κέρδη στους ιδιωτικούς ασφαλιστές που συμμετείχαν στο καθεστώς κατά τη διάρκεια της περιόδου όπου το κράτος ασφάλισε τη συμπληρωματική κάλυψη, θα ήταν εωφελή για άλλους παράγοντες της αγοράς εάν απουσίαζε το καθεστώς κρατικών ενισχύσεων. Κατά συνέπεια, η ενίσχυση υπέρ των ασφαλιστικών επιχειρήσεων υπολογίζεται ότι αντιστοιχεί στα κέρδη που πραγματοποιήθηκαν από τους ασφαλιστές οι οποίοι συμμετείχαν στο καθεστώς κατά τη διάρκεια της περιόδου ισχύος του, που απορρέουν από την κάλυψη εξαγωγικών επιχειρήσεων και εμπορικών επιχειρήσεων στην εθνική αγορά, οι οποίες υπάχθηκαν στο καθεστώς. Το πλεονέκτημα που απορρέει από την κάλυψη των πελατών που υπάχθηκαν στο εν λόγω καθεστώς πρέπει να υπολογιστεί σε επίπεδο κάθε ασφαλιστικής επιχείρησης η οποία συμμετείχε σε αυτό και, εάν το πλεονέκτημα αυτό υπερβαίνει το ποσό *de minimis*, πρέπει να ανακτηθεί.
- (93) Όσον αφορά τις εξαγωγικές επιχειρήσεις και τις εμπορικές επιχειρήσεις στην εθνική αγορά, οι δικαιούχοι θα έπρεπε να καταβάλουν μία τιμή υπό όρους αγοράς, αντί της κρατικής κάλυψης. Συνεπώς, το ποσό της ενίσχυσης πρέπει να υπολογιστεί με βάση τη διαφορά μεταξύ της τιμής που πράγματι εφαρμόστηκε στην αγορά, προσαρμοσμένης ώστε να ληφθεί υπόψη η τροποποίηση του επιπέδου του κινδύνου. Η Επιτροπή θέσπισε μία μέθοδο για τον υπολογισμό του προς ανάκτηση ποσού (που εξηγείται στο παράρτημα της παρούσας απόφασης), με βάση εύλογες υποθέσεις και την τρέχουσα πρακτική της αγοράς. Δυνάμει της εν λόγω μεθόδου, μία θεωρητική τιμή της αγοράς για την κάλυψη που χορηγήθηκε από το κράτος αντιστοιχεί στο 110 % της τιμής (σε όρους ασφαλιστήριου) που εφαρμόζεται από την ιδιωτική ασφαλιστική εταιρεία σε κάθε πελάτη. Δεδομένου ότι οι τιμές που εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο τους καθεστώτος ενίσχυσης αντιστοιχούν στο 60 % των τιμών που εφαρμόζονται από τους ιδιωτικούς ασφαλιστές, το προς ανάκτηση ποσό για κάθε πράξη ισούται με το ποσό που καλύφθηκε από το κράτος στο πλαίσιο τους καθεστώτος ενίσχυσης, πολλαπλασιασμένο επί 5/6.

⁽²⁴⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της Συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1).

⁽²⁵⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων, ΕΕ C 155 της 20.6.2008, σ. 10.

⁽²⁶⁾ Αυτή η πρακτική της αγοράς βασίζεται στην κυρίαρχη χρήση προϊόντων που καλύπτουν τον συνολικό κύκλο εργασιών (*whole turnover products*) αντί για προϊόντα ενιαίου κινδύνου (*single risk products*).

- (94) Το ποσό που αναφέρεται στη σκέψη (93) αποτελεί το ποσό που πρέπει να ανακτηθεί, συμπεριλαμβανομένων και των οφειλομένων για το ποσό αυτό τόκων, από την ημερομηνία που η ενίσχυση τέθηκε στη διάθεση των δικαιούχων (ημερομηνία των μεμονωμένων εγγυήσεων) έως την πραγματική του ανάκτηση. Το επιτόκιο ανάκτησης υπολογίζεται με βάση τη μέθοδο του ανατοκισμού σύμφωνα με το κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής ⁽²⁷⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 271/2008 ⁽²⁸⁾.
- (95) Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται αμέσως, ιδίως όσον αφορά την ανάκτηση όλων των μεμονωμένων ενισχύσεων που χορηγήθηκαν βάσει του καθεστώτος, με εξαίρεση τις ενισχύσεις που πληρούν τους όρους των κανονισμών οι οποίοι εκδόθηκαν βάσει των άρθρων 1 και 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 994/98 του Συμβουλίου ⁽²⁹⁾ ή από οποιοδήποτε άλλο εγκεκριμένο καθεστώς ενισχύσεων μέχρι του ορίου έντασης της ενίσχυσης ή των ορίων de minimis που εφαρμόζονται σε αυτό το είδος ενίσχυσης.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Το καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων που θέσπισε η Πορτογαλία βάσει του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 175/2008 — «Criação do FINOVA» της 26ης Αυγούστου 2008 και του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 211/98 σχετικά με τον καθορισμό κανόνων για τις εταιρείες αμοιβαίων εγγυήσεων της 16ης Ιουλίου 1998 (όπως τροποποιήθηκε από το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 19/2001 της 30ής Ιανουαρίου 2001 και από το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 309-A/2007 της 7ης Σεπτεμβρίου 2007) αποτελεί κρατική ενίσχυση παρανόμως χορηγηθείσα, κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και είναι ασυμβίβαστο με την εσωτερική αγορά.

Άρθρο 2

Οι μεμονωμένες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν βάσει του καθεστώτος που αναφέρεται στο άρθρο 1 οι οποίες, την ημερομηνία της χορήγησής τους, πληρούσαν τους όρους του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 994/98 ή οποιουδήποτε άλλου εγκεκριμένου καθεστώτος είναι συμβατές με την εσωτερική αγορά, έως το ανώτατο όριο έντασης ενίσχυσης ή το όριο de minimis που εφαρμόζεται σε αυτό το είδος ενίσχυσης.

Άρθρο 3

1. Η Πορτογαλία οφείλει να ανακτήσει από τους δικαιούχους τις ασυμβίβαστες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν βάσει του καθεστώτος που αναφέρεται στο άρθρο 1.
2. Τα προς ανάκτηση ποσά παράγουν τόκους, οι οποίοι υπολογίζονται από την ημερομηνία που τα ποσά αυτά τέθηκαν στη διάθεση του δικαιούχου έως την ημερομηνία της πραγματικής τους ανάκτησης.
3. Οι τόκοι υπολογίζονται με τη μέθοδο του ανατοκισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 271/2008.
4. Η Πορτογαλία κηρύσσει αμέσως ανεφάρμοστο το καθεστώς που αναφέρεται στο άρθρο 1 και ακυρώνει όλες τις εκκρεμώσες πληρωμές που χορηγήθηκαν βάσει του καθεστώτος το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 1, με ισχύ από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 4

1. Η ανάκτηση των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν βάσει του καθεστώτος που αναφέρεται στο άρθρο 1 είναι άμεση και πραγματική.
2. Η Πορτογαλία εξασφαλίζει την εκτέλεση της παρούσας απόφασης εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησής της.

⁽²⁷⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1).

⁽²⁸⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 271/2008 της Επιτροπής, της 30ής Ιανουαρίου 2008, για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 82 της 25.3.2008, σ. 1).

⁽²⁹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 994/98 του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 1998, για την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σε ορισμένες κατηγορίες οριζόντιων κρατικών ενισχύσεων (ΕΕ L 142 της 14.5.1998, σ. 1).

Άρθρο 5

1. Εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Πορτογαλία υποβάλλει στην Επιτροπή τις ακόλουθες πληροφορίες:

- α) κατάλογο των δικαιούχων που έχουν λάβει ενίσχυση στο πλαίσιο του καθεστώτος που αναφέρεται στο άρθρο 1 και το συνολικό ποσό της ενίσχυσης που έχει ληφθεί από κάθε έναν από αυτούς·
- β) το συνολικό ποσό (κεφάλαιο και τόκοι ανάκτησης) που πρέπει να ανακτηθεί από τον δικαιούχο·
- γ) λεπτομερή περιγραφή των μέτρων που έλαβε ή προτίθεται να λάβει προκειμένου να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση·
- δ) έγγραφα που αποδεικνύουν ότι έχει δοθεί εντολή στους δικαιούχους να επιστρέψουν την ενίσχυση.

2. Η Πορτογαλία ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με την πρόοδο των εθνικών μέτρων που λαμβάνονται για την εκτέλεση της παρούσας απόφασης, μέχρι να ολοκληρωθεί η ανάκτηση των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν βάσει του καθεστώτος που αναφέρεται στο άρθρο 1. Η Πορτογαλία υποβάλλει αμέσως, μετά από απλή αίτηση της Επιτροπής, πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έχει ήδη λάβει ή προτίθεται να λάβει προκειμένου να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση. Η Πορτογαλία παρέχει επίσης λεπτομερείς πληροφορίες για τα ποσά των ενισχύσεων και των τόκων που έχουν ήδη ανακτηθεί από τους δικαιούχους.

Άρθρο 6

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Πορτογαλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 2011.

Για την Επιτροπή,
Joaquín ALMUNIA
Αντιπρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΛΥΨΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Τα ασφάλιστρα για την ασφαλιστική κάλυψη καθορίζονται κατά τρόπο ώστε να καλύπτουν τουλάχιστον τις αναμενόμενες ζημιές και το διοικητικό κόστος. Κατά συνέπεια, το ελάχιστο αποδεκτό ασφάλιστρο για έναν υγιή οικονομικό φορέα μπορεί να εκφραστεί ως εξής:

$PR = Prob \times \text{Αναμ.ζημιές} + \text{διοικ.κόστος} = Prob \times (\text{Άνοιγμαλόγωαθέτησηςυποχρεώσεων} - \text{προσανάκτησηποσό}) + \text{διοικ.κόστος}$ Όπου:

PR : ασφάλιστρο που χρεώνουν ιδιωτικοί ασφαλιστές σε μεμονωμένη βάση·

Prob : πιθανότητα επέλευσης του ασφαλιστικού γεγονότος·

Προς ανάκτηση προς : αναμενόμενο ποσό ανάκτησης, βάσει ιστορικών δεδομένων της αγοράς·

Για λόγους απλοποίησης, στην παρούσα ανάλυση το διοικητικό κόστος εικάζεται ότι ισούται με μηδέν. Η υπόθεση αυτή δεν επηρεάζει το αποτέλεσμα της ανάλυσης, διότι το διοικητικό κόστος δεν αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για τον καθορισμό του επιπέδου των ασφαλιστρών. Εάν διατίθενται αξιόπιστα στοιχεία σχετικά με το διοικητικό κόστος, η μεταβλητή μπορεί εύκολα να περιληφθεί στην ανάλυση.

(Άνοιγμα λόγω αθέτησης υποχρεώσεων: το ανώτατο ποσό ζημιών που θα αντιμετώπιζε ένας φορέας στην περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεών του)

Σε ό,τι ακολουθεί, ο δείκτης «0» ορίζει μία μεταβλητή, ελλείπει κρατικής παρέμβασης (ή πριν από την κρατική παρέμβαση) και ο δείκτης «S» ορίζει μία μεταβλητή στην περίπτωση κρατικής παρέμβασης

Με βάση τον παραπάνω τύπο, απορρέει:

$$\frac{PR_S}{PR_0} = \frac{Prob_S(\text{Άνοιγμα}_S - \text{Προς ανάκτηση ποσό}_S)}{Prob_0(\text{Άνοιγμα}_0 - \text{Προς ανάκτηση ποσό}_0)}$$

Εξ ορισμού:

$$\text{Ποσοστό ανάκτησης} = \frac{\text{Προς ανάκτηση ποσό}}{\text{Άνοιγμα}}$$

$$\text{ή Ποσοστό ανάκτησης} \times \text{Άνοιγμα} = \text{Προς ανάκτηση ποσό}$$

Η εξίσωση μπορεί να μεταβληθεί ως εξής:

$$\frac{PR_S}{PR_0} = \frac{Prob_S \times \text{Άνοιγμα}_S (1 - \text{Ποσοστό ανάκτησης}_S)}{Prob_0 \times \text{Άνοιγμα}_0 (1 - \text{Ποσοστό ανάκτησης}_0)}$$

Ένα χαρακτηριστικό του υπό εξέταση μέτρου είναι ότι η κάλυψη βάσει του καθεστώτος είναι κατώτερη ή, στην καλύτερη περίπτωση, αντίστοιχη με την κάλυψη που παρέχει ιδιωτικός ασφαλιστής (βασική), ελλείπει κρατικής ενίσχυσης (που σημαίνει ότι η κάλυψη που στηρίζεται με κρατική ενίσχυση είναι στην καλύτερη περίπτωση αντίστοιχη με την κάλυψη που παρέχει ιδιωτικός ασφαλιστής). Εάν υποθέσουμε, προς στιγμήν, ότι η κάλυψη που λαμβάνει κρατική ενίσχυση είναι απολύτως αντίστοιχη με την κάλυψη που χορηγείται από ιδιωτικό ασφαλιστή, απορρέει το ακόλουθο αποτέλεσμα: $\text{Άνοιγμα}_S = 2 \times \text{Άνοιγμα}_0$.

Στην περίπτωση αυτή, η εξίσωση μπορεί να εκφραστεί ως εξής:

$$\frac{PR_S}{2PR_0} = \frac{Prob_S (1 - \text{Ποσοστό ανάκτησης}_S)}{Prob_0 (1 - \text{Ποσοστό ανάκτησης}_0)}$$

Οι επιπτώσεις της πρακτικής του «πλεονάσματος πιστώσεων» στον ορθό καθορισμό των τιμών ασφαλιστικής κάλυψης στο πλαίσιο εμπορικών συναλλαγών εξηγούνται παρακάτω. Το πλεόνασμα πιστώσεων παρατηρείται τόσο σε επίπεδο πιθανότητας αθέτησης υποχρεώσεων όσο και σε επίπεδο ποσοστού ανάκτησης.

— Πιθανότητα αθέτησης υποχρεώσεων

Η πιθανότητα αθέτησης υποχρεώσεων αυξάνεται σε συνάρτηση με την εμπορική δραστηριότητα του αγοραστή. Η εμπορική πίστωση και τα τραπεζικά δάνεια αποτελούν ατελή προϊόντα αποκατάστασης, ιδίως λόγω του γεγονότος ότι και τα δύο μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον αγοραστή/δανειστή για επέκταση των δραστηριοτήτων του. Κατά συνέπεια, όπως και στην περίπτωση των τραπεζικών δανείων, μια μεγαλύτερη εμπορική πίστωση δημιουργεί κίνδυνο πλεονάσματος πιστώσεων, με την έννοια ότι ο αγοραστής μπορεί να επεκτείνει τις δραστηριότητές του πέραν ενός από οικονομική άποψη αποτελεσματικού επιπέδου. Με τη μορφή τύπου, το πλεόνασμα πιστώσεων μπορεί να εκφραστεί ως εξής:

$$Prob_s > Prob_0$$

Η κατάσταση αυτή μπορεί να παρουσιαστεί ιδίως εάν ο εξαγωγέας είναι ο βασικός προμηθευτής του αγοραστή. Στην περίπτωση αυτή, η οικονομική δραστηριότητα του αγοραστή αυξάνεται αναλογικά με τις εμπορικές πράξεις που συνάπτονται με τον ασφαλισμένο εξαγωγέα και, κατόπιν αυτού, κατ' αναλογία του ποσού της χορηγηθείσας πιστωτικής κάλυψης.

— Ποσοστό ανάκτησης

Λόγω της αύξησης του κινδύνου που συνδέεται με την πίστωση, το προς ανάκτηση ποσό αυξάνεται επίσης. Πάντως, δεδομένου ότι το ανακτήσιμο ποσό εξαρτάται από το προϊόν της ενδεχόμενης εκκαθάρισης, το υποθετικό αυτό ποσό περιορίζεται στο ύψος της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού τα οποία ο αγοραστής (ή ο εκκαθαριστής) μπορεί να πωλήσει για να καλύψει το ενδεχόμενο χρέος και εφόσον το ποσό το οποίο απορρέει από τα στοιχεία ενεργητικού είναι περιορισμένο, το ποσοστό ανάκτησης θα αυξηθεί σε μικρότερο βαθμό από ό,τι αναλογεί στην αύξηση της πιστωτικής κάλυψης.

$$\text{Ποσοστό ανάκτησης}_s = \text{Ποσοστό ανάκτησης}_0 \times \alpha \text{ όπου:}$$

$0,5 \leq \alpha \leq 1$ ($\alpha = 0,5$, εάν το ανακτήσιμο ποσό δεν αυξηθεί καθόλου όταν η εξαγωγική επιχείρηση επωφεληθεί συμπληρωματικής κάλυψης που θα χορηγηθεί από το κράτος για μια συναλλαγή που θα πραγματοποιηθεί με έναν δεδομένο αγοραστή $\alpha = 1$ στην περίπτωση που το ανακτήσιμο ποσό αυξηθεί στην ίδια αναλογία με το συνολικό πιστωτικό όριο που θα επιτευχθεί από την εξαγωγική επιχείρηση για συναλλαγή με έναν δεδομένο αγοραστή).

Λαμβανομένων υπόψη των παραπάνω στοιχείων, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι $PR_s > 2PR_0$.

Κατά συνέπεια, το ποσό του ασφαλιστρού για την κάλυψη που παρέχεται από το κράτος είναι υψηλότερο από εκείνο του ασφαλιστρού που καταβάλλεται στον ιδιωτικό ασφαλιστή για την αρχική κάλυψη.

Ένα ασφάλιστρο που ισούται με το 110 % του ασφαλιστρού που καταβλήθηκε για την αρχική κάλυψη μπορεί να θεωρηθεί ότι επιτρέπει την ενσωμάτωση, με τον κατάλληλο τρόπο, της αύξησης της πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης και της μείωσης του ποσοστού ανάκτησης. Αυτό το επίπεδο ασφαλιστρού θα ήταν συμβατό με τις τιμές της αγοράς. Στο πλαίσιο των καθεστώτων εγκεκριμένων εξαγωγικών πιστώσεων, οι αυξήσεις των ασφαλιστρών που εφαρμόζονται σε διάφορες κατηγορίες κινδύνου κυμαίνονται μεταξύ 25 και 50 % ⁽¹⁾.

Εάν $\text{Άνοιγμα}_s < \text{Άνοιγμα}_0$, το PR_s μειώνεται αναλογικά (παραμένοντας παρ' όλα αυτά πάντα ανώτερο του PR_0). Για να ληφθεί υπόψη ο παράγοντας αυτός, προβλέπεται, στην αιτιολογική σκέψη (93) της απόφασης, να προσδιοριστεί ποσοτικά το προς ανάκτηση ποσό για κάθε πράξη ως το ποσό που καλύπτεται από το κράτος πολλαπλασιασμένο επί 5/6 βάσει του σκεπτικού που ακολουθεί. Για κάθε πράξη, το εφαρμοζόμενο ποσοστό από το κράτος ισούται με το 60 % εκείνου που εφαρμόζεται από τους ιδιωτικούς ασφαλιστές, ενώ η τιμή της αγοράς θα αντιστοιχούσε στο 110 % του ίδιου αυτού ποσοστού. Κατά συνέπεια, το ασφάλιστρο σε τιμή της αγοράς υπολογίζεται διαιρώντας το ασφάλιστρο που πράγματι καταβλήθηκε στο κράτος πολλαπλασιασμένο επί 110 %. Από το εν λόγω ασφάλιστρο το ποσό που ήδη καταβλήθηκε στο κράτος θα πρέπει να αφαιρεθεί ώστε να επιτευχθεί το προς ανάκτηση ποσό.

$$\text{Καταβληθέν ασφάλιστρο} \times \frac{110\%}{60\%} - \text{Καταβληθέν ασφάλιστρο} = \text{Καταβληθέν ασφάλιστρο} \left(\frac{110\%}{60\%} - 1 \right) = \text{Καταβληθέν ασφάλιστρο} \times \frac{5}{6}$$

⁽¹⁾ Βλέπε, για παράδειγμα, την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το φινλανδικό καθεστώς εξαγωγικών πιστώσεων στην υπόθεση N 258/09.

